

ZESPÓŁ SZKÓŁ AGROPRZEDSIĘBIORCZOŚCI
im. SZKÓŁ PODCHORAŻYCH REZERWY
W ZAMBROWIE

Indywidualna diagnoza potrzeb
Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropresiębiorczości
im. Szkół Podchorążych Rezerwy
w Zambrowie.

Wstęp.

Zespół Szkół Agropredsiębiorczości im. Szkół Podchorążych Rezerwy w Zambrowie to szkoła której organem prowadzącym jest Powiat Zambrowski. W skład zespołu wchodzi:

- III Liceum Ogólnokształcące
- Technikum nr 2
- Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2

Diagnoza została przeprowadzona na potrzeby planowania i rozwoju Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości oraz działań zmierzających do pozyskania środków z funduszy zewnętrznych na rozwój uczniów nauczycieli oraz placówki oświatowej.

Pozyskane wsparcie powinno wspierać realizację wniosków wynikających z wyników nauczania i planu nadzoru:

- Słabsze wyniki uczniów na egzaminach
- Baza szkoły niedostosowana do wyzwań nowoczesnego procesu dydaktycznego
- Trudności w organizacji pracy poza zajęciami lekcyjnymi (dojazdy uczniów)

Zakres diagnozy obejmuje:

- Analizę wyników osiągniętych przez uczniów;
- Analizę zapotrzebowania na zajęcia pozalekcyjne ze szczególnym uwzględnieniem zajęć z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, językowych oraz zajęć przygotowujących do egzaminu zawodowego;
- Analizę zapotrzebowania nauczycieli w zakresie dalszego doskonalenia zawodowego.

Celem ogólnym diagnozy jest określenie potrzeb uczniów Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropredsiębiorczości im. Szkół Podchorążych Rezerwy w Zambrowie oraz ich nauczycieli, w zakresie przeprowadzenia dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, zwłaszcza z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, językowych oraz rozwijających kompetencje na rynku pracy, a także zajęć przygotowujących do egzaminów zawodowych. Przeprowadzenie innych niezbędnych form wsparcia w tym: rozwijanie zainteresowań, wsparcia psychologicznego, doposażenie pracowni, językowych oraz zajęć rozwijających kompetencje na rynku pracy. Określenie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego.

Diagnozę sporządzono w oparciu o:

1. Dane pozyskane od Dyrektora placówki na podstawie posiadanej dokumentacji;
2. System Informacji Oświatowej,
3. Bazę dydaktyczną szkoły (zapotrzebowanie na sprzęt w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów, zawodów-pracowni zawodowe);
4. Ankietyzację uczniów;
5. Wywiady z nauczycielami.

Lokalizacja szkoły

Szkoła znajduje się na terenie miasta Zambrowa, który jest położony nad rzeką Jabłonką, na pograniczu Mazowsza i Podlasia. Leży w południowo-zachodniej części województwa podlaskiego, na skrzyżowaniu ważnych tras komunikacyjnych: Warszawa - Białystok - Sankt-Petersburg i Olsztyn - Łomża - Lublin, na terenie Zielonych Płuc Polski.

Zambrów jest gminą miejską, zajmującą obszar 19,1 km kwadratowych. Obecnie Zambrów jest zamieszkiwany przez blisko 23 tysiące mieszkańców, z czego ponad 58% stanowi ludność w wieku produkcyjnym. Pod względem liczby ludności Zambrów jest siódmym co do wielkości miastem w województwie podlaskim. Mieszkańcy miasta są głównie zatrudnieni w sferze produkcji niematerialnej i w przemyśle. Miasto Zambrów jest wielofunkcyjnym ośrodkiem rozwoju skupiającym usługi o znaczeniu powiatowym i ponadpowiatowym w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, handlu, administracji i otoczenia biznesu.

Zambrów leży na terenie Zielonych Płuc Polski. Władze miasta w trosce o zdrowie mieszkańców, jak też o estetykę Zambrowa zrealizowały szereg działań w celu ochrony środowiska. Przedsięwzięcia o charakterze ekologicznym podniosły również atrakcyjność miasta z punktu widzenia inwestorów.

Powiat zambrowski położony jest w zachodniej części województwa podlaskiego; zajmuje obszar 733 km² (stanowi około 4% jego powierzchni). Podzielony został na pięć gmin. Są to: jedna gmina miejska – Zambrów oraz cztery gminy wiejskie: Kołaki Kościelne, Rutki, Szumowo i Zambrów. Powiat zambrowski leży na terenie Zielonych Płuc Polski. Obejmuje tereny o niewielkim stopniu zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Siedzibą powiatu jest miasto Zambrów.

Potencjał, baza dydaktyczna, potrzeby, oczekiwania placówki oświatowej:

Obecnie w Zespole Szkół Agropredsiębiorczości w 18 oddziałach kształci się 428 uczniów, w tym dziewcząt – 170, co stanowi 39,7% ogółu uczących się.

W technikum kształciło się 178 uczniów (co stanowi 41,6 % ogółu) w zawodach:

- technik rolnik
- technik ekonomista
- technik handlowiec
- technik robót wykończeniowych w budownictwie

W liceum ogólnokształcącym kształci się 136 uczniów (co stanowi 31,8% ogółu) w oddziałach o profilu:

- klasa - Oddział Przygotowania Wojskowego
- profil policyjny
- profil pożarniczy
- profil wizażu
- profil ogólny

W branżowej szkole I stopnia 114 uczniów (co stanowi 26,6 % ogółu) w klasach

wielozawodowych.

W Szkole pracuje 45 nauczycieli, w tym większość to nauczyciele dyplomowani i mianowani.

Nauczyciele systematycznie zdobywają kolejne stopnie awansu zawodowego, doskonalą swoją wiedzę i umiejętności poprzez aktywne uczestnictwo w formach wewnętrznych (WDN, konferencje, posiedzenia rady pedagogicznej, spotkania zespołów, warsztaty, spotkania z rodzicami) oraz w formach zewnętrznych (studia podyplomowe, kursy doskonalące, konferencje, spotkania metodyczne, warsztaty itp.). Kadra zapewnia wysoki poziom pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz wykonywanych zadań organizacyjnych. Rozwój zawodowy nauczycieli jest związany z jakościowym rozwojem szkoły oraz indywidualnymi potrzebami. Nauczyciele bardzo aktywnie angażują się w różnorodne projekty, przedsięwzięcia i działania Szkoły. Nauczyciele pracują z uczniami, przygotowując ich do osiągania sukcesów edukacyjnych, do różnorodnych konkursów i zawodów sportowych oraz do odnalezienia swojego miejsca w dorosłym życiu.

Dla realizacji celów statutowych szkoła wykorzystuje w racjonalny sposób bazę lokalową, która we właściwych proporcjach przeznaczona jest na: pomieszczenia do nauki wyposażone w Internet i tablice multimedialne, monitory interaktywne, komputery, tablety, pracownie do praktycznej nauki zawodu, salę gimnastyczną, bibliotekę z bogatym księgozbiorem, gabinet pielęgniarstwa szkolnej, składnice akt, pomieszczenia administracyjne i gospodarcze. Teren przy szkole jest ogrodzony, a mieszczą się na nim: wielofunkcyjne boisko sportowe oraz teren zielony. Szkoła posiada monitoring zewnętrzny i wewnętrzny.

Szkoła zapewnia możliwość kształcenia, wychowania i opieki uczniów będących obywatelami Ukrainy, Tadżykistanu, Czeczeni oraz innych narodowości . Zapewnia uczniom-cudzoziemcom dodatkowe, bezpłatne lekcje języka polskiego i w miarę potrzeb zajęcia wyrównawcze z przedmiotów, z którymi uczniowie mają problemy.

Ponadto szkoła zapewnia uczniom możliwość zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rozwijających uzdolnienia, a także związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej.

Pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole udzielają uczniom nauczyciele oraz specjaliści, w szczególności pedagog, doradca zawodowy i w miarę potrzeb psycholog. Pomoc ta jest organizowana i udzielana we współpracy z: rodzicami uczniów, poradnią psych- ped., w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli.

Proces kształcenia ucznia niepełnosprawnego dostosowany jest do jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz jego możliwości psychofizycznych. Nauczyciele, pedagog rozpoznają i zaspokajają indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia oraz rozpoznają jego możliwości psychofizyczne. Dla każdego ucznia posiadającego orzeczenie w szkole powołany jest zespół nauczycieli uczących danego ucznia, który opracowuje indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET), a dla ucznia posiadającego opinię zgodnie z jej zaleceniami, nauczyciele dostosowują wymagania edukacyjne wynikające z podstawy programowej i programu nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się. Nauczyciele zgodnie ze swoimi kwalifikacjami prowadzą z uczniami posiadającymi orzeczenia zajęcia rewalidacyjne. Nauczyciele i młodzież niepełnosprawna korzysta ze sprzętu zakupionego na ich potrzeby. Nauczyciele zapoznają się z literaturą fachową dotyczącą dzieci i młodzieży ze specjalnymi

potrzebami edukacyjnymi. W celu wsparcia merytorycznego nauczycieli i specjalistów oraz w przypadku trudności z objęciem ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną szkoła współpracuje z poradnią psychologiczno- pedagogiczną i innymi instytucjami wspierającymi ucznia i rodzinę.

W szkole działają następujące organizacje:

- Samorząd uczniowski
- Koło Miłośników Książki
- Koło Wolontariatu
- Szkolne Klub Sportowy
- Koło LOP
- Koło PCK

Uczniowie wraz z opiekunami prowadzą stronę szkoły oraz Facebook.

Szkoła współdziała także ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej, polegającej na:

1. prowadzeniu szkoleń dla nauczycieli,
2. organizowaniu konkursów dla uczniów,
3. umożliwianiu uczniom i nauczycielom udziału w projektach,
4. współorganizowaniu wydarzeń wspomagających proces dydaktyczno-wychowawczy oraz rozwój zainteresowań uczniów, a także rozwój kompetencji zawodowych,
5. organizowaniu staży zagranicznych,
6. prowadzeniu szkoleń branżowych dla nauczycieli,
7. wspólnym prowadzeniu zajęć dla uczniów wybranych oddziałów.

Szkoła uczestniczyła i aktualnie uczestniczy w projektach edukacyjnych:

1. **„ Wykwalifikowany uczeń ZSA z perspektywami na rynku pracy”**- projekt realizowany jest w ramach Osi priorytetowej III. Kompetencje i kwalifikacje, Działanie 3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Poddziałanie 3.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Funduszy Europejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020. W ramach projektu zostaną zorganizowane następujące działania:

1. Staże zawodowe
2. Szkolenia dla uczniów
3. Program doskonalenia nauczycieli
4. Kursy zawodowe
5. Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze
6. Doposażenie pracowni

2. „ Staż zawodowy jako wzmacnianie pozycji technika handlowca i technika rolnika na rynku pracy” w ramach programu Erasmus + akcja *Mobilność osób uczących się i kadry w ramach kształcenia zawodowego. Każdego roku grupa uczniów z opiekunami wyjeżdża do Grecji.*

3. „Staż zawodowy jako wzmacnianie pozycji technika ekonomisty i technika robót wykończeniowych w budownictwie na rynku pracy” w ramach programu Erasmus + akcja *Mobilność osób uczących się i kadry w ramach kształcenia zawodowego*. Każdego roku grupa uczniów z opiekunami wyjeżdża do Grecji.

4. „Mobilność edukacyjna szansą na rozwój kompetencji językowych i zrównoważonych postaw wśród uczniów” w ramach programu Erasmus + sektora Edukacja Szkolna.- projekt skierowany do 20 uczniów III Liceum Ogólnokształcącego Projekt przyczynił się do zwiększenia kompetencji komunikowania się w języku angielskim i portugalskim oraz wiedzy nt. zrównoważonego rozwoju wśród 20 uczniów w trakcie dwutygodniowej mobilności realizowanej w portugalskiej szkole. Wspólne lekcje z portugalskimi kolegami przygotowywały uczestników do wystąpień publicznych w obcym języku oraz pracy w międzynarodowym zespole.

Mocną stroną kształcenia uczniów Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości w Zambrowie są:

- wykwalifikowana kadra posiadająca w większości przygotowanie do nauczania więcej niż jednego przedmiotu,
- kadra pedagogiczna otwarta na doksztalcenie,
- oferta kształcenia dostosowana do lokalnego i regionalnego rynku pracy,
- dobre zaplecze do prowadzenia zajęć,
- szkoła jest ośrodkiem egzaminacyjnym w zawodach: technik rolnik, technik robót wykończeniowych w budownictwie, technik ekonomista, technik handlowiec,
- nowoczesne boisko,
- zintegrowane środowisko szkolne.

Słabą stroną kształcenia ogólnego są:

- braki w wyposażeniu pracowni dydaktycznych w sprzęt, materiały edukacyjne;
- przestarzałe wyposażenie pracowni zawodowej, wymagające unowocześnienia, dostosowania do zmieniających się warunków na rynku zawodowym oraz do wymagań egzaminów zawodowych;
- ograniczenie możliwości uczestnictwa uczniów w zajęciach pozalekcyjnych, które dotyczą głównie trudności komunikacyjnych;
- mała motywacja uczniów;
- stereotypy, że uczą się w szkole do której przyjmowani są uczniowie słabsi

Problemy edukacyjne na podstawie obserwacji i wyników z egzaminów, oraz sposoby ich eliminacji:

Najczęstszymi problemami edukacyjnymi procesu nauczania są:

- wykonywanie prawidłowych obliczeń matematycznych, niski poziom umiejętności matematycznych uczniów wynikający często z zaległości z poprzednich etapów edukacyjnych;
- umiejętności analityczne, interpretacja wyników i wyciąganie wniosków przez uczniów,
- niewystarczający stopień opanowania języków obcych przez absolwentów szkół podstawowych, co nie pozwala na szybki przyrost wiedzy i umiejętności językowych takich jak: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie, pisanie tak w zakresie języka potocznego jak i zawodowego/branżowego,

- niska umiejętność wydobywania informacji z fragmentów tekstów literackich i poza literackich, (czytanie ze zrozumieniem), odpowiedzi niezgodne z treścią polecenia;
- brak wewnętrznej motywacji uczniów do nabywania nowych wiadomości i umiejętności;
- mała mobilność uczniów wynikająca z problemów komunikacyjnych - brak wystarczającej ilości kursów, umożliwiających dojazd na zajęcia dodatkowe;
- brak możliwości nauki na nowoczesnym sprzęcie w trakcie kształcenia zawodowego, co wynika z szybkiego rozwoju technologicznego przedsiębiorstw;

Przyczyną powyższych problemów jest brak motywacji i autorytetów dla młodego pokolenia. Uczniowie oczekują od szkoły interesujących zajęć dodatkowych, nowoczesnych technologii, ćwiczeń w warunkach rzeczywistych lub zbliżonych do rzeczywistych, poznawania i korzystania z nowych osiągnięć techniki.

Działania realizowane przez szkołę w celu wyeliminowania zdiagnozowanych problemów:

- systematyczne przeprowadzanie egzaminów próbnych,
 - współpraca z uczelniami wyższymi w celu uatrakcyjnienia zajęć, podniesienia motywacji uczniów do nauki, udział uczniów w zajęciach na wyższych uczelniach
- organizowanie wycieczek dydaktycznych,
- organizowanie konkursów wewnętrznych i przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach na szczeblu ogólnopolskim,
- udział uczniów w projektach Erasmus+ (praktyki zawodowe i wyjazdy kulturowe),
- realizacje przez szkołę różnorodnych projektów podwyższających kompetencje uczniów.
- staże u lokalnych pracodawców.

Wielu uczniów boryka się z niepowodzeniami szkolnymi z powodu braku przekonania do wybranego przez siebie kierunku kształcenia. Przyczyny niepowodzeń karierowych są zazwyczaj złożone, ale wydaje się, że ich źródło tkwi w braku konkretnych kompetencji, które zdobywa się w okresie dorastania. Skutkiem są nieracjonalne decyzje edukacyjno-zawodowe bądź ich unikanie, czyli tzw. bezdecyzyjność. Często zdarza się że uczniowie nie mieli jakiegokolwiek kontaktu z doradcą zawodowym, a jeżeli już mieli zajęcia wskazują na dość ograniczony zakres jego działań. Uczniowie wskazują, że zajęcia z doradcą zawodowym na wcześniejszym etapie edukacyjnym nie przełożyły się na ich poczucie poszerzenia wiedzy o rynku pracy i potrzebach pracodawców. Szkoła współpracuje z pracodawcami, instytucjami rynku pracy, instytucjami kulturalnymi, uczelniami.

Dobrostan psychiczny uczniów:

Na podstawie ankiet, wywiadów i obserwacji można stwierdzić, że uczniowie naszej szkoły zmagają się z różnorodnymi wyzwaniami, które mają wpływ na ich zdrowie psychiczne i ogólny dobrostan. Zły dobrostan psychiczny młodzieży to narastający problem, wynikający z wielu czynników, takich jak:

- **Stres i presja szkolna** - intensywne wymagania edukacyjne, rywalizacja o dobre oceny, oraz obawy związane z przyszłością wywołują stres, który może prowadzić do wypalenia już w tak młodym wieku,
- **Problemy z samooceną i obrazem siebie** - media społecznościowe i porównywanie się z innymi powodują problemy z akceptacją własnego ciała, niską samoocenę oraz zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia).

- **Izolacja społeczna i samotność**- pandemia COVID-19 pogłębiła problem izolacji społecznej, co wpłynęło na rozwój lęków społecznych i trudności w nawiązywaniu relacji. Kontakty społeczne są kluczowe dla młodych ludzi. Konflikty w grupie rówieśniczej lub bullying znacząco wpływają na ich dobrostan.

- **Zaburzenia emocjonalne**- coraz częściej diagnozowane są depresja i zaburzenia lękowe wśród młodzieży. Towarzyszą im objawy takie jak apatia, obniżony nastrój, trudności ze snem czy myśli samobójcze. Wiele młodych osób ma trudności z identyfikacją i regulacją emocji, co prowadzi do impulsywnych działań, autoagresji lub sięgania po używkę.

- **Problemy rodzinne i konflikty**- problemy w rodzinie, takie jak rozwody, przemoc domowa czy brak wsparcia emocjonalnego często związane z niedostateczną obecnością rodziców w życiu młodzieży, prowadzą do zaburzeń zachowania i trudności w relacjach z rówieśnikami.

- **Stres i presja** - oczekiwania związane z nauką, przyszłą karierą i społecznymi standardami znacznie wpływa na pogorszenie dobrostanu psychicznego młodzieży,

- **Problemy związane z tożsamością**: - poszukiwanie swojej roli w społeczeństwie, problemy z akceptacją siebie (w tym orientacja seksualna, wygląd).

- **Nadużywanie technologii** - uzależnienie od mediów społecznościowych i gier, które mogą prowadzić do izolacji.

- **Brak wiedzy o zdrowiu psychicznym oraz niewystarczający dostęp do pomocy** - stereotypy i stygmatyzacja związane z korzystaniem z pomocy specjalistycznej, braki kadrowe psychologów,

Niewystarczające wydaje się wsparcie psychologa w wymiarze 15 godzin tygodniowo i trudny dostęp do opieki psychologicznej.

W szkole zauważa się wzrost orzeczeń o potrzebie kształcenia indywidualnego wydawanych przez Poradnię ze względu na fobię szkolną

Charakterystyka uczniów Zespołu Szkół Agropodsiębiorczości w Zambrowie

Lp.	Typ szkoły (specjalność)	Okres kształ-	KLASY											
			I		II		III		IV		V		Razem	
			oddz.	uczn.	oddz.	uczn.	oddz.	uczn.	oddz.	uczn.	oddz.	uczn.	oddz.	uczn.
1	Technikum	5	1	31	2	41	2	45	1	34	1	29	7	180
2	Liceum Ogólnokształcące	4	1	32	3	58	1	23	1	24	-	-	6	137
3	Branżowa Szkoła I-stopnia	3	2	46	1	29	2	39	-	-	-	-	5	114
	Ogółem		4	109	6	128	5	68	2	58	1	29	18	431

Szkoła	LO					
Klasa	IV L	III L	IIOPW	II LP	II LW	I L
Liczba uczniów	24	23	19	19	20	32
w tym dziewcz.	11	16	10	10	19	21

Uczniowie Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości to uczniowie o bardzo zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych.

Lp.	Typ szkoły	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	Opinie Poradni Psychoogiczno-Pedagogicznej	Orzeczenia o potrzebie kształcenia indywidualnego
1	Liceum Ogólnokształcące	2	12	2
2	Technikum	4	10	0
3	Branżowa Szkoła I-stopnia	9	12	1

Wyniki egzaminu maturalnego w ostatnich 3 latach

Matura 2024

Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych szkołach po sesji poprawkowej

Lp	Nazwa szkoły	Liczba absolwentów	Przystąpiło		Zdało maj 2024			Zdało (po sesji poprawkowej)		
			liczba	%	liczba	% do przyst.	% do absolw.	liczba	% do przystę p.	% do absolwent.
1.	III LO w ZSA w Zambrowie	29	27	93,1	9	33,3	31,0	11	40,7	37,9
2.	Technikum Nr 2 w ZSA w Zambrowie	37	23	62,2	13	56,5	35,1	19	82,6	51,4

Szkoła	Przystąpiło	Zdało	Zdawalność w szkole(%)	Zdawalność w woj. (%)	Zdawalność w kraju (%)
Technikum Nr 2	23	19	82,6	83,5	85,2
III Liceum Ogólnokształcące	27	11	40,7	91,7	92,5

Zdawalność egzaminu maturalnego- Technikum nr 2

Przedmiot	poziom egzaminu				liczba osób, które otrzymały min. 30% z przedm. obowiązkowych	liczba laureatów /finalistów olimpiad
	podstawowy		rozszerzony			
	liczba zdając .	średni wynik %	liczba zdając.	średni wynik %		
Język polski	23	49	-	-	20	0
Matematyka	23	39	-	-	18	0
Język angielski	22	43	3	36	18	0
Język rosyjski	1	98	1	95	1	0
Biologia	---	---	-	-	---	0
Chemia	---	---	-	-	---	0
Filozofia	---	---	-	-	---	0
Fizyka	---	---	-	-	---	0
Geografia	---	---	6	38	---	0
Historia	---	---	-	-	---	0
Informatyka	---	---	-	-	---	0
Wiedza o społeczeństwie	---	---	1	47	---	0

Matura 2023

Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych szkołach po sesji poprawkowej

Lp	Nazwa szkoły	Liczba absolwentów	Przystąpiło		Zdało maj 2023			Zdało (po sesji poprawkowej)		
			liczba	%	liczba	% do przyst.	% do absolw.	liczba	% do przystęp.	% do absolwent.
1.	III LO w ZSA w Zambrowie	19	9	47,4	6	66,7	31,6	0	0	0
2.	Technikum Nr 2 w ZSA w Zambrowie	25	11	44	8	72,7	32	10	90,9	40

Szkoła	Przystąpiło	Zdało	Zdawalność w szkole(%)	Zdawalność w woj. (%)	Zdawalność w kraju (%)
Technikum Nr 2	11+1 unieważniony	10	90,9	80,9	81,5
III Liceum Ogólnokształcące	9	6	66,7	94,2	94,6

Zdawalność egzaminu maturalnego Technikum nr 2

Przedmiot	poziom egzaminu				liczba osób, które otrzymały min. 30% z przedm. obowiązkowych	liczba laureatów /finalistów olimpiad
	podstawowy		rozszerzony			
	liczba zdając .	średni wynik %	liczba zdając.	średni wynik %		
Język polski	12	57	-	-	12	0
Matematyka	12	64	-	-	18	0
Język angielski	11	59	1	38	10	0
Język rosyjski	1	98	-	-	-	0
Język niemiecki	-	-	-	-	-	0
Biologia	---	---	-	-	---	0
Chemia	---	---	-	-	---	0

Filozofia	---	---	-	-	---	0
Fizyka	---	---	-	-	---	0
Geografia	---	---	10	28	---	0
Historia	---	---	-	-	---	0
Informatyka	---	---	-	-	---	0
Wiedza o społeczeństwie	---	---	-	-	---	0

Matura 2022

Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych szkołach po sesji poprawkowej

Lp	Nazwa szkoły	Liczba absolwentów	Przystąpiło		Zdało maj 2022			Zdało (po sesji poprawkowej)		
			liczba	%	liczba	% do przyst.	% do absolw.	liczba	% do przystęp.	% do absolwent.
1.	III LO w ZSA w Zambrowie	30	26	86,7	4	15,4	13,3	0	0	0
2.	Technikum Nr 2 w ZSA w Zambrowie	20	17	85	5	29,4	25,0	10	58,82	50

Szkoła	Przystąpiło	Zdało	Zdawalność w szkole(%)	Zdawalność w woj. (%)	Zdawalność w kraju (%)
Technikum Nr 2	19	10	52,6	76,2	78,3
III Liceum Ogólnokształcące	27	4	14,8	88,4	89,3

Zdawalność egzaminu maturalnego Technikum nr 2

Przedmiot	poziom egzaminu				liczba osób, które otrzymały min. 30%z przedm. obowiązkowych	liczba laureatów /finalistów olimpiad
	podstawowy		rozszerzony			
	liczba zdając	średni wynik %	liczba zdając.	średni wynik %		
Język polski	19	34	-	-	15	0
Matematyka	19	39	-	-	16	0
Język angielski	15	32	-	-	10	0
Język rosyjski	4	44,5	-	-	3	0
Biologia	---	---	-	-	---	0
Chemia	---	---	-	-	---	0
Filozofia	---	---	-	-	---	0
Fizyka	---	---	-	-	---	0
Geografia	---	---	1	8	---	0
Historia	---	---	-	-	---	0
Informatyka	---	---	-	-	---	0
Wiedza o społeczeństwie	---	---	-	-	---	0

Wyniki egzaminu zawodowego w ostatnich 3 latach

Egzamin zawodowy 2024 czerwiec-lipiec

Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych zawodach i kwalifikacjach w **Technikum nr 2** (bez uczniów podchodzących kolejny raz do egzaminu)

Zawód	Etap pisemny	Etap praktyczny	Otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje (%)
-------	--------------	-----------------	--

	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	szkoła	woj. podl.
Technik handlowiec HAN.01 Prowadzenie sprzedaży	9	9	100	9	9	100	100	94,6
Technik handlowiec HAN.02 Prowadzenie działań handlowych.	9	9	100	9	9	100	100	100
Technik rolnik ROL.04 Prowadzenie produkcji rolniczej.	12	12	100	12	12	100	100	95,2
Technik rolnik ROL.10 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej.	10	10	100	10	10	100	100	85,2
Technik ekonomista EKA.04 Prowadzenie dokumentacji w jednostce organizacyjnej	9	9	100	9	9	100	100	92,9
Technik robót wykończeniowych w budownictwie BUD.11 Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych	5	4	80	5	5	100	80	81,5

Technik robót wykończeniowych w budownictwie BUD.25 Organizacja, kontrola i sporządzanie kosztorysów robót wykończeniowych w budownictwie	10	9	90	10	10	100	90	75
---	----	---	----	----	----	-----	----	----

Egzamin zawodowy 2023 styczeń-luty

Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych zawodach i kwalifikacjach (bez uczniów podchodzących kolejny raz do egzaminu)

Zawód i kwalifikacja	Etap pisemny			Etap praktyczny			Otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje (%)	
	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	szkoła	woj. Podl.
Technik rolnik ROI..10 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej.	8	8	100	8	8	100	100	50,6
Technik ekonomista EKA.05 Prowadzenie spraw kadrowo-płacowych i gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych	9	9	100	9	9	100	100	87,1

Technik handlowiec HAN.02 Prowadzenie działań handlowych.	3	2	66,7	3	3	100	66,7	88,2
Technik robót wykończeniowych w budownictwie BUD.25 Organizacja, kontrola i sporządzanie kosztorysów robót wykończeniowych w budownictwie	6	4	66,7	6	4	66,7	66,7	52,5

Egzamin zawodowy 2023 czerwiec-lipiec

Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych zawodach i kwalifikacjach (bez uczniów podchodzących kolejny raz do egzaminu)

Zawód	Etap pisemny			Etap praktyczny			Otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje (%)	
	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	szkoła	woj. podl.
Technik handlowiec HAN.01 Prowadzenie sprzedaży	10	10	100	10	10	100	100	89,8
Technik handlowiec HAN.02 Prowadzenie działań handlowych.	8	8	100	8	8	100	100	88,9

Technik rolnik ROL.04 Prowadzenie produkcji rolniczej.	10	10	100	10	10	100	100	92,1
Technik rolnik ROL.10 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej.	9	9	100	9	8	88,9	88,9	82,2
Technik ekonomista EKA.05 Prowadzenie spraw kadrowo-płacowych i gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych	14	13	92,9	14	14	100	92,9	91,4
Technik robót wykończeniowych w budownictwie BUD.11 Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych	13	11	84,6	13	13	100	84,6	85,6
Technik robót wykończeniowych w budownictwie BUD.25 Organizacja, kontrola i sporządzanie kosztorysów robót wykończeniowych w budownictwie	7	6	85,7	7	4	57,1	57,1	36,4

Egzamin zawodowy 2022 styczeń-luty

Tabela 2. Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych zawodach i kwalifikacjach (bez uczniów podchodzących kolejny raz do egzaminu)

Zawód i kwalifikacja	Etap pisemny			Etap praktyczny			Otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje (%)	
	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	szkoła	woj. Podl.
Technik rolnik RL.16	12	12	100	12	12	100	100	84
Technik handlowiec AU.25	15	11	73,3	15	14	93,3	73,3	90,6

Egzamin zawodowy 2022 czerwiec-lipiec

Zdawalność egzaminu zawodowego w poszczególnych zawodach i kwalifikacjach (bez uczniów podchodzących kolejny raz do egzaminu)

Zawód	Etap pisemny			Etap praktyczny			Otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje (%)	
	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	przystąpiło	zdało	wskaźnik zdawalności (%)	szkoła	woj. podl.
Technik handlowiec HAN.01	21	21	100	21	21	100	100	93,2
Technik rolnik ROL.04	19	18	94,7	19	19	100	94,7	92,2
Technik ekonomista EKA.04	25	23	92	25	25	100	92	89,8
Technik robót wykończeniów	17	16	94,1	17	17	100	94,1	88,2

ych w budownictwie								
BUD.11								

Na podstawie wyników ankietyzacji dotyczącej potrzeb edukacyjnych, przeprowadzonej wśród uczniów wysunąć można następujące wnioski:

- 65% obawia się egzaminów maturalnych, ze względu na ograniczone umiejętności przedmiotowe i niskie kompetencje miękkie,
- 84% wskazuje na bariery komunikacyjne związane z dojazdem na dodatkowe zajęcia,
- 80% chętnie wzięłoby udział w dodatkowych kursach certyfikowanych w celu nabycia kompetencji z zakresu umiejętności przydatnych do wykonywania danego zawodu - uważają, że zwiększy w znaczącym stopniu ich szanse na rynku pracy,
- 70% odczuwa lęk przed wejściem na rynek pracy,
- 70% ankietowanych wskazało na niewystarczające umiejętności z zakresu kompetencji kluczowych i uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy i bardzo ważnych w opinii pracodawców.

Ponadto wskazują na następujące problemy:

- Zajęcia, które są zorganizowane bywają mało nowoczesne i dla uczniów nieatrakcyjne;
- W ofercie szkoły uczniom wciąż brakuje zajęć dodatkowych zróżnicowanych pod względem poziomu - o charakterze wyrównawczym - umożliwiających wyrównanie szans edukacyjnych oraz dla uczniów zdolnych- dających możliwość poszerzenia wiedzy z przedmiotów maturalnych na poziomie podstawowym i rozszerzonym;
- Brak kursów poszerzających wiedzę i umiejętności według profili kształcenia;
- Brak zajęć dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi: dla uczniów zdolnych chętnych do udziału w olimpiadach i konkursach przedmiotowych na szczeblu regionalnym i ogólnopolskim a także dla uczniów z trudnościami w nauce;
- Zapotrzebowanie na innowacyjne zajęcia rozwijające takie kompetencje jak: Porozumiewanie się w językach obcych; Kompetencje matematyczne; Kompetencje cyfrowe; Kompetencje społeczne; Przedsiębiorczość i kreatywność;
- Brak zajęć przygotowujących do egzaminu zawodowego;
- Konieczność lepszej organizacji przestrzeni wspólnych w szkole w celu umożliwienia im realizacji własnych pasji oraz wypoczynku międzylekcyjnego, interakcji grupowej. Wiele badań naukowych wskazuje, że takie miejsca sprzyjają nie tylko wypoczynkowi, który przyczynia się do wzrostu efektywności pracy ale również kreatywności młodzieży i kształtowania relacji międzyludzkich.

Charakterystyka kadry pedagogicznej:

W Zespole Szkół Agropresiębiorczości zatrudnionych jest 45 nauczycieli. Wszyscy (z wyjątkiem dwóch nauczycieli prowadzących edukację policyjną i pożarniczą) posiadają

wykształcenie wyższe oraz przygotowanie pedagogiczne. Większość nauczycieli ukończyła studia podyplomowe i posiada kwalifikacje do nauczania kilku zajęć edukacyjnych.

Wybór proponowanych form wsparcia, podyktowany został zauważalnymi i powtarzającymi się potrzebami związanymi z:

- a) brakiem zaangażowania uczniów i motywacji do nauki,
- b) zapoznaniem się i wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi i technik nauczania,
- c) poszerzeniem wiedzy i umiejętności w zakresie niwelowania skutków stresu, wsparciem procesu wychowawczego, podniesieniem jakości nauczania i motywacji do pracy, aby przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu,
- d) rozwijanie wsparcia dydaktycznego i metodycznego, w tym: doradztwo metodyczne, - coaching, tutoring, mentoring, supervizja;
- e) rozwijaniem umiejętności stosowania aktywizujących metod, narzędzi i form nauczania adekwatnych do realizowanych programów nauczania oraz możliwości i potrzeb osób uczących się,
- f) rozwijaniem umiejętności interpersonalnych
- g) rozwijaniem umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym i w ich otoczeniu

Merytoryczne przygotowanie, twórcza postawa i osobiste zaangażowanie kadry pedagogicznej szkoły zapewnia młodzieży wsparcie i pomoc we wszechstronnym rozwoju, w szczególności poprzez:

- wspieranie ucznia w rozwiązywaniu problemów edukacyjno - wychowawczych,
- rozwijanie zainteresowań ucznia (prowadzenie zajęć pozalekcyjnych),
- realizacja programu profilaktycznego szkoły.

Nauczyciele są otwarci na zmianę i gotowi do stałego pogłębiania swoich kompetencji zawodowych. Uczestniczą w różnych formach doskonalenia zawodowego - wewnętrznego i zewnętrznego. W związku z licznymi zmianami zachodzącymi na rynku edukacyjnym istnieje dalsza potrzeba dalszego pogłębiania wiedzy i umiejętności w szczególności w obszarach doradztwa zawodowego, kompetencji psychologiczno-pedagogicznych, motywowania uczniów do określania swoich planów życiowych i konsekwencji w ich realizacji.

Wskazania i rekomendacje:

Wytyczne dla Polski CR 2019 Program FES 2021-2027, wskazują na potrzebę działań w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych oraz dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy i doradztwa zawodowego. Konieczne są działania na rzecz wysokiej jakości kształcenia, na rzecz wyrównywania szans u uczniów, w szczególności z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym mieszkających na obszarach zmarginalizowanych lub wiejskich, od etapu przedszkolnego, poprzez kształcenie w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, po uczenie się dorosłych. Ponadto konieczne jest zapewnienie i nacisk na edukację włączającą dla uczniów z obszarów wiejskich w celu eliminowania przedwczesnego kończenia nauki i niwelowania różnic w posługiwaniu się językiem angielskim między uczniami z obszarów wiejskich i miejskich. Kluczowe stają się działania ukierunkowane na doradztwo zawodowe. Na uwagę zasługują także działania mające na celu wzmocnienie kondycji psychicznej uczniów i zaplanowanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, oraz działania dla nauczycieli, rodziców w zakresie kompetencji społeczno-wychowawczych celem

kompleksowego wsparcia.

Rekomendowane formy wsparcia:

- podniesienie jakości kształcenia w szkołach wymaga wsparcia 3 obszarów (szkoły, uczniów oraz nauczycieli);
- doposażenie szkoły w nowoczesne pracownie, w tym pracownie kształcenia zawodowego, a istniejące pracownie w nowoczesny sprzęt zgodnie ze wskazaniami diagnozy;
- organizacja w szkole miejsc do kształtowania kompetencji miękkich i spotkań w „luźnej” atmosferze - strefy relaksu;
- nauczanie języków obcych ukierunkowane na potrzeby lokalnego rynku pracy;
- organizacji zajęć wyrównujących dysproporcje edukacyjne uczniów z przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych, pozwalających na osiąganie zadowalających wyników na egzaminach zewnętrznych;
- organizacji edukacyjnych wyjazdów i warsztatów uzupełniających zajęcia stacjonarne w szkole zgodnie z profilem kształcenia;
- organizacji kursów i szkoleń zawodowych dla uczniów szkoły z uwzględnieniem kompetencji twardych zawodowych oraz kompetencji miękkich;
- organizacji kursów, szkoleń zawodowych i studiów podyplomowych dla nauczycieli;
- zaplanowania dodatkowych kursów i szkoleń dla uczniów oraz zajęć z zakresu coachingu i doradztwa zawodowego kształtujących kompetencje uniwersalne oraz właściwe zaplanowanie kariery zawodowej;
- współpraca z pracodawcami np. poprzez realizację wakacyjnych staży zawodowych w zakładach pracy

Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej diagnozy potrzeb uczniów:

Diagnoza wskazuje, że do szkoły z roku na rok przychodzą uczniowie z coraz słabszymi wynikami z poprzednich etapów kształcenia, przekłada się to na słabnące wyniki z egzaminów. Osoby z niepełnosprawnościami kształcące się w szkole w trakcie wywiadu wskazały potrzebę dostosowania trybu zajęć dodatkowych do ich możliwości (np. możliwość zdalnego zrealizowania części spotkań i szkoleń).

W szkole nie zauważono problemów z realizacją polityki równości płci.

Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, a także wzmocnienie i rozwijanie kompetencji kluczowych może okazać się udział uczniów w:

- Zajęciach dodatkowych z zakresu przedmiotów maturalnych: języka polskiego, języka angielskiego, matematyki, informatyki
- Zajęcia z wybranych przedmiotów realizowane w ramach innowacji edukacyjnych;
- Zajęciach umożliwiających nauczanie metodami innowacyjnymi;
- Zajęcia przygotowujące do egzaminu zawodowego prowadzone w pracowniach z nowoczesnym Sprzętem zgodnym ze standardami CKE.
- Zajęciach warsztatowych z zakresu doradztwa zawodowego, coachingu, tutoringu;
- Organizację wycieczek tematycznych i szkoleń edukacyjnych, wyjazdy studyjne i zajęcia plenerowe;
- Szkolenia i kursy rozwijające w zakresie nauczanych przedmiotów, w tym zajęcia przedmiotowe wg profili kształcenia;

- Trening przedsiębiorczości i kreatywności;
- Zajęcia indywidualne i grupowe z doradcą zawodowym.
- Zajęcia indywidualne i grupowe z psychologiem
- Stażach zawodowych u pracodawców

Ponieważ uczniowie pochodzą i mieszkają na terenach wiejskich, wielu z nich zagrożonych jest wykluczeniem społecznym z powodu braku pracy (80% uczniów pochodzi z obszarów wiejskich). Większość nie ma możliwości opłacenia szkoleń i kursów zawodowych, językowych oraz rozwijających kompetencje miękkie. Rozmowy z wychowawcami klas oraz rodzicami uczniów (czerwiec 2024) wykazały, że znaczna większość młodzieży wywodzi się z rodzin o niskim statusie materialnym.

Grupa docelowa, do której skierowane powinno być wsparcie:

Typ szkoły	Klasa	Zawód	Liczba uczniów ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Osoby niepełnosprawne	
						K	M
TECHNIKUM	I T	Technik rolnik	10	0	10	0	0
	I T	Technik robót wykończeniowych w budownictwie	9	0	9	0	0
	I T	Technik ekonomista	11	8	3	0	0
	II T	Technik rolnik	9	1	8	0	0
	II T	Technik handlowiec	12	6	6	1	1
	II T	Technik robót wykończeniowych w budownictwie	14	0	14	0	0
	II T	Technik ekonomista	7	3	4	0	0
	III T	Technik rolnik	13	2	11	0	0
	III T	Technik handlowiec	12	11	1	0	0
	III T	Technik robót wykończeniowych w budownictwie	8	0	8	0	1
	III T	Technik ekonomista	12	7	5	0	0
	IV T	Technik rolnik	12	1	11	0	0
	IV T	Technik handlowiec	8	4	4	0	0

IV T	Technik robót wykończeniowych w budownictwie	5	0	5	0	0
IV T	Technik ekonomista	9	9	0	0	0

Wyniki badania ankiet wskazują na chęć zdobycia przez uczniów dodatkowych kwalifikacji i umiejętności. Może to nastąpić poprzez udział w kursach, szkoleniach, warsztatach, wizytach studyjnych, wycieczkach, takich jak:

- Warsztaty edukacyjne, wyjazdy studyjne, wycieczki edukacyjno- kulturalne;
- Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z j. angielskiego;
- Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki;
- Zajęcia z informatyki;
- Zajęcia przygotowujące do egzaminu zawodowego;
- Zajęcia z nowoczesnych technologii;
- Zajęcia z psychologiem;
- Zajęcia z doradcą zawodowym;
- Warsztaty z przedsiębiorczości i kreatywności np. prowadzenie sklepu internetowego
- Warsztaty z rozwoju osobistego, motywacji;
- Warsztaty tematyczne związane z profilem kształcenia;
- Kursy zawodowe nadające kwalifikacje t.j:
 - Kurs kategorii T
 - Kurs kategorii B
 - Kurs operatora wózków widłowe
 - Kura AutoCad
 - Kurs operatora koparko ładowarki
- Staże zawodowe w rzeczywistych warunkach pracy u lokalnych pracodawców (staże wakacyjne)

Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej diagnozy potrzeb nauczycieli:

Przeprowadzona diagnoza w Zespole Szkół Agropodsiębiorczości w Zambrowie wykazała, że nauczyciele wskazują zapotrzebowanie na różne formy doksztalcania i doskonalenia, szkolenia branżowe oraz wprowadzenie różnych warsztatów doskonalących, w tym:

- Indywidualizacja pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Pełne wykorzystanie bazy szkoły,
- Zachęcanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w zajęciach dodatkowych i wykorzystywania zdobytych wiadomości na konkursach przedmiotowych,
- Zaplanowanie działania wyrównującego braki,
- Doskonalenie kompetencji zawodowych i własnego warsztatu pracy,

- Korzystanie z narzędzi TIK w nauczaniu przedmiotowym,
- Wspomaganie uczniów w planowaniu i organizowaniu własnej nauki i indywidualnego rozwoju,
- Wyciąganie wniosków z analiz i zadań sprawiających trudność,
- Dbanie o swój dobrostan psychiczny

Doposażenie placówki oświatowej.

W celu poprawnego przeprowadzenia dodatkowego wsparcia uczniów, niezbędne jest doposażenie istniejących pracowni. Jak wynika z przeprowadzonego rozeznania, szkoła wymaga doposażenia pracowni w sprzęt, który pozwoli na poprawne przeprowadzenie wymaganych form wsparcia.

Niezbędne jest doposażenie:

- Sal lekcyjnych w nowe komputery i ekran;
- Zakup pomocy dydaktycznych, nowoczesnych technologii zgodnych ze standardami CKE ułatwiających prowadzenie zajęć zawodowych, zwiększających atrakcyjność zajęć zawodowych takich jak:
- Wyposażenie pracowni handlowej i ekonomicznej
 - kasy fiskalne z oprogramowaniem i taśmą
 - wagi sklepowe z podłączeniem do kasy fiskalnej wraz z oprogramowaniem
 - czytniki kodów kreskowych wielowymiarowych z kablem do kasy fiskalnej wraz z uchwytem lub stojakiem
 - metkownice dwurzędowe z taśmą
 - kosze sklepowe
 - skaner do komputera
 - urządzenie wielofunkcyjne atramentowe (połączenie wi-fi, z możliwością wydruku A3)
 - testery do banknotów
 - automatyczna liczarka do banknotów
 - wagi etykietujące
 - apteczka zaopatrzona w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy
 - fartuchy sklepowe
 - plansze edukacyjne – Ekonomia
 - plansze edukacyjnych - Logistyka
- Wyposażenie pracowni budowlanej
 - zestaw elektronarzędzi (akumulatorowa wiertarko-wkrętarka, akumulatorowa wkrętarka udarowa, 3szt. akumulatora, ładowarka, walizka)
 - zestaw narzędzi akumulatorowych + zestaw zasilający (młotowiertarka, szlifierka kątowna z regulacją, 2 x bateria 5 Ah, ładowarka, dłuta)
 - zestaw elektronarzędzi (pilarka tarczowa zagłębiarka, wyrzynarka, walizka)
 - zestaw wiertel i bitów 96 elementów
 - zestaw wiertel i dłut 17 sztuk
 - walizki z pudełkami - organizery z przezroczystą pokrywą
 - zestaw narzędzi ręcznych w walizce (87 elementów)

- wózek transportowego 125kg na kołach
- Wyposażenie pracowni rolniczej
 - model silnika do składania Ford Mustang V8
 - model silnika generator pary - zestaw edukacyjny przedstawiający budowę silnika z wirnikiem
 - model silnika hybrydowego do składania Haynes Hybrid Engine
 - cyfrowy pH-metr służący do określania stężenia jonów wodorowych wyrażonego w jednostkach pH, pomiaru temperatury w °C/°F oraz napięcia w mV
 - brona talerzowa zawieszanej o szer. roboczej 2,7m
 - program do sporządzania planów nawożenia w gospodarstwach rolnych dla gruntów ornych w zgodzie z zasadami zrównoważonej gospodarki składnikami mineralnymi
 - program do tworzenia bilansu składników pokarmowych (N, P, K) w gospodarstwie „na powierzchni pola”
 - mapy ściennej - Rodzaje gleb w Polsce
 - profili glebowych – zestaw najpopularniejszych gleb składający się z 6/ciu zamkniętych i opisanych słoików z PCV

Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropredsiębiorczości w Zambrowie wzięło udział w projekcie KPO/22/LLL/U/0004 "Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych", którego Liderem jest Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku. W ramach projektu przeprowadzone zostały badania m.in. na temat „Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z

wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości”.

Z badania powstał raport z rekomendacjami, które wykorzystamy w planach rozwojowych oraz wnioskach projektowych z zakresu kształcenia zawodowego.

Załączniki:

- 1) raport zespołu doradczego dla zawodu technik handlowiec
- 2) raport zespołu doradczego dla zawodu technik rolnik
- 3) raport zespołu doradczego dla zawodu technik ekonomista
- 4) raport zespołu doradczego dla zawodu technik robót wykończeniowych w budownictwie

Zatwierdzam

WICESTAROSTA

27.06.2025

Robert Maciej Rosiak

RAPORT ZESPOŁU DORADCZEGO

I. Nazwa szkoły zawodowej:

**Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropresiębiorczości im. Szkół
Podchorążych Rezerwy w Zambrowie**

II. Nazwa zawodu: Technik handlowiec

III. Skład Zespołu Doradczego:

Przewodnicząca Zespołu Doradczego:

1. Prof. AŁ. dr hab. Cecylia Sadowska-Snarska – Członek ZAD

Członkowie:

2. Prof. UwB dr hab. Grażyna Michalczuk - ekspert ds. rynku pracy
3. Dr Anna Szafranek (UwB) - ekspert ds. uczniowskich
4. Dr Andrzej Kondej (UwB) – ekspert (przedstawiciel pracodawców)

**POZIOM DOSTOSOWANIA ANALIZOWANEGO ZAWODU DO POTRZEB
RYNKU PRACY I PRACODAWCÓW**

Obszar dostosowania	Stopień dostosowania kształcenia w analizowanym zawodzie do potrzeb rynku pracy i pracodawców ¹		
	Wyróżniający	Pozytywny	Wymagający doskonalenia
1. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy, są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. podlaskiego		X	
2. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie		X	
3. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową		X	
4. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców		X	
5. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		X	

¹ **Wyróżniający** (W), oznaczający poziom, który w sposób szczególny **wyróżnia się** na tle innych szkół, może stanowić wzór/przykład do naśladowania (dobra praktyka); **Pozytywny** (P), oznaczający poziom, który stanowi **potwierdzenie** spełniania kryteriów; **Wymagający doskonalenia** (WD), oznaczający poziom, który zawiera elementy **zalecane** do poprawy. W szkole, w której zostaną zidentyfikowane dobre praktyki, zostanie przyznany **Certyfikat Doskonałości Kształcenia**.

I. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy i są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. podlaskiego

- 1.1. Szkoła podejmuje kształcenie w zawodzie dopasowanym do istniejącego i prognozowanego zapotrzebowania w skali regionalnej², w tym z uwzględnieniem zawodów przyszłości, w tym Przemysłu 4.0.
- 1.2. Kształcenie odbywa się w zawodzie zgodnym ze strukturą kluczowych gałęzi gospodarki w skali regionalnej, w tym ze strukturą zawodową inteligentnych specjalizacji w woj. podlaskim³.
- 1.3. Program nauczania w zawodzie tworzony/modyfikowany jest z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniający uczniom możliwości rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją.
- 1.4. W programie nauczania uwzględnione są kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu.
- 1.5. Szkoła dokonuje analizy wyników egzaminów zawodowych, szczególnie w części praktycznej⁴, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia⁵.
- 1.6. Szkoła analizuje dane z monitoringu karier absolwentów⁶, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia.

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły:

Kierunek dostosowany do wymogów przyszłego rynku pracy i potrzeb gospodarki regionu podlaskiego. Nie jest on ujęty w zawodach przyszłości, to jednak jest to zawód, który związany jest niemal z każdą dziedziną gospodarki. Determinuje to potrzebę dalszego kształcenia w województwie podlaskim w zawodzie technik handlowiec, z uwzględnieniem realnego zapotrzebowania ze strony pracodawców.

² Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (<https://www.gov.pl/web/edukacja/prognoza-zapotrzebowania-na-pracownikow-w-zawodach-szkolnictwa-branzowego>).

³ Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 (https://strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia_rozwoju_wojewodztwa_podlaskiego_2030/) oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego 2021-2027+ RIS3 2027+ (https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/zapoznaj_sie_z_prawem_i_dokument/plan-rozwoju-przedsiębiorczosci-w-oparciu-o-inteligentne-specjalizacje-wojewodztwa-podlaskiego.html).

⁴ Należy przedstawić dane o wynikach egzaminu zawodowego w oparciu o dane CKE.

⁵ Zgodnie z Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) szkoła około 20%-30% puli godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych może przeznaczyć na dostosowanie kształcenia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, m.in. poprzez nabywanie dodatkowych umiejętności, przygotowanie do uzyskania dodatkowych uprawnień lub certyfikowanej kwalifikacji rynkowej.

⁶ Zgodnie m.in. z danymi z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (<https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych3>)

Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy⁷ publikowaną przez MEN, zawód technik handlowiec jest w grupie zawodów dla których jest prognozowane **umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników w woj. podlaskim w perspektywie najbliższych lat.**

Na podstawie przeglądu dostępnych badań i literatury przedmiotu w raporcie „Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości”⁸ wyodrębniono branże, w których przewiduje się największe zapotrzebowanie na pracowników w skali krajowej w najbliższych latach i zawody, które z dzisiejszej perspektywy można uznać za zawody przyszłości i oczekiwać, że zapotrzebowanie na wskazane zawody będzie w najbliższym czasie wzrastać. Co prawda technik handlowiec nie został zidentyfikowany w tej grupie, jednak jest to zawód poszukiwanym na rynku pracy, to niewątpliwie zawód z przyszłością.

Jest to zawód, który charakteryzuje się dynamiką i nieustannym dostosowywaniem do aktualnych warunków rynkowych. Jednym z najważniejszych aspektów przyszłości zawodu handlowca jest zwiększona integracja z nowoczesnymi technologiami. Automatyzacja procesów sprzedażowych, wykorzystanie sztucznej inteligencji do analizowania danych klientów oraz narzędzi CRM stają się standardem. Ponadto rozwój e-handlu determinuje konieczność ciągłego kształcenia kadr w tym obszarze.

Ze statystyk Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, że ten kierunek kształcenia należy do grupy kierunków, w których kształcenie odbywa się w województwie podlaskim w większości powiatów. Liczba uczniów kształcących się w zawodzie technik handlowiec w latach 2020-2023 utrzymywała się w kolejnych latach na zbliżonym poziomie. W roku 2023 obserwowany jest wzrost liczby uczniów.

Tabela 1.

Liczba absolwentów i uczniów kształconych w zawodzie technik handlowiec w latach 2021-2023

Liczba absolwentów			Liczba uczniów
2020-2021	2021-2022	2022-2023	Stan na 30.09.2023 r.
119	124	100	633

Źródło: Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

Z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży wynika, że w 2024 roku do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje (HAN.01. i HAN.02.) wyodrębnione w zawodzie technik handlowiec przystąpiło w kwalifikacji HAN.01. - 147 osób a w kwalifikacji HAN.02. - 104 osoby. Dyplom

⁷ Obwieszczenie Ministra Edukacji dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej, poz. 85, Warszawa 30 stycznia 2024 r.

⁸ Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w 2024 r. uzyskało 147 osób w kwalifikacji HAN.01. i 89 osób w kwalifikacji HAN.02.⁹

Ze statystyk Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku dotyczących bezrobotnych i ofert pracy według zawodów i specjalności za 2024 r. wynika, że bezrobotni w zawodzie technik handlowiec w województwie podlaskim stanowili liczną grupę.¹⁰ Jest to jednak zróżnicowane biorąc pod uwagę lokalne rynki pracy.

Tabela 2.

Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy za 2024 rok w zawodzie technik handlowiec w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	Zarejestrowani bezrobotni		Bezrobotni absolwenci (do 12 miesięcy od ukończenia nauki)		Liczba ofert pracy w ciągu roku
	w ciągu roku	według stanu na koniec roku	w ciągu roku	na koniec roku	
Województwo podlaskie	201	121	28	8	0
Zambrów	13	5	0	0	0

Źródło: Opracowanie na podstawie Bezrobotni i oferty pracy według zawodów i specjalności za 2024 r., <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 27.01.2025 r.

Na koniec 2024 roku w województwie podlaskim było zarejestrowanych 121 osób bezrobotnych, w tym 8 osób, to bezrobotni absolwenci do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu roku, prawie połowa z nich znalazła pracę. Natomiast w Zambrówie były zarejestrowanych w ciągu roku 13 osób a na koniec roku zaledwie 5 osób. Nie było zarejestrowanego bezrobotnego absolwenta do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Oznacza to, że absolwenci znajdują zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Ponadto brak ofert w urzędzie pracy oznacza, że firmy same są w stanie znaleźć pracowników w tak pożądanym zawodzie jak technik handlowiec.

Wyniki IX edycji badania Barometr zawodów dla województwa podlaskiego obrazujące, jak będzie się kształtowała relacja między popytem na pracowników i podażą pracowników w poszczególnych zawodach w 2024 r. na regionalnym rynku pracy uwiadcniają, że w grupie pracowników sklasyfikowanych jako sprzedawcy i kasjerzy (w grupie tej znajduje się zawód technik handlowiec) w zdecydowanej większości powiatów województwa podlaskiego występuje równowaga¹¹. Natomiast w powiecie bielskim, hajnowskim i sokólskim występuje deficyt tych osób na rynku pracy.

⁹ Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2024 r.; dostęp on-line: https://www.oke.lomza.pl/images/pliki/zaw_formula_2019/2024/sprawozdanie_zawodowe_f2019_2024_podlaskie.pdf dostęp z dnia 12.01.2025

¹⁰ <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 12.01.2025

¹¹ Barometr Zawodów 2024, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, M. Wasilewska (red.).

Opracowany program nauczania na kierunku technik handlowiec opiera się na podstawie programowej kształcenia zawodowego - 2019¹². Opracowane programy nauczania poszczególnych przedmiotów zawierają własne modyfikacje autorskie, często wychodzące poza zakres treści kształcenia, który jest ustalony w podstawie programowej. Programy nauczania poszczególnych przedmiotów są modyfikowane z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniając przy tym możliwość rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją. W przypadku kierunku technik handlowiec istotne znaczenie ma rozwijanie umiejętności związanych z cyfrową transformacją. Przykładem jest intensywnie rozwijający się e-commerce. Automatyzacja procesu sprzedaży oraz zastosowanie chatbotów do bieżącej obsługi klienta umożliwia poprawę ogólnego zadowolenia oraz zwiększa wydajność sklepu internetowego. Dodatkowo, możliwa jest ciągła poprawa produktywności zastosowanych rozwiązań. Nieustannie przesyłają one dane, na podstawie których można analizować ich skuteczność. Oprócz przedmiotu *informatyka* w programie nauczania zagadnienia te poruszane są na wielu przedmiotach m.in. *prowadzenie sprzedaży, prowadzenie działalności handlowej*. Uczniowie wyposażani są w umiejętności związane z obsługą programów: biurowych; obsługi sprzedaży i gospodarki magazynowej; tworzenia prezentacji i grafiki; wspomagania operacji finansowo-księgowych, kadrowo-płacowych, prowadzenia księgi przychodów i rozchodów, obliczania podatków, sporządzania sprawozdań statystycznych, obsługi zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; innych aktualnie stosowanych w działalności handlowej.

W ramach opracowanych programów nauczania na kierunku technik handlowiec nie są wprowadzone odrębne przedmioty uwzględniające kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu. Zagadnienia te ze względu na ich aktualność są poruszane na różnych przedmiotach m.in. *geografia, biologia, chemia*. Ponadto treści te wchodzą w zakres podstawy programowej takich przedmiotów *biznes i zarządzanie*. Również w ramach innych przedmiotów, które realizują efekt kształcenia *Bezpieczeństwo i higiena pracy*, *rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią*.

Uczniowie w umiejętności w obszarze zielonej transformacji, w tym zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu oraz umiejętności cyfrowych wyposażani są też w ramach podejmowanych przez szkołę inicjatyw. Przykładem są:

- 1) Sprzątanie świata pod hasłem: Sprzątanie Świata łączy ludzi (wrzesień 2023 rok);
- 2) Wyjazd na Retail Show - Międzynarodowe Targi Wyposażenia Technologii i Usług dla Handlu w Warszawie (listopad 2023 rok);
- 3) Szkolny etap Olimpiady Wiedzy Ekologicznej (luty 2024 rok);
- 4) Dzień Bezpiecznego Internetu – poruszenie zagadnień na lekcjach informatyki i wykonanie przez uczniów prac z zasadami netykiety (luty 2024);
- 5) Międzyklasowy Turniej z okazji Dnia Ziemi - wystawa prac: plakaty proekologiczne (kwiecień 2024 rok).

Bardzo ważną kwestią z punktu widzenia jakości kształcenia jest analiza wyników egzaminów w zawodzie technik handlowiec. Szczególnie dotyczy to części praktycznej, gdyż pokazuje w jakim zakresie szkoła przygotowuje do wykonywania zawodu. Do 2019 roku możliwa była tylko analiza ilościowa, ze względu na brak szczegółowych danych z OKE. Od 2019 roku możliwa jest również analiza jakościowa praktycznej części egzaminu. Efekty analizy są podstawą do formułowania wniosków do dalszej pracy. Działaniami, które wdrożono na podstawie ww. analiz były np.: modyfikacja wymiaru godzin przeznaczonych na realizację wybranych treści dla danego działu w ramach nauczanego przedmiotu, modyfikacja bazy dydaktycznej.

¹² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)

W zawodzie technik handlowiec po zdaniu egzaminu uczeń zdobywa kwalifikacje:

- HAN.01. Prowadzenie sprzedaży.
- HAN.02. Prowadzenie działań handlowych.

Tabela 3.

Wyniki egzaminu w zawodzie technik handlowiec w kwalifikacji HAN.01. i HAN.02. w 2023 i 2024 roku

Symbol	Zdało egzamin	Liczba świadectw	Zdawalność w województwie podlaskim
2023 rok			
HAN.01.	10	100%	89,8%
HAN.02.	12	83,4%	88,6%
2024 rok			
HAN.01.	12	100%	88,5%
HAN.02.	9	100%	100%

Źródło: Źródło: Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2023 r.; dostęp on-line: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1916; Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2024 r.; dostęp online: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1991.

W roku 2023 egzamin w zawodzie technik handlowiec w kwalifikacji HAN.01. zdało 100% uczniów. Jest to wskaźnik wyższy od zdawalności w województwie podlaskim o 10,2 punkta procentowego. Nieco gorzej przedstawiała się zdawalność w kwalifikacji HAN. 02., która wyniosła 83,4%. Wyniki egzaminów analizowane są przez nauczycieli zawodów, w celu poprawy zdawalności. Ponadto organizowane są dodatkowe zajęcia przygotowujące do egzaminu teoretycznego. Znalazło to swoje przełożenie na wyniki zdawalności w 2024 roku, w którym egzamin w obu kwalifikacjach zdało 100% uczniów. Jest to wynik podobny do zdawalności w województwie podlaskim w kwalifikacji HAN.02. i wyższy w kwalifikacji HAN. 01. (o 11,5 punkta procentowego). Tak wysoka zdawalność jest bardzo ważna, gdyż egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik handlowiec jest formą oceny poziomu opanowania wiedzy i umiejętności z zakresu danego zawodu, ustalonych w standardach wymagań. Jego wyniki prezentowane są na dyplomie i są istotną informacją dla pracodawców o przydatności absolwenta do wykonywania wyuczonego zawodu.

Monitorowanie losów absolwentów kierunku technik handlowiec jest bardzo ważne z perspektywy oceny efektywności procesu kształcenia, jak i uzyskania informacji na temat sposobu funkcjonowania absolwentów na kolejnych etapach edukacji oraz w środowisku lokalnym i na rynku pracy. Analiza losów absolwentów kończących kierunek jest robiona systematycznie. Realizowane jest to w różny sposób m.in. poprzez kontakt z pracodawcami zatrudniającymi absolwentów, jak też z samymi absolwentami. Jeżeli chodzi o absolwentów kontakt odbywa się za pośrednictwem nauczycieli oraz mediów społecznościowych. Ponadto zbieraniem informacji na temat absolwentów zajmuje się pedagog szkolny, która też dokonuje w tym obszarze analiz. Szkoła monitoruje absolwentów nie tylko w aspekcie podejmowania pracy, ale też kontynuowania nauki na uczelniach wyższych. Źródłem analizy są też publikowane dane z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Zawierają one, co prawda informacje dotyczące całej polski, ale ich analiza pozwala na ocenę trendów zachodzących w kształceniu na kierunku technik handlowiec. Ponadto źródłem informacji są dane z PUP w Zambrowie.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

1. Kontynuowanie kształcenia w zawodzie technik handlowiec w ściślejszej współpracy z pracodawcami;
1. Wzmocnienie monitoringu i analizy losów absolwentów kierunku technik handlowiec. Szkoła winna też analizować dane z monitoringu karier absolwentów, przeprowadzanego przez MEN, zawartych na stronie: <https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych>³.
2. Ciągłe doskonalenie treści programowych, jak też wdrażania różnych form popularyzacji nowych trendów w gospodarce, w tym idei zrównoważonego rozwoju, czy zmian klimatu.

II. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie

- 2.1. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/modyfikacji programu nauczania w zawodzie.
- 2.2. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/ modernizacji bazy i wyposażenia dydaktycznego.
- 2.3. Pracodawcy są zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego, w tym praktycznej nauki zawodu (organizacja staży, praktyk zawodowych).
- 2.4. Pracodawcy biorą udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- 2.5. Pracodawcy sprawują patronat nad wybranymi klasami w ocenianym zawodzie.
- 2.6. Szkoła realizuje kształcenie dualne w zawodzie (realizacja części zajęć w rzeczywistych warunkach pracy).
- 2.7. Pracodawcy są włączeni w system diagnozowania wiedzy i umiejętności nabytych przez uczniów i praktykantów.
- 2.8. Inne formy współpracy z pracodawcami np. uczestnictwo pracodawców w promocji i rekrutacji kandydatów do kształcenia w ocenianym zawodzie; realizacja wspólnie z pracodawcami projektów edukacyjnych, w tym prezentacji, warsztatów praktycznych; udział pracodawców w radzie doradczej w analizowanym zawodzie.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Szkoła nie ma nawiązanej bezpośredniej współpracy z pracodawcami w formie zawartych formalnych umów. Nie występuje również forma patronatu określonych przedsiębiorstw nad Szkołą.

Główną barierą w zakresie braku ścisłej sformalizowanej współpracy z pracodawcami jest ograniczona dostępność czasowa pracodawców i ich koncentracja na dominującej, głównej sferze działalności biznesowej. Jednocześnie, lokalni pracodawcy, jakimi są w zdecydowanej większości małe i średnie przedsiębiorstwa, nie dostrzegają bezpośrednich korzyści wynikających z zaawansowanego zaangażowania czasowego i inwestycyjnego w ramach współpracy ze Szkołą. W konsekwencji pracodawcy nie są zaangażowani w tworzenie programów kształcenia w zawodzie technika handlowca.

Utrudnieniem w zakresie zawierania formalnych umów jest system organizacji handlu detalicznego w Polsce, który zdominowany jest przez placówki własne i franczyzowe należące do międzynarodowych korporacji. W takiej sytuacji decyzyjność w takim zakresie należy do centrali dużej firmy handlowej, co w większości przypadków jest barierą trudną do pokonania.

Pomimo zatem braku formalnych umów można stwierdzić występowanie dosyć zaawansowanej bieżącej realnej współpracy z wybranymi przedsiębiorstwami handlowymi. Jednakże intensywna współpraca z wieloma lokalnymi przedsiębiorstwami handlowymi rozwija się na bazie organizacji staży i praktyk zawodowych. Szczególnym zainteresowaniem pracodawców cieszyły się staże płatne, w ramach których gratyfikację finansową uzyskiwał stażysta oraz opiekun reprezentujący pracodawcę. Przedsiębiorstwo, z kolei, uzyskiwało możliwość uzyskania środków na doposażenie określonego stanowiska pracy.

Należy zaznaczyć również występowanie pośredniej współpracy z pracodawcami poprzez utrzymywanie przez szkołę bezpośrednich relacji z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie. W ramach tej współpracy uczniowie klas maturalnych uzyskują cenne informacje na temat form pomocy może uzyskać absolwent średniej szkoły na współczesnym rynku pracy oraz o wsparcia przedsiębiorców na starcie. Uczniowie zapraszani są przez PUP na testy kompetencyjne, a również pedagodzy szkolni realizują działania w ramach doradztwa zawodowego.

Sytuacja rynkowa w handlu detalicznym jest również niestabilna, rynek ulega procesom koncentracji, co oznacza, że z każdym rokiem jest coraz mniej placówek handlowych, a wiele z nich boryka się z bieżącymi problemami ekonomicznymi, oscylując na granicy rentowności. Z całą pewnością nie sprzyja to podejmowaniu dodatkowych aktywności i inicjatyw, które wymagają dodatkowego zaangażowania czasowego i organizacyjnego, w tym prezentacji, wizyt w szkołach, organizacji dni otwartych, itp.

Stwarza to możliwość współpracy w ograniczonym zakresie, głównie w odniesieniu do organizacji praktyk i staży zawodowych. W odniesieniu do analizowanej Szkoły spektakularnym pozytywnym przykładem takich relacji w nieodległej przeszłości była współpraca z placówką handlową firmy Tesco w Zambrowie, gdzie organizacja praktyk, w tym opieka firmy nad praktykantami przebiegała wzorcowo.

Oprócz innych specjalności, szkoła kształci uczniów w zawodzie technik handlowiec, obecnie jest to 41 osób.

Przygotowany przez Szkołę program praktyk zawodowych obejmuje następujący harmonogram:

II klasa – dwa tygodnie praktyk

III klasa – dwa tygodnie praktyk

IV klasa – 2 tygodnie praktyk.

Program praktyk, z uwzględnieniem liczby uczniów w zawodzie handlowca, uzgadniany jest następnie z przedsiębiorstwami, w których istnieje już tego typu nawiązana współpraca. W wielu przypadkach inicjatywa znalezienia i wyboru miejsca praktyki leży w gestii samych uczniów. W przypadku zawodu handlowca co to w zdecydowanej większości firmy handlowe różnych branż. Pozytywnym zjawiskiem jest, iż praktycznie Szkoła nie spotyka się z odmową w zakresie organizacji praktyk uczniowskich.

Dodatkowo, w praktyki realizowane są również w ramach programu Erasmus, czego przykładem są wyjazdy uczniów z nauczycielami do Grecji pod koniec września 2024 roku. Uczniowie Szkoły zdobywali tam doświadczenie zawodowe w formie praktyk w lokalnych placówkach handlowych. Pozwala to uczniom zdobyć doświadczenie w środowisku międzynarodowym, co jest szczególnie istotne w handlu, który sam w sobie jest dziedziną zdominowaną przez podmioty sieciowe należące do międzynarodowych korporacji handlowych.

Efektem niesformalizowanej, lecz realnej współpracy z pracodawcami jest podejmowanie zatrudnienia przez znaczną część uczniów piątych klas. Praca ta wykonywana jest najczęściej w niepełnym wymiarze czasowym, zarówno w zawodach zgodnych z profilem nauczania, jak również w innych zawodach. Tego rodzaju naturalne połączenie edukacji szkolnej z realną pracą powoduje, iż absolwenci Szkoły mają już na starcie swojej kariery zawodowej określone doświadczenie, które pomaga im odpowiednio odnaleźć się na rynku pracy.

Pośrednia forma relacji z pracodawcami polega również na monitorowaniu losów absolwentów Szkoły. Badanie to polega na pozyskiwaniu informacji bezpośrednio od absolwentów i ich rodzin, jak również nawiązywaniu kontaktów w tym zakresie bezpośrednio u lokalnych

pracodawców. Na tej podstawie pozyskiwane są informacje, a następnie wyciągane wnioski w zakresie modyfikacji programów nauczania i tematyki prowadzonych zajęć edukacyjnych.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Znajomość rynku pracy na podstawie relacji z pracodawcami pozwala Szkole na bieżąco monitorować zmiany i tendencje na nim zachodzące. W efekcie, szkoła w ciągu ostatnich pięciu lat dwukrotnie zwiększyła liczbę miejsc w klasach w zawodzie handlowiec.

Uwzględniając ten kierunek rozwoju handlu (sieciowość i umiędzynarodowienie), Szkoła w coraz szerszym zakresie powinna dążyć do rozwijania praktycznych umiejętności handlowych właśnie na gruncie tego typu wymiany i współpracy o charakterze międzynarodowym.

Innym kluczowym czynnikiem rozwoju handlu detalicznego jest e-commerce, czyli handel oparty na rozwiązaniach internetowych. Ten aspekt powinien być w coraz szerszym zakresie uwzględniany w modyfikacji programów nauczania w odniesieniu do zawodu handlowca. Handel internetowy stwarza wymogi posiadania umiejętności odmiennych niż w handlu stacjonarnym, w tym m.in. aktywności promocyjnej w mediach społecznościowych, opracowanie oferty wirtualnej, analiz internetowych, działań w zakresie logistyki. Są to nowe umiejętności handlowe, które Szkoła w niedostatecznym dotychczas zakresie uwzględnia w procesie nauczania. Stwarza to zatem dużą szansę nawiązania współpracy z przedsiębiorstwami handlowymi zajmującymi się e-commerce, która miałaby charakter online, czyli spotkań, prezentacji i komunikacji w formule internetowej. Biorąc pod uwagę fakt uniwersalności internetu, stwarza to szansę nawiązania współpracy z pracodawcami działającymi „w sieci”, co stworzyłoby Szkole nieograniczone wprost możliwości włączenia pracodawców w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie handlowca.

Podjęcie aktywności w tym zakresie stworzy Szkole niepowtarzalne szanse rozwijania zaawansowanych relacji ze środowiskiem handlowym, a uczniowie mieliby możliwość rozwijania swoich kompetencji zawodowych odpowiadających rozwijającym się trendom w handlu detalicznym. Wymaga to jednak od dyrekcji szkoły i nauczycieli w zawodzie handlowca otwartości na relacje typu online, w tym odbywanie praktyk zdalnych z realnym przebywaniem uczniów w pracowni szkolnej lub w domach (w formie praktyk o charakterze homeworking).

Zalecany jest rozwój współpracy z pracodawcami poprzez praktyki z możliwością ich dofinansowania. Zwiększyłoby to zakres i intensywność współpracy między Szkołą a pracodawcami, co stworzyłoby silny impuls do zróżnicowanych form współpracy, wybiegających poza zakres organizacji i realizacji praktyk zawodowych. Należy przyjąć założenie, że pracodawcy – działając zazwyczaj na trudnym konkurencyjnym rynku – podchodzą do tego typu działań w formule transakcyjnej, tj. uwzględniając ponoszone nakłady (w zakresie opieki nad praktykantami) oraz spodziewanymi kosztami (częściowe i ograniczone wsparcie przy wykonywaniu bezpośrednich obowiązków zawodowych) oraz możliwość późniejszego zatrudnienia obecnych uczniów-praktykantów.

III. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową

- 3.1. Szkoła zapewnia kadrę posiadającą odpowiednie kwalifikacje i kompetencje adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów uczenia się, które są dostosowane do potrzeb rynku pracy i pracodawców na ocenianym kierunku.
- 3.2. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone na analizowanym kierunku kształcenia przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkołą, w tym przede wszystkim na stanowiskach pracy, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.

- 3.3. Nauczyciele są przygotowani i wykorzystują nowoczesne metody i techniki w dydaktyce, w tym kształcenie on-line.
- 3.4. Nauczyciele w dydaktyce wykorzystują zasoby dostępne na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej lub rozwiązania wypracowane w ramach PO WER np. w ramach projektu „INNOWACYJNA EDUKACJA – NOWE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE”.
- 3.5. Prowadzona polityka kadrowa sprzyja międzynarodowej mobilności kadry dydaktycznej.
- 3.6. Szkoła opracowała i wdrożyła system dotyczący rozpoznania indywidualnych potrzeb w zakresie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, wynikające z planu rozwoju Szkoły, i udziela wszechstronnego wsparcia w realizacji doskonalenia zawodowego, w tym szkolenia w zakresie wsparcia psychicznego uczniów.
- 3.7. Kadra kierownicza Szkoły podnosi kompetencje w zakresie wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia w szkolnictwie zawodowym.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Jedną ze znaczących form podwyższania kompetencji personelu jest udział w wyjazdach studyjnych w formie praktyk zawodowych organizowanych w ramach projektu Erasmus+. W przypadku Szkoły w roku szkolnym 2023/24 były to wyjazdy do Portugalii i Grecji (maj 2024), w których oprócz nauczycieli brali udział uczniowie z kierunków technik handlowiec i technik ekonomista.

Przy tworzeniu i modyfikowaniu programów uczenia się Szkoła uwzględnia prognozy ministerialne i prognozy dotyczące sytuacji na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Na tej podstawie modyfikowane są programy nauczania, a niekiedy tworzone są nowe autorskie programy, co wymaga wysokich kompetencji kadry dydaktycznej.

Szczególnych kompetencji zawodowych wymaga prowadzenie zajęć rewalidacyjnych dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym – dla uczniów z niepełnosprawnościami intelektualnymi w stopniu lekkim. Dotyczy to głównie 17 uczniów z orzeczeniami w zakresie niepełnosprawności, z których większość wybrała zawód technika handlowca. Nauczyciele szkoły wspierani są przez panią psycholog, która w wymiarze 12 godzin tygodniowo zajmuje się uczniami w formie poradnictwa w odniesieniu do uczniów.

Formą obiektywnej weryfikacji realizacji programów i jakości nauczania są wyniki egzaminów zawodowych. Kierownictwo Szkoły wychodzi z założenia, że w sytuacji wysokiego poziomu zdawalności egzaminów i analogicznie dobrych wyników nie jest wymaga zmiana programów nauczania. Taka sytuacja ma zaś miejsce w ocenianej Szkole.

Znaczący nacisk w zakresie nauczania położony jest na zagadnienie wprowadzania rozwiązań w ramach sztucznej inteligencji (AI) do zajęć szkolnych. Przykładem są zajęcia praktyczne, podczas których uczniowie przy wykorzystaniu AI projektują reklamy w handlu, projektują katalogi i ulotki handlowe oraz wizytówki. Działania w tym zakresie możliwe są dzięki stałemu podwyższaniu kompetencji zawodowych przez dyplomowanych nauczycieli.

W Szkole zatrudnieni są nauczyciele z długoletnim stażem zawodowym posiadający wysokie kompetencje zawodowe. Kadra nauczycieli w zawodzie technik handlowiec liczy pięć osób, co biorąc pod uwagę liczbę uczniów w tym zawodzie, w pełni zaspokaja potrzeby Szkoły. Są to osoby z wieloletnim praktycznym doświadczeniem związane z handlem, co przedkłada się na jakość prowadzonych zajęć szkolnych. Co więcej, nauczyciele w zawodzie technik handlowiec stale się doszkalają, w tym w zakresie stosowania nowoczesnych urządzeń w handlu.

Wysoki poziom nauczania w Szkole znalazł odzwierciedlenie w wysokim miejscu 15 w rankingu Perspektyw w rankingu techników województwa podlaskiego w roku szkolnym 2023/2024.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Zaleca się, by Szkoła w maksymalnym zakresie korzystała z możliwości oferowanych w ramach programu Erasmus+. Dotyczy to zarówno wyjazdów uczniów i nauczycieli na wizyty i praktyki do innych krajów, jak również goszczenia w Zambrowie ekip uczniowskich i nauczycieli z innych krajów. Tego typu wymiana i współpraca stwarza możliwości zdobycia kompetencji funkcjonowania w środowisku międzynarodowym, które stanowi jedną z najbardziej charakterystycznych cech współczesnego handlu detalicznego. Wartość dodaną w zakresie polityki kadrowej jest również zapraszanie zagranicznych nauczycieli do prowadzenia selektywnych zajęć dydaktycznych w Szkole. Wszelkie tego rodzaju kontakty i doświadczenia pozwolą uczniom i kadrze pedagogicznej poszerzyć kompetencje zawodowe, jak również – co jest nie mniej istotne – nabyć umiejętność funkcjonowania w międzynarodowym środowisku interkulturowym. Jest to ze wszech miar wskazane również ze względu na fakt, że część absolwentów Szkoły wyemigruje do większych ośrodków lub zagranicę, gdzie takie nabyte kompetencje będą wprost niezbędne.

Należy przy tym zwrócić uwagę na znaczenie znajomości języka angielskiego przez uczniów i nauczycieli, co staje się jednym z podstawowych wymogów skutecznego funkcjonowania na współczesnym rynku pracy.

Rekomenduje się, by w ramach nauki w zawodzie handlowca uwzględniane były aktualne trendy na rynku sprzedaży detalicznej. Chodzi tu głównie o takie zjawiska rozwojowe na tym rynku, jak: wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych, np. sklepy autonomiczne, skanowanie produktów, wirtualne „cenówki”, rozwój systemu franczyzowego (obecnie zdecydowana większość placówek detalicznych w Polsce prowadzona jest w tym systemie), rozpowszechnianie się form dystrybucji z zastosowaniem internetu (e-commerce, omnichannel, multichannel, platformy internetowe). Współczesny handel (głównie detaliczny) podlega niezwykle szybkim przemianom, co wymaga rosnących, a przy tym nowych kompetencji związanych z wyżej wymienionymi nowoczesnymi jego formami. Analogicznie, kompetencje nauczycieli w ramach zawodu technika handlowca powinny być rozwijane, z uwzględnieniem nowoczesnych i nowatorskich rozwiązań stosowanych w tym sektorze. Takie podejście umożliwi nadążanie w ramach jakości kształcenia za nowymi trendami, a absolwenci Szkoły będą poszukiwanymi specjalistami na rynku pracy.

Zalecanym rozwiązaniem jest również zapraszanie do prowadzenia wybranych zajęć i prezentacji praktyków handlu. Umożliwi to zarówno nauczycielom, jak i uczniom nową wiedzę, wybiegającą poza standardy dotychczas przyjętych programów szkoleniowych. Zajęcia szkoleniowe prowadzone przez praktyków umożliwią realizację programów nauczania w dużej zgodności z realiami współczesnego rynku, który podlega intensywnym zmianom.

IV. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców

- 4.1. Baza dydaktyczna jest zgodna z warunkami realizacji uczenia się w zawodzie określonymi w podstawie programowej, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na danym kierunku kształcenia.
- 4.2. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym pracowni/warsztatów są dostosowane do liczby uczniów.
- 4.3. Szkoła posiada oraz systematycznie wzbogaca i modernizuje bazę dydaktyczną, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej, zgodnie z

- potrzebami pracodawców, z uwzględnieniem perspektywicznego efektywnego wykorzystania sprzętu i rozwijanej infrastruktury.
- 4.4. Szkoła rozwija posiadaną bazę dydaktyczną w ramach analizowanego kierunku, uwzględniając możliwości dostępu do wyposażenia będącego w dyspozycji pracodawców, z którymi szkoła współpracuje, z uwzględnieniem najnowszych trendów technologicznych.
- 4.5. Szkoła wykorzystuje platformę elektroniczną (np. e-learningową), korzysta z zasobów e-edukacji, w procesie wsparcia efektów uczenia się na analizowanym kierunku kształcenia.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Szkoła jest stosunkowo dobrze wyposażona w infrastrukturę umożliwiającą prowadzenie zajęć dydaktycznych (w tym praktycznych) na wysokim poziomie. Ze względu na niedobór własnych środków inwestycyjnych, Szkoła w szerokim zakresie wykorzystuje finansowanie z projektów unijnych do zakupu kolejnych niezbędnych urządzeń i wyposażenia pracowni.

Silnym impulsem do utrzymywania infrastruktury szkolnej na wysokim poziomie jest fakt, iż Szkoła pełni funkcję ośrodka egzaminacyjnego w zawodach technik ekonomista i technik handlowiec. Wymogiem, który Szkoła musi spełniać jest prowadzenie egzaminów z wykorzystaniem wskazanych modeli i urządzeń np. kas fiskalnych o określonych, ściśle ustalonych parametrach. Wymogi w tym zakresie są tym większe, że egzaminy muszą być przeprowadzane przy wykorzystaniu urządzeń, które ze względu na wymogi ministerialne odpowiadają urządzeniom elektronicznym aktualnie stosowanym w praktyce handlowej.

Szkołą nie posiada własnego centrum kształcenia zawodowego. Kwestię zajęć specjalizacyjnych rozwiązują jednak odpowiednio wyposażone pracownie, w tym pracownia handlowa. Te wyspecjalizowane sale szkolne wyposażone są w urządzenia w liczbie na tyle odpowiedniej liczbie, że umożliwia to prowadzenie lekcji w pełnej obsadzie uczniowskiej. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym pracowni/warsztatów są dostosowane do liczby uczniów.

Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropresiębiorczości im. Szkół Podchorążych Rezerwy w Zambrowie ma siedzibę w Zambrowie przy Al. Wojska Polskiego 29 w byłym obiekcie koszarowym. Status budynku o charakterze zabytkowym powoduje, iż znacznie utrudnione w sensie formalnym jest prowadzenie poważniejszych prac modernizacyjnych. Z tego względu kierownictwo Szkoły decyduje się na przeprowadzenie bieżących remontów, bez ingerencji w tkankę budowlaną.

Szkoła znajduje się w gestii Starostwa Powiatowego w Zambrowie, co powoduje, iż wszelkie decyzje inwestycyjne muszą być zatwierdzane przez ten organ właścicielski. Ze względu na ograniczone możliwości inwestycyjne starostwa, Szkoła maksymalnym zakresie wykorzystuje środki finansowe dostępne w różnych unijnych programach finansowych. Przykładem takiego działania jest projekt „Kompleksowy program rozwoju Zespołu Szkół Agropresiębiorczości w Zambrowie” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Celem projektu było nabycie kompetencji lub uzyskanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów zmierzające do zwiększenia ich szans na regionalnym rynku pracy. W ramach projektu zrealizowano i sfinansowano m.in. staże zawodowe u pracodawców, kursy i szkolenia oraz zajęcia dodatkowe. W ramach tego projektu doposażono również pracownie w celu podniesienia jakości nauczania.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Pełnienie przez Szkołę funkcji autoryzowanego ośrodka egzaminacyjnego stanowi czynnik pozytywny umożliwiający tej placówce nadążać z jakością nauczania za wymogami współczesnego

rynku. Pozytywnym efektem jest przygotowanie uczniów do wykonywania zawodu handlowca i ekonomisty z zastosowaniem narzędzi, sprzętu i oprogramowania stosowanego przez instytucje i przedsiębiorstwa. Z drugiej jednak strony szybki postęp technologiczny powoduje, że infrastruktura techniczna stosowane realnie w handlu i usługach ulega procesowi szybkiej tzw. moralnej dezaktualizacji. Stwarza to wymóg ponoszenia nakładów finansowych na zakup nowych urządzeń i oprogramowania. Przykładem takiego zjawiska była konieczność wymiany przestarzałych kas fiskalnych marki NK na kasy marki Posnet.

W celu uzyskania pozytywnego efektu oddziaływania ośrodka egzaminacyjnego na poziom nauczania w Szkole konieczne jest ubieganie się i uzyskanie możliwości finansowania takich zakupów. Jednocześnie, Szkoła może odpowiednio wypromować swój ośrodek egzaminacyjny, który w konsekwencji może pełnić funkcję egzaminacyjną w szerszej skali Polski północno-wschodniej.

Pozytywne aplikowanie w podobnych programach w sposób znaczący pozwoli znacząco podnieść poziom nauczania poprzez rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli, jak również dostosować infrastrukturę szkolną do wymogów współczesnego rynku.

Biorąc pod uwagę ograniczenia w zakresie własnej infrastruktury technicznej, Szkoła powinna otworzyć się na współpracę w szerszym zakresie z placówkami handlowymi. Mogą to być krótkie wizyty studyjne we współpracujących firmach handlowych, podczas których uczniowie mogą zapoznać się z funkcjonowaniem nowych rozwiązań technologicznych w handlu. Dotyczy to rozwiązań z zastosowaniem urządzeń, których Szkoła nie jest w stanie pozyskać i zainstalować ze względu na ograniczenia finansowe i lokalowe. Działanie to bazuje na założeniu, że nie wszystko szkoła musi posiadać na swoim wyposażeniu w ujęciu własnościowym. Ważne jest natomiast, by uczniowie mieli dostęp do tych urządzeń, które są zamontowane i które funkcjonują w realnych firmach.

Oddzielnym zagadnieniem jest rozwinięcie infrastruktury dydaktycznej w zakresie software. Zaliczyć można do tego m.in. gry symulacyjne oferowane przez wyspecjalizowane firmy, takie jak Reves, Training Projects czy Conlea. Firmy te oferują gry o różnym charakterze, np. negocjacyjne, handlowe, sprzedażowe, które doskonale imitują rzeczywistość biznesową, a są przy tym atrakcyjną formą nauki dla uczniów. Dzięki wdrożeniu takich form prowadzenia zajęć edukacyjnych Szkoła może uzyskać finalny cel, jakim są absolwenci doskonale przygotowani do pełnienia różnych ról w środowisku handlowym.

V. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

- 5.1. Szkoła zapewnia pomoc dydaktyczną i materialną, sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu uczniów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi.
- 5.2. Szkoła oferuje uczniom kursy i szkolenia, pozwalające na uzyskanie Dodatkowych Umiejętności Zawodowych (DUZ), istotnych z punktu widzenia wykonywania pracy na określonych stanowiskach w kształconym zawodzie.¹³
- 5.3. Szkoła zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-edukacji.
- 5.4. Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, poprzez mobilność uczniów.

¹³ Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) daje możliwość uzyskania przez uczniów dodatkowych umiejętności w zawodach zwiększających ich szanse na zatrudnienie.

- 5.5. Szkoła wspiera uczniów w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku, w tym uczelniami.
- 5.6. Szkoła zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie uczenia się.
- 5.7. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych. Wspiera ucznia w dokonaniu oceny trafności wyboru zawodu, w podejmowaniu decyzji w zakresie zmiany kierunku uczenia się, kontynuacji nauki na poziomie szkolnictwa wyższego lub w ramach systemu szkolnictwa zawodowego, przygotowuje ucznia do wejścia na rynek pracy.
- 5.8. Szkoła realizuje doradztwo zawodowe oraz wspiera uczniów z uwzględnieniem tematyki związanej ze współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi np. edukacja medialna, higiena cyfrowa, cyberprzemoc, kompetencje miękkie np. praca w zespole, myślenie: abstrakcyjne, krytyczne, komputacyjne, umiejętność dzielenia się wiedzą.
- 5.9. Szkoła podejmuje działania na rzecz wsparcia zdrowia psychicznego uczniów.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Celem realizacji kształcenia na wszystkich proponowanych w szkole kierunkach, placówka zapewnienia uczniom możliwość podjęcia nauki w poszczególnych zawodach, nawet w przypadku małej liczby chętnych, bowiem szkoła prowadzi zajęcia łączone, polegające na łączeniu 2-3 klas na czas realizacji zajęć ogólnokształcących, zaś dzieleniu uczniów na grupy podczas realizacji zajęć z przedmiotów zawodowych – zgodnie z wybranym przez nich zawodem. Kadra (składająca się m.in. z praktyków) jest odpowiednio wykwalifikowana i dostosowana do potrzeb edukacyjnych poszczególnych zawodów. Nauczyciele są dostępni także w godzinach pozalekcyjnych (zgodnie z harmonogramem dostępności nauczycieli na rok szkolny 2024/2025). Nauczyciele wspierają uczniów na każdym etapie, m.in. poprzez prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, dodatkowo celem przygotowania do egzaminów dyrekcja przekazuje dodatkowe godziny lekcyjne (dyrektorskie).

Pedagodzy wprowadzają także innowacje pedagogiczne, np. Kreatywne powtórki z Lapbookiem (w ramach zajęć z matematyki). Organizowane są także praktyczne zajęcia na zewnątrz placówki (np. z pracownikami Wojska Polskiego).

Nadmienić ponadto należy, iż ZSA w Zambrowie stanowi ośrodek egzaminacyjny we wszystkich zawodach, w których kształci, co oznacza, że posiada pracownie dostosowane do wytycznych/wymagań egzaminacyjnych. Problemem jest jednak brak chęci/możliwości doposażania pracowni przez lokalnych przedsiębiorców, tym samym zakup nowych sprzętów jest możliwy tylko i wyłącznie z pieniędzy projektowych.

Szkoła umożliwia swoim uczniom udział w kursach i szkoleniach, dla przykładu technicy handlowcy w ramach DUZ mają możliwość uczestnictwa i ukończenia kursu „Reklama w handlu” (nadmienić jednocześnie należy, że kurs kończy się zaliczeniem) oraz realizacji kursu prawa jazdy kat. B.

Szkoła ma wprawdzie możliwość (bowiem dysponuje zapleczem organizacyjnym, technicznym i metodycznym) w zakresie uczestniczenia w e-edukacji, jednak odchodzi od tej formy kształcenia. E-learning jest wykorzystywany wyłącznie w przypadku indywidualnego programu nauczania Ponadto nauczyciele wykorzystują portal Librus oraz media społecznościowe, np. Messenger do przekazywania uczniom materiałów, wiadomości.

Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez mobilność uczniów, bowiem co roku realizowany jest co najmniej jeden wyjazd w ramach programu Erasmus+ (w ramach jednego

wyjazdu jadą przedstawiciele min. 3 zawodów). Program cieszy się dużą popularnością wśród uczniów.

ZSA w Zambrowie odnotowuje niestety niewystarczającą liczbę lokalnych firm, które byłyby chętne do współpracy. Obecnie niewiele przedsiębiorstw zgłasza swój akces do współpracy, przy czym odbywa się ona głównie w formie technicznej, tj. podpisywania umów na czas trwania praktyk, czy też staży zawodowych. Do tej pory szkoła nie ma podpisanych umów z przedsiębiorstwami/uczelniami wyższymi o objęcie patronatem poszczególnych klas.

W ramach kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym przedsiębiorstwa organizują „dni otwarte”, warsztaty, wizyty studyjne, przyjeżdżają do szkoły, urządzają pokazy, przedstawiają nowości, którymi dysponują, przy czym efektem finalnym współpracy nie jest przekazanie maszyn/sprzętów do użytku placówki. Takie wydarzenia dają jednak możliwość nawiązania bliższego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, dla przykładu we wrześniu 2024 w ZSA odbyła się Giełda Pracy zorganizowana przez Młodzieżowe Centrum Kariery z właścicielką sklepu zoologicznego Saba w Zambrowie, która opowiedziała o początkach swojej działalności oraz specyfice pracy w branży handlowej, ponadto zachęciła uczniów do składania CV i rozpoczęcia z nią współpracy.

Placówka oświatowa bierze także czynny udział w zewnętrznych inicjatywach czy projektach, dla przykładu: "Podlaskie Forum Kompetentnej Młodzieży - rozwój samorządów szkół zawodowych: BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ" (organizatorzy: BFKK, UwB), projekt „Nakręć się na zawód” w ramach „Podlaskiej sieci doradztwa zawodowego”.

Dodatkowo technicy handlowcy odbywali wyjazdy studyjne na Wydział Biologii UwB, podczas których mieli zaplanowane zajęcia w zakresie oceny jakości produktów.

Istotnym jest, że placówka zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, m.in. w postaci organizacji nauczania indywidualnego. Ponadto ZSA w Zambrowie już podczas procesu rekrutacji rozpoznaje potrzeby uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami i nie odsyła do innych szkół, a przyjmuje w poczet swoich uczniów i przygotowuje indywidualne ścieżki edukacyjne. Nauczyciele podkreślają dobre przygotowanie placówki do wsparcia uczniów (nauczyciele szkolą się wewnętrznie w zakresie pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami). Obecnie (stan na grudzień 2024) w szkole kształcą się 17 uczniów w orzeczeniach oraz ponad 20 uczniów z opiniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych (w zakresie fobii, bądź niedostosowania społecznego). Wsparcie dydaktyczne jest organizowane także w formie zapewnienia odpowiednich form kształcenia uczniom cierpiącym na choroby przewlekłe.

Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych, bowiem w placówce jest zatrudniony doradca zawodowy. W 1 roku kształcenia uczniowie realizują obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego (w przypadku wszystkich zawodów). Ponadto, w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy do szkoły przychodzą doradcy zatrudnieni w PUP, jak również uczniowie chodzą do PUP, celem uzyskania kompleksowego wsparcia w zakresie wyboru ścieżki zawodowej. Uczniowie wypełniają także testy kompetencji oraz uczestniczą w dodatkowych konsultacjach z zakresu doradztwa zawodowego (zgodnie z indywidualnymi potrzebami). W procesie wsparcia z zakresu wyboru ścieżki zawodowej aktywnie uczestniczy także pedagog szkolny. Ponadto nauczyciele starają się „wplatać” tematy z obszaru doradztwa zawodowego (w miarę możliwości) w treść prowadzonych przez siebie lekcji (nie tylko w ramach godzin wychowawczych).

Istotnym jest, że uczniowie mają możliwość zmiany wybranego przez siebie kierunku, na początku procesu kształcenia w ZSA (głównie w 1 semestrze 1 klasy). W wyjątkowych przypadkach (kiedy uczeń nie jest w stanie przyswoić objętego programem materiału) istnieje jeszcze możliwość zmiany kierunku po 1 roku (zwykle z technikum na szkołę zawodową). Nauczyciele aktywnie uczestniczą w tym procesie, by jego przebieg był jak najprostszy; obserwują uczniów i w razie potrzeby doradzają.

Szkoła wspiera uczniów uwzględniając prace w zakresie obszarów tematycznych związanych ze współczesnymi wyzwaniem edukacyjnymi. Dla przykładu uczniowie brali udział w wykładzie (prowadzonym przez funkcjonariuszy policji z Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie) dotyczącym

handlu ludźmi i sposobów ochrony przed tym procederem. Z kolei w ramach Międzynarodowego Dnia Tolerancji uczniowie wzięli udział w wykładzie mającym na celu przybliżenie zjawiska tolerancji oraz jej braku we współczesnym świecie, prowadzonym przez zewnętrznego praktyka. W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Przemocy, uczniowie klas pierwszych rozmawiali o różnych aspektach przemocy, zapoznali się z praktycznymi sposobami, jakie można stosować w celu tworzenia społeczeństwa opartego na szacunku i pokojowej współpracy.

Szkoła z inicjatywy Samorządu Szkolnego organizuje liczne kiermasze, włącza się także w działania wolontariatu, co sprzyja kształtowaniu kompetencji miękkich oraz pogłębia umiejętności pracy w zespole. Samorząd organizuje także spotkania z osobami znanymi (pisarze, podróżnicy) oraz inne eventy które mają za zadanie zintegrowanie uczniów, jak również kształtowanie ich kompetencji komunikacyjnych.

W zakresie wsparcia w związku z współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi dużą rolę odgrywają wychowawcy klas, którzy nie tylko poruszają tematy w zakresie edukacji i higieny medialnej, jak również sposobów uczenia się oraz dzielenia się wiedzą. Tematy hejtu i cyberprzemocy są poruszane podczas spotkań z funkcjonariuszami policji, jak również podczas zajęć z informatyki; ponadto psycholog (w ramach godzin wychowawczych) także omawia tematy cyberprzemocy czy hejtu w sieci.

Szkoła dba o zdrowie psychiczne swoich uczniów zapewniając im stały kontakt z psychologiem, który formalnie jest dostępny w placówce w wymiarze 15 godz., jednak w praktyce, z uwagi na dodatkowe obowiązki, jest dostępny w dużo większym wymiarze. Dodatkowo Szkoła zatrudnia również pedagoga oraz pedagoga specjalnego. Ponadto w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego (październik 2024) uczniowie brali udział w warsztatach dotyczących stereotypów związanych z chorobami psychicznymi, poznali przy tym sposoby przeciwdziałania stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Również wychowawcy monitorują kondycję psychiczną uczniów, szkoła systematycznie reaguje na potrzeby uczniów, zaś uczniowie potwierdzają, iż wiedzą, gdzie się zgłosić, gdyby znaleźli się w sytuacji kryzysu psychicznego, potwierdzają także dostępność psychologa.

Ponadto szkoła zapewnia uczniom także strefy relaksu, których powierzchnia zostanie powiększona (w ramach swoich środków).

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

1. Zaleca się przywiązywanie większej wagi do nawiązania współpracy z uczelniami wyższymi.
2. Zaleca się stałe monitorowanie organizowanych w szkolnictwie konkursów przeznaczonych dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz zachęcanie swoich uczniów do aktywnego uczestnictwa w takich przedsięwzięciach. Wydarzenia konkursowe będą łatwiejsze do monitorowania po nawiązaniu współpracy z uczelniami wyższymi, które w dużej mierze same organizują, bądź biorą udział w organizacji różnorodnych konkursów.
3. Dobrze byłoby rozważyć możliwość zaangażowania lokalnych pracodawców w wybrane działania z zakresu organizacji/przygotowania programu kształcenia, dla przykładu: udział przedstawicieli lokalnych pracodawców w modyfikacjach programów kształcenia, zasad realizacji oraz szczegółowych programów praktyk zawodowych itp.
4. Zaleca się rozważenie wprowadzenia klas patronackich i doprowadzenie do sytuacji, w której na każdym kierunku kształcenia byłaby choć jedna klasa patronacka (pod patronatem lokalnego przedsiębiorstwa). Takie działanie nie tylko zwiększy prestiż kierunku, zbuduje morale uczniów, ale także wpłynie na pogłębienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

5. Dobrze byłoby rozważyć zmianę sposobu zakończenia kursów w ramach DUZ. Obecnie kursy kończą się na zasadzie zaliczenia, a wartością dodaną kursów byłby fakt ich zakończenia dodatkowym certyfikatem.
6. Zaleca się rozważenie wprowadzenia możliwości uczestniczenia nauczycieli w cyklicznych kursach w zakresie nowych trendów pracy z uczniami, pojawiających się problemów w szkolnictwie, czy też współczesnych wyzwań edukacyjnych.

*Dodatkowe uwagi, w tym dobre praktyki, stanowiące podstawę do przyznania szkole **Certyfikatu Doskonałości Kształcenia** w analizowanym zawodzie*

Ogólna ocena Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropresiębiorczości im. Szkół Podchorążych Rezerwy w Zambrowie musi uwzględniać specyfikę tej szkoły, biorąc pod uwagę takie czynniki, jak: lokalizacja (miasto powiatowe), wielkość (liczba uczniów) i warunki lokalowe (zabytkowy budynek). Oznacza to, iż jest to niewielka placówka szkolna zlokalizowana w mieście powiatowym ze znaczącymi barierami wynikającymi z ograniczeń inwestycyjnych w zabytkowym budynku. Nieskazane jest zatem bezpośrednie porównywanie tej placówki edukacyjnej z dużymi szkołami średnimi zlokalizowanymi w dużych miastach, a należy znaleźć własną indywidualną formułę funkcjonowania i ewentualnie ścieżkę dalszego rozwoju.

Ze względu na ograniczenia budżetowe Starostwa Powiatowego w Zambrowie, należy wysoko ocenić dotychczasową aktywność dyrektora Szkoły w zakresie pozyskiwania wsparcia finansowego ze źródeł pomocowych, co umożliwiło dostosowanie sprzętu (pomocy dydaktycznych) i wyposażenia pracowni do wymogów współczesnego nauczania przedmiotów handlowych. Trzeba jednak wskazać, że istnieje wiele różnych sposobów pozyskiwania sprzętu, urządzeń i oprogramowania na potrzeby dydaktyczne.

W odniesieniu do nauczania w zawodzie technika handlowca Szkoła powinna bardziej niż dotychczas uwzględnić współczesne trendy i tendencje rozwojowe, które w sposób znaczący zmieniają krajobraz handlowy w Polsce i na świecie. Podejście takie jest wprost niezbędne, gdyż brak uwzględnienia tych zjawisk prowadzić może do całkowitego oderwania się merytoryki nauczania w Szkole od dynamicznie zmieniających się realiów rynkowych.

Chodzi przede wszystkim o takie zjawiska, jak:

- Dynamiczny rozwój formuły franczyzowej w handlu i usługach. Oznacza to, że aktualnie większość placówek handlowych i usługowych funkcjonuje w tej formule, a ich udział rynkowy stale się zwiększa.
- Tzw. sieciowanie handlu, polegające na rosnącym udziale rynkowym dużych sieci detalicznych, które rozwijają się kosztem niezależnych placówek handlowych i małych sieci.
- Dynamiczny wzrost znaczenia handlu internetowego (e-commerce), co oznacza, iż konieczne jest adekwatne uwzględnienie w programach nauczania nowych niewystępujących wcześniej kompetencji i umiejętności.
- Silny rozwój sfery logistycznej w handlu hurtowym i detalicznym, ze względu na dynamikę w sferze e-commerce oraz stały wzrost znaczenia centrów logistyczno-magazynowych w ramach współczesnych łańcuchów dostaw.

Uwzględnienie powyżej przedstawionych zjawisk w programie nauczania (w tym w zakresie wprowadzenia nowych przedmiotów) implikować będzie wyraźne zmiany w sposobie nauczania przedmiotów handlowych, w dużym udziale prac przy użyciu komputerów wraz z określonym oprogramowaniem. Uwaga ta dotyczy m.in. takich nowych dziedzin, jak: tworzenie i aktualizacja internetowych witryn sklepów internetowych, wirtualna prezentacja produktów, reklama i promocja w sieci, komunikacja w mediach społecznościowych, grafika komputerowa czy zastosowanie rozwiązań w ramach sztucznej inteligencji (AI). Podejście takie ma szerokie konsekwencje, gdyż otwiera Szkole możliwości nawiązania współpracy nie tylko - jak dotychczas - z firmami handlu

stacjonarnego, ale również z firmami prowadzącymi handel i aktywność związaną z handlem (np. call centers) w formie online (zdalnej). W tym znaczeniu, znika niejako bariera geograficzna, gdyż współpraca może dotyczyć firm internetowych mających swoją siedzibę w innych regionach Polski, a nawet za granicą.

Konsekwentnie, wprowadzenie tych nowoczesnych dziedzin handlu do programu szkolnego może w sposób znaczący podnieść atrakcyjność nauki dla kandydatów, co wpłynęłoby pozytywnie na poziom rekrutacji, w tym – w odniesieniu do osób zamieszkałych poza Zambrowem i jego okolicami. Tego rodzaju pozytywne przekształcenie programów nauczania sprawiłoby, że absolwenci uczelni posiadaliby umiejętności bardzo poszukiwane na rynku pracy. To, z kolei, tworzyłoby dalszą pozytywną renomę Szkoły, jako nowoczesnej placówki kształcącej uczniów w dziedzinach, które zdominują sferę handlu i usług w czwartej dekadzie 21. Wieku.

Reasumując, nauczanie w zawodzie technika handlowca w świetle niezwykle dynamicznych zmian w sferze handlu stwarza zarówno poważne zagrożenia jak i nie spotykane wcześniej szanse i możliwości. Zagrożeniem jest zjawisko „otwarcia nożyc”, co należy rozumieć jako narastające zróżnicowanie między nowoczesnymi formami stosowanym i w handlu i tradycyjnymi metodami i programami nauczania w Szkole. Z kolei, szanse i możliwości wynikają z faktu, iż nowoczesny handel internetowy bazuje na sprzęcie i oprogramowaniu, które są dostępne dla Szkoły, a relacje ze światem biznesu (handlu) można nawiązywać i utrzymywać w formie zdalnej.

RAPORT ZESPOŁU DORADCZEGO

I. Nazwa szkoły zawodowej:

**Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropredsiębiorczości im. Szkół
Podchorążych Rezerwy w Zambrowie**

II. Nazwa zawodu: Technik rolnik

III. Skład Zespołu Doradczego:

Przewodnicząca Zespołu Doradczego:

1. Prof. AŁ. dr hab. Cecylia Sadowska-Snarska – Członek ZAD

Członkowie:

2. Prof. UwB dr hab. Grażyna Michalczuk - ekspert ds. rynku pracy
3. Dr Anna Szafranek (UwB) - ekspert ds. uczniowskich
4. Prof. PB dr hab. inż. Sławomir Obidziński – ekspert (przedstawiciel
pracodawców)

**POZIOM DOSTOSOWANIA ANALIZOWANEGO ZAWODU DO POTRZEB
RYNKU PRACY I PRACODAWCÓW**

Obszar dostosowania	Stopień dostosowania kształcenia w analizowanym zawodzie do potrzeb rynku pracy i pracodawców ¹		
	Wyróżniający	Pozytywny	Wymagający doskonalenia
1. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy, są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. podlaskiego		X	
2. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie	X		
3. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową		X	
4. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców	X		
5. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		X	

¹ **Wyróżniający** (W), oznaczający poziom, który w sposób szczególny **wyróżnia się** na tle innych szkół, może stanowić wzór/przykład do naśladowania (dobra praktyka); **Pozytywny** (P), oznaczający poziom, który stanowi **potwierdzenie** spełniania kryteriów; **Wymagający doskonalenia** (WD), oznaczający poziom, który zawiera elementy **zalecane** do poprawy. W szkole, w której zostaną zidentyfikowane dobre praktyki, zostanie przyznany **Certyfikat Doskonałości Kształcenia**.

I. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy i są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. podlaskiego

- 1.1. Szkoła podejmuje kształcenie w zawodzie dopasowanym do istniejącego i prognozowanego zapotrzebowania w skali regionalnej², w tym z uwzględnieniem zawodów przyszłości, w tym Przemysłu 4.0.
- 1.2. Kształcenie odbywa się w zawodzie zgodnym ze strukturą kluczowych gałęzi gospodarki w skali regionalnej, w tym ze strukturą zawodową inteligentnych specjalizacji w woj. podlaskim³.
- 1.3. Program nauczania w zawodzie tworzony/modyfikowany jest z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniający uczniom możliwości rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją.
- 1.4. W programie nauczania uwzględnione są kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu.
- 1.5. Szkoła dokonuje analizy wyników egzaminów zawodowych, szczególnie w części praktycznej⁴, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia⁵.
- 1.6. Szkoła analizuje dane z monitoringu karier absolwentów⁶, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Kierunek dostosowany jest do wymogów przyszłego rynku pracy i potrzeb gospodarki regionu podlaskiego. Uwzględnia tendencje kształtujące się na rynku pracy w kontekście zawodów przyszłości, w tym Przemysłu 4.0. (np. Dolina rolnicza 4,0). Jest zgodny ze strukturą kluczowych gałęzi gospodarki w skali regionalnej określoną w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030,

² Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (<https://www.gov.pl/web/edukacja/prognoza-zapotrzebowania-na-pracownikow-w-zawodach-szkolnictwa-branzowego>).

³ Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 (https://strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia_rozwoju_wojewodztwa_podlaskiego_2030/) oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego 2021-2027+ RIS3 2027+ (https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/zapoznaj_sie_z_prawem_i_dokument/plan-rozwoju-przedsiębiorczosci-w-oparciu-o-inteligentne-specjalizacje-województwa-podlaskiego.html).

⁴ Należy przedstawić dane o wynikach egzaminu zawodowego w oparciu o dane CKE.

⁵ Zgodnie z Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) szkoła około 20%-30% puli godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych może przeznaczyć na dostosowanie kształcenia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, m.in. poprzez nabywanie dodatkowych umiejętności, przygotowanie do uzyskania dodatkowych uprawnień lub certyfikowanej kwalifikacji rynkowej.

⁶ Zgodnie m.in. z danymi z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (<https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych3>)

w tym ze strukturą zawodową inteligentnych specjalizacji w województwie podlaskim oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego.⁷

Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy i są zgodne z dokumentami strategicznymi województwa podlaskiego. Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy⁸ publikowaną przez MEN, zawód technik rolnik, dla których jest prognozowane **istotne zapotrzebowanie na pracowników w woj. podlaskim w perspektywie najbliższych lat.**

Na podstawie przeglądu dostępnych badań i literatury przedmiotu w raporcie „Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości”⁹ wyodrębniono branże, w których przewiduje się największe zapotrzebowanie na pracowników w skali krajowej w najbliższych latach i zawody, które z dzisiejszej perspektywy można uznać za zawody, które będą miały nadal ważne znaczenie w przyszłości i oczekiwać, że zapotrzebowanie na wskazane zawody będzie w najbliższym czasie wzrastać.

Wśród pięciu wskazanych branż, w których prognozuje się największy wzrost zatrudnienia w Polsce znajduje się „Zielona gospodarka” – ze względu na zmianę dotychczasowego sposobu gospodarowania, zmniejszenie stopnia emisyjności, odzyskiwanie surowców wtórnych i ponowne ich przetwarzanie w procesach produkcyjnych, dążenie do prośrodowiskowych przemian działalności gospodarczej i ochrony środowiska. Ponadto w strategii województwa podlaskiego wyróżniono inteligentne specjalizacje określone jako „Rdzeń specjalizacji”, do których zalicza się sektor rolnospożywczy i sektory powiązane.

W dobie dynamicznego rozwoju technologicznego i rosnących wyzwań środowiskowych, rolnictwo przechodzi poważną transformację. Tradycyjne metody uprawy ustępują miejsca nowoczesnym technologiom, które pomagają w optymalizacji produkcji i zwiększeniu efektywności. Determinuje to konieczność ciągłego kształcenia kadr wyposażonych nie tylko w wiedzę dotyczącą nowych technologii ale też ekologicznych metod upraw. Również wyposażania w umiejętności dotyczące efektywnego gospodarowania zasobami, optymalizacji produkcji, co jest kluczowe dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa. Ma to istotne znaczenie w województwie podlaskim, gdyż z uwagi na czyste środowisko przyrodnicze należy wykorzystywać dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i zrównoważonego oraz lokalnego przetwórstwa produktów rolniczych, a także do rozwoju wybranych form turystyki.

Ze statystyk Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, że ten kierunek kształcenia należy do grupy kierunków w województwie podlaskim, w którym co roku liczba absolwentów wynosiła ponad 160 osób. Liczba uczniów kształcących się w zawodzie technik rolnik w latach 2020-2023 utrzymywała się w kolejnych latach na zbliżonym poziomie. W roku 2023 obserwowany jest wzrost liczby uczniów.

⁷ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

(https://strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia_rozwoju_wojewodztwa_podlaskiego_2030/) oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego 2021-2027+ RIS3 2027+ (https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/zapoznaj_sie_z_prawem_i_dokument/plan-rozwoju-przedsiębiorczosci-w-oparciu-o-inteligentne-specjalizacje-wojewodztwa-podlaskiego.html).

⁸ Obwieszczenie Ministra Edukacji dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej, poz. 85, Warszawa 30 stycznia 2024 r.

⁹ Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

Tabela 1.

Liczba absolwentów i uczniów kształconych w zawodzie technik rolnik w latach 2021-2023

Liczba absolwentów			Liczba uczniów
2020-2021	2021-2022	2022-2023	Stan na 30.09.2023 r.
161	173	163	803

Źródło: Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

Z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży wynika, że w 2024 roku do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje (ROL.04. i ROL.10.) wyodrębnione w zawodzie technik rolnik przystąpiło w kwalifikacji ROL.04. - 672 osoby a w kwalifikacji ROL.10. - 143 osoby. Dyplom potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w 2024 r. uzyskały 641 osób w kwalifikacji ROL.04. i 104 osoby w kwalifikacji ROL.10.¹⁰

Ze statystyk Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku dotyczących bezrobotnych i ofert pracy według zawodów i specjalności za 2024 r. wynika, że liczba bezrobotnych w zawodzie technik rolnik na koniec okresu sprawozdawczego w województwie podlaskim wynosiła ponad 200 osób.¹¹

Tabela 2.

Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy za 2024 rok w zawodzie technik rolnik w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	Zarejestrowani bezrobotni		Bezrobotni absolwenci (do 12 miesięcy od ukończenia nauki)		Liczba ofert pracy w ciągu roku
	w ciągu roku	według stanu na koniec roku	w ciągu roku	na koniec roku	
Województwo podlaskie	222	203	32	15	0
Zambrów	13	7	3	0	0

Źródło: Opracowanie na podstawie Bezrobotni i oferty pracy według zawodów i specjalności za 2024 r., <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 27.01.2025 r.

Na koniec 2024 roku w województwie podlaskim były zarejestrowane 203 osoby bezrobotne, w tym 32 osób, to bezrobotni absolwenci do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych absolwentów w tej ostatniej grupie można zauważyć, że technicy rolnicy znajdują

¹⁰ Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2024 r.; dostęp on-line: https://www.oke.lomza.pl/images/pliki/zaw_formula_2019/2024/sprawozdanie_zawodowe_f2019_2024_podlaskie.pdf dostęp z dnia 12.01.2025

¹¹ <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 12.01.2025

pracę. Natomiast w Zambrowie były zarejestrowane w ciągu roku 13 osoby, z czego połowa znalazła pracę. Nie było żadnego bezrobotnego (do 12 miesięcy od ukończenia nauki) na koniec roku. Oznacza to, że absolwenci znajdują stopniowo zatrudnienie na lokalnym rynku pracy.

Wyniki IX edycji badania Barometr zawodów dla województwa podlaskiego obrazujące, jak będzie się kształtowała relacja między popytem na pracowników i popytem na pracowników w poszczególnych zawodach w 2024 r. na regionalnym rynku pracy uwiadamiają, że w grupie pracowników sklasyfikowanych jako rolnicy i hodowcy (w grupie tej znajduje się zawód technik rolnik) w zdecydowanej większości powiatów województwa podlaskiego występuje równowaga¹². Natomiast w powiecie augustowskim, grajewskim, kolneńskim, monieckim oraz wysokomazowieckim występuje na rynku pracy nadwyżka osób.

Opracowany program nauczania na kierunku technik rolnik opiera się na podstawie programowej kształcenia zawodowego - 2019¹³. Opracowane programy nauczania poszczególnych przedmiotów zawierają własne modyfikacje autorskie, często wychodzące poza zakres treści kształcenia, który jest ustalony w podstawie programowej. Programy nauczania poszczególnych przedmiotów są modyfikowane z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniając przy tym możliwość rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją. Umiejętności związane z zieloną gospodarką dotyczą racjonalnego nawożenia roślin, promowania działań na rzecz poprawy stanu gleby, modernizacji i inwestycji w nowe technologie w produkcji rolniczej, zmiany metod upraw i hodowli w kierunku praktyk zrównoważonych. Zagadnienia te są podejmowane na różnych przedmiotach np. *produkcja roślinna, produkcja zwierzęca, organizacja produkcji rolniczej, ekonomika w rolnictwie*. W przypadku zawodu technik robót wykończeniowych w budownictwie ważne jest posiadanie umiejętności cyfrowych. Uczniowie wyposażani są w te umiejętności w ramach przedmiotów, m.in.: *informatyka, agrotechnika w rolnictwie*.

W ramach opracowanych programów nauczania na kierunku technik rolnik nie są wprowadzone odrębne przedmioty uwzględniające kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu. Zagadnienia te ze względu na ich aktualność są poruszane na różnych przedmiotach m.in. *geografia, biologia, chemia*. Ponadto treści te wchodzą w zakres podstawy programowej takich przedmiotów *biznes i zarządzanie*. Również w ramach innych przedmiotów, które realizują efekt kształcenia *Bezpieczeństwo i higiena pracy*, *rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią*.

Uczniowie w umiejętności w obszarze zielonej transformacji, w tym zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu oraz umiejętności cyfrowych wyposażani są też w ramach podejmowanych przez szkołę inicjatyw. Przykładem są:

1. Sprzątanie świata pod hasłem: Sprzątanie Świata łączy ludzi (wrzesień 2023 rok);
2. Wojewódzki Konkurs z zakresu uprawy roślin bobowatych (październik 2023 rok);
3. Eliminacje szkolne XLVII edycji OWIUR w bloku - produkcja roślinna (listopad 2023 rok);
4. Udział w konferencji pn. „Mała retencja na obszarach wiejskich” w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży (listopad 2023 rok);
5. Dzień Bezpiecznego Internetu – poruszenie zagadnień na lekcjach informatyki i wykonanie przez uczniów prac z zasadami netykiety (luty 2024);
6. Szkolny etap Olimpiady Wiedzy Ekologicznej (luty 2024 rok);
7. Międzyklasowy Turniej z okazji Dnia Ziemi - wystawa prac: plakaty proekologiczne (kwiecień 2024 rok).

¹² Barometr Zawodów 2024, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, M. Wasilewska (red.).

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)

Bardzo ważną kwestią z punktu widzenia jakości kształcenia jest analiza wyników egzaminów w zawodzie technik rolnik. Szczególnie dotyczy to części praktycznej, gdyż pokazuje w jakim zakresie szkoła przygotowuje do wykonywania zawodu. Do 2019 roku możliwa była tylko analiza ilościowa, ze względu na brak szczegółowych danych z OKE. Od 2019 roku możliwa jest również analiza jakościowa praktycznej części egzaminu. Efekty analizy są podstawą do formułowania wniosków do dalszej pracy. Działaniami, które wdrożono na podstawie ww. analiz były np.: modyfikacja wymiaru godzin przeznaczanego na realizację wybranych treści dla danego działu w ramach nauczanego przedmiotu, modyfikacja bazy dydaktycznej.

W zawodzie technik rolnik po zdaniu egzaminu uczeń zdobywa kwalifikacje:

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej.

ROL.10. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej

Tabela 3.

Wyniki egzaminu w zawodzie technik rolnik w kwalifikacji ROL.04. i ROL.10. w w 2023 i 2024 roku

Symbol	Zdało egzamin	Liczba świadectw	Zdawalność w województwie podlaskim
2023 rok			
ROL.04.	10	100%	92,1%
ROL.10.	16	94,5%	66,4%
2024 rok			
ROL.04.	16	100%	95,2%
ROL.10.	12	100%	85,5%

Źródło: Źródło: Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2023 r.; dostęp on-line: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1916; Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2024 r.; dostęp online: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1991.

W roku 2023 egzamin w zawodzie technik rolnik w kwalifikacji ROL.04. zdało 100% uczniów. Jest to wskaźnik zdawalności wyższy niż w województwie podlaskim o prawie 8 punktów procentowych. Wysokim poziomem charakteryzowała się zdawalność w kwalifikacji ROL.10. i wyniosła 94,5%. Jest to wysoki wskaźnik zdawalności biorąc pod uwagę wskaźnik dla całego województwa, który wyniósł zaledwie 66,4%. Wyniki egzaminów analizowane są przez nauczycieli zawodów, w celu poprawy zdawalności. Ponadto organizowane są w miarę potrzeby dodatkowe zajęcia przygotowujące do egzaminu teoretycznego. Znalazło to swoje przełożenie na wyniki zdawalności w 2024 roku. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik rolnik w obu kwalifikacjach zdało 100% uczniów. Jest to maksymalna zdawalność, która świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu uczniów zarówno pod względem teoretycznym, jak i praktycznym. Jest to bardzo ważne, gdyż wyniki egzaminu prezentowane są na dyplomie i są istotną informacją dla pracodawców o przydatności absolwenta do wykonywania wyuczonego zawodu.

Monitorowanie losów absolwentów kierunku technik rolnik jest bardzo ważne z perspektywy oceny efektywności procesu kształcenia, jak i uzyskania informacji na temat sposobu funkcjonowania absolwentów na kolejnych etapach edukacji oraz w środowisku lokalnym i na rynku pracy. Analiza losów absolwentów kończących kierunek jest robiona systematycznie. Realizowane jest to w różny sposób m.in. poprzez kontakt z pracodawcami zatrudniającymi absolwentów, jak też z samymi absolwentami. Jeżeli chodzi o absolwentów kontakt odbywa się za pośrednictwem nauczycieli oraz mediów społecznościowych. Ponadto zbieraniem informacji na temat absolwentów zajmuje się pedagog szkolny, która też dokonuje w tym obszarze analiz. Szkoła monitoruje absolwentów nie tylko

w aspekcie podejmowania pracy, ale też kontynuowania nauki na uczelniach wyższych. Źródłem analizy są też publikowane dane z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Zawierają one, co prawda informacje dotyczące całej polski, ale ich analiza pozwala na ocenę trendów zachodzących w kształceniu na kierunku technik rolnik. Ponadto źródłem informacji są dane z PUP w Zambrowie.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

- 1) Ze względu na to, że technik rolnik należy do zawodów wyjątkowo popularnych, z dużą skalą kształcenia, kontynuowanie kształcenia w tym zawodzie musi odbywać się w ścisłej współpracy z pracodawcami.
- 2) Wzmocnienie monitoringu i analizy losów absolwentów kierunku technik ekonomista, ze względu na skalę bezrobocia w tym zawodzie. Szkoła winna też analizować dane z monitoringu karier absolwentów, przeprowadzanego przez MEN, zawartych na stronie: <https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych>³.
- 3) Ciągłe doskonalenie treści programowych, jak też wdrażania różnych form popularyzacji nowych trendów w gospodarce, w tym idei zrównoważonego rozwoju, czy zmian klimatu.

II. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie

- 2.1. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/modyfikacji programu nauczania w zawodzie.
- 2.2. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/ modernizacji bazy i wyposażenia dydaktycznego.
- 2.3. Pracodawcy są zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego, w tym praktycznej nauki zawodu (organizacja staży, praktyk zawodowych).
- 2.4. Pracodawcy biorą udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- 2.5. Pracodawcy sprawują patronat nad wybranymi klasami w ocenianym zawodzie.
- 2.6. Szkoła realizuje kształcenie dualne w zawodzie (realizacja części zajęć w rzeczywistych warunkach pracy).
- 2.7. Pracodawcy są włączeni w system diagnozowania wiedzy i umiejętności nabytych przez uczniów i praktykantów.
- 2.8. Inne formy współpracy z pracodawcami np. uczestnictwo pracodawców w promocji i rekrutacji kandydatów do kształcenia w ocenianym zawodzie; realizacja wspólnie z pracodawcami projektów edukacyjnych, w tym prezentacji, warsztatów praktycznych; udział pracodawców w radzie doradczej w analizowanym zawodzie.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: WYRÓŻNIAJĄCY

2. Opis potencjału szkoły

Zespół Szkół Agropresiębiorczości w Zambrowie aktywnie współpracuje z pracodawcami specjalizującymi się w produkcji rolniczej i obszarach inżynierii rolniczej, którymi w przeważającej części są gospodarstwa rolne z okolic Zambrowa. Do gospodarstw tych należą m.in.: Gospodarstwo rolne Damian Kowalewski, Gospodarstwo rolne Piotr Ołdakowski, Gospodarstwo rolne Leszek Gosk. W gospodarstwach tych szkoła realizuje część swoich zajęć praktycznych z kilku przedmiotów. Do

grona partnerów szkoły należą również firmy takie jak: ADROL (zajmująca się sprzedażą i serwisem maszyn rolniczych oraz wynajmem maszyn rolniczych i usług), czy też INTERTECH Sp. z o.o. (oferujący sprzedaż maszyn rolniczych i usług przede wszystkim dla rolnictwa). Do grona partnerów szkoły należą również instytucje np. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Krzyżewie, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, czy też Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W/w partnerzy i rolnicy wspierają ZSA Zambrów w procesie edukacji w zawodzie **technik rolnik** i przyczyniają się do podnoszenia jakości kształcenia w tym obszarze.

W szkole nie powstały jednak klasy patronackie, kształcące przyszłych techników rolników. Jednakże fakt realizacji części zajęć praktycznych z przedmiotów: „Praktyki zawodowe”, „Produkcja zwierzęca”, „Produkcja roślinna” oraz „Technika w rolnictwie”, „Pracownia produkcji rolniczej” na terenie wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, stanowi przykład efektywnego połączenia edukacji teoretycznej z praktycznym przygotowaniem do zawodu.

ZSA Zambrów nieoficjalnie współpracuje z Międzynarodową Akademią Nauk Stosowanych w Łomży (uczelnia organizuje pokazy promocyjne w szkole, organizowane są wyjazdy uczniów do MANS na Dni otwarte uczelni), jednak szkoła nie ma podpisanej oficjalnej współpracy z żadną uczelnią wyższą w regionie.

Szkoła za sprawą nauczycieli zawodu tworzy własne, autorskie programy kształcenia z przedmiotów zawodowych, korzystając z programów nauczania opracowanych przez ORE. Zamieszczone w ORE programy kształcenia, są przez nauczycieli zawodu modyfikowane i dostosowywane do realizacji w ramach przedmiotów specjalistycznych przygotowujących do zawodu **technik rolnik**. W opracowanych modyfikacjach programów są uwzględnione pewne sugestie i odpowiedzi rolników, wpływające w trakcie dyskusji podczas zajęć w ich gospodarstwach rolnych, a obejmujące zarówno treści nauczania, jak i warunki ich realizacji. Dodatkowo, w trakcie modernizacji wykorzystywane są obserwacje własne nauczycieli zawodu, którzy posiadają własne gospodarstwa rolne i podchodzą do tego od strony praktycznej, co pozwala na systematyczne doskonalenie programów nauczania. Podejście do modyfikacji planów ze spojrzeniem na te modyfikacje od strony rolnika i jego potrzeb (sami nauczyciele są przecież rolnikami) umożliwia dostosowywanie treści i metod nauczania do zmieniających się wymagań i potrzeb gospodarstw będących w przyszłości miejscami pracy uczniów zawodu **technik rolnik**.

Opracowane programy nauczania są w związku z tym dostosowane do możliwości szkoły i możliwości rolników, u których realizowanych jest część zajęć praktycznych, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z obowiązującą podstawą programową kształcenia przedmiotów zawodowych w zawodzie **technik rolnik**.

W okolicy Zambrowa brak jest dużych przedsiębiorstw o charakterze rolniczym. Pracodawcami uczniów kończących nauczanie w zawodzie **technik rolnik** są rolnicy, najczęściej ich rodzice, którzy nie są mocno zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego.

Rolnicy byliby bardziej zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego, gdyby były możliwe dla nich gratyfikacje finansowe. Przykładem tego było duże zainteresowanie rolników organizacją płatnych (również dla rolników, u których staże się odbywały) staży uczniów w ich gospodarstwach w ramach zrealizowanego projektu „MŁODZI – KOMPETENTNI ZAWODOWO”, który był realizowany w ramach Osi priorytetowej III. Kompetencje i kwalifikacje, Działanie 3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Poddziałanie 3.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Funduszy Europejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020.

Pracodawcy w niewielkim stopniu włączają się w tworzenie i modernizację bazy dydaktycznej szkoły. Włączają się czasami w zakupy materiałów i surowców potrzebnych do zajęć. Należy jednak stwierdzić, że rolnicy biorą udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli zawodu tj. udostępniają swoje gospodarstwa i ich wyposażenie (specjalistyczne, duże i drogie maszyny rolnicze, np. kombajny zbożowe, na które nie stać szkoły, poza tym byłoby mało racjonalne eksploatowanie takiej maszyny w warunkach szkolnych).

Szkoła nie posiada własnej hali na duże maszyny jak również nie posiada własnej ziemi i własnych upraw. Hala na duże maszyny jest wynajmowana przez szkołę u jednego z nauczycieli zawodu, i tam też (w gospodarstwie nauczyciela) prowadzonych jest część zajęć praktycznych z wykorzystaniem dużych maszyn. Realizacja części zajęć praktycznych z przedmiotów zawodowych i realizacja praktyk zawodowych uczniów w gospodarstwach rolnych, z którymi współpracuje szkoła, to idealna forma realizacji tego rodzaju zajęć, gdyż umożliwia uczniom zdobywanie praktycznych umiejętności w warunkach rzeczywistych i doskonale przygotowuje ich do pracy z nowoczesnymi technologiami uprawy i hodowli oraz nowoczesnymi maszynami stosowanymi w rolnictwie.

Rolnicy, u których odbywają się praktyki zawodowe oceniają zaangażowanie i umiejętności uczniów i praktykantów poprzez wypełniane karty praktyk, co pozwala na obiektywną weryfikację poziomu ich przygotowania zawodowego i jednocześnie niesie informację zwrotną dla nauczycieli zawodu na temat efektywności realizowanego programu nauczania. Takie podejście umożliwia nieustanne doskonalenie procesu kształcenia. Z informacji nauczycieli zawodu wynika, że zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe to zajęcia, w trakcie których uczniowie wykazują autentycznie duże zainteresowanie i aktywność, ze względu na to, że są to zajęcia, którymi się interesują. Wynika to z faktu, iż często są spadkobiercami gospodarstw swoich rodziców i nabyte umiejętności praktyczne i wiedzę będą często wdrażać w przyszłości w tychże gospodarstwach.

W/w gospodarstwa rolne są również bazą i miejscem do prowadzenia egzaminów zawodowych prowadzonych m.in. przez nauczycieli ze szkoły i nauczycieli z innych szkół przybywających na takie egzaminy zawodowe.

Dodatkowo nauczyciele przedmiotów zawodowych uczestniczą w szkoleniach i programach rozwojowych organizowanych przez partnerów szkoły, takich jak np. ODR Szebietowo, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Państwowa Inspekcja Pracy. Szkolenia takie pozwalają na podnoszenie kwalifikacji zawodowych i zdobywanie nowej, aktualnej wiedzy o najnowszych technologiach oraz trendach w rolnictwie, co przekłada się na wyższą jakość kształcenia.

ZSA w Zambrowie, w zawodzie **technik rolnik** nie prowadzi kształcenia dualnego, jednakże z racji odbywania praktyk zawodowych uczniów oraz część zajęć praktycznych u rolników, można stwierdzić, iż jest to w konsekwencji po części rodzajem kształcenia dualnego.

Zespół Szkół Agropresiębiorczości w Zambrowie realizuje także różnorodne inicjatywy edukacyjne, które wykraczają poza standardowe formy współpracy. Wspólnie z przedstawicielami branży rolniczej i instytucjami odpowiedzialnymi za rozwój rolnictwa organizowane są różne działania i aktywności o charakterze edukacyjnym, takie jak wycieczki (wycieczka do ODR Szebietowo, wycieczki do Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Krzyżewie, wycieczki do firm produkcyjnych z terenu województwa: Samasz Zabłudów, MetalFach Sokółka, InterTech Zambrów i in.

Poza tym ZSA Zambrów uczestniczy w wielu innych wydarzeniach o charakterze edukacyjnym np. udział w warsztatach strategicznych w ramach projektu „Podlaskie Forum Kompetentnej Młodzieży - rozwój samorządów szkół zawodowych: BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ”, podczas których uczniowie nabyli nowe kompetencje oraz otrzymali certyfikaty. Innym wydarzeniem był udział szkoły w obchodach Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka, podczas których nauczyciele i uczniowie szkoły wzięli udział w aktywnościach mających na celu zwiększenie świadomości i promowanie wartości takich

jak równość, wolność i sprawiedliwość. Nauczyciel zawodu **technik rolnik** Stanisław Kowalewski brał udział w spotkaniu w ramach programu edukacyjnego PIP „Kultura bezpieczeństwa”, z inspektorem pracy, którego celem jest między innymi podniesienie poziomu wiedzy młodzieży na temat prawnej ochrony pracy oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Szkoła bierze udział w lekcjach prowadzonych cyklicznie przez Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - oddział w Zambrowie, w ramach ogólnopolskiego projektu „Lekcje z ZUS”, a objętego honorowym patronatem przez Ministra Edukacji oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W szkole odbyły się również Regionalne obchody Światowego Dnia Metrologii oraz Finał Konkursu Wiedzy o Metrologii, w którym wzięły udział dwuosobowe zespoły ze szkoły. Uczestnicy wzięli również udział w ciekawych wykładach na tematy związane z metrologią w realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Szkoła (w tym uczniowie zawodu **technik rolnik**) uczestniczyła również w „Olimpiadzie wiedzy o ubezpieczeniach społecznych edycja 2024/2025”, w konkursie „Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym” (udział brało 10 uczniów z klasy V Technikum Rolniczego, a pierwsze miejsce zajął Piotr Zaniewski, który został zakwalifikowany do kolejnego etapu konkursu). Szkoła brała również udział w Wojewódzkim konkursie „Wiedzy z zakresu uprawy roślin bobowatych”, którego celem jest rozwijanie zainteresowań uczniów rolnictwem oraz propagowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej. W konkursie brali udział uczniowie szkół średnich o profilu rolniczym z terenu województwa podlaskiego. ZSA reprezentowało trzech uczniów z klasy V TR: Piotr Zaniewski, Paweł Łuniewski oraz Tomasz Sierżputowski, a opiekunem był nauczyciel zawodu technik rolnik Stanisław Kowalewski. Trzecie miejsce w konkursie zajął Piotr Zaniewski.

W szkole odbywają się cyklicznie spotkania z firmami i instytucjami (ZUS, ARiMR, Krajowa Administracja Skarbowa, Policja, MANS w Łomży,) i wiele innych inicjatyw i aktywności (informacja o tych wydarzeniach jest dostępna na stronie szkoły:

<https://zsa.powiatzambrowski.com/aktualnosci.html>, podczas których pracodawcy prezentują swoje firmy i instytucje, oferują uczniom materiały promocyjne i angażują ich w interaktywne zajęcia praktyczne.

Przedstawione powyżej inicjatywy i podejście szkoły, nawiązywana współpraca z w/w instytucjami, firmami oraz okolicznymi rolnikami świadczą o wysokiej aktywności szkoły jako instytucji, i pozwalają uczniom (w tym uczniom z zawodu technik rolnik) na unikalne możliwości rozwoju, podnoszenia ich wiedzy, podnoszenia kompetencji praktycznych jak również społecznych.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Rekomenduje się dalsze zacieśnianie współpracy z rolnikami (przyszłymi pracodawcami uczniów) i firmami działającymi na potrzeby szeroko rozumianego rolnictwa i branży rolniczej.

Szkoła powinna monitorować możliwości pozyskania środków finansowych na realizację projektów wspólnie z rolnikami, co wpłynęłoby na pobudzenie ich aktywności w realizowany proces nauczania prowadzonego przez szkołę kierunku technik rolnik.

Korzystnym byłoby również nawiązanie oficjalnej współpracy z wybraną uczelnią wyższą z regionu. Pozwoliłoby to na poszerzenie horyzontów młodzieży szkolnej, umożliwiłoby wyjazdy na uczelnię – na interesujące uczniów wydziały, zwiedzenie bazy naukowo-dydaktycznej uczelni. Taka współpraca mogłaby zaowocować przyszłymi wspólnymi inicjatywami edukacyjnymi szkoły i uczelni.

III. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową

- 3.1. Szkoła zapewnia kadre posiadającą odpowiednie kwalifikacje i kompetencje adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów uczenia się, które są dostosowane do potrzeb rynku pracy i pracodawców na ocenianym kierunku.
- 3.2. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone na analizowanym kierunku kształcenia przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkołą, w tym przede wszystkim na stanowiskach pracy, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.
- 3.3. Nauczyciele są przygotowani i wykorzystują nowoczesne metody i techniki w dydaktyce, w tym kształcenie on-line.
- 3.4. Nauczyciele w dydaktyce wykorzystują zasoby dostępne na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej lub rozwiązania wypracowane w ramach PO WER np. w ramach projektu „INNOWACYJNA EDUKACJA – NOWE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE”.
- 3.5. Prowadzona polityka kadrowa sprzyja międzynarodowej mobilności kadry dydaktycznej.
- 3.6. Szkoła opracowała i wdrożyła system dotyczący rozpoznania indywidualnych potrzeb w zakresie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, wynikające z planu rozwoju Szkoły, i udziela wszechstronnego wsparcia w realizacji doskonalenia zawodowego, w tym szkolenia w zakresie wsparcia psychicznego uczniów.
- 3.7. Kadra kierownicza Szkoły podnosi kompetencje w zakresie wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia w szkolnictwie zawodowym.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTWN

2. Opis potencjału szkoły

Posiadana przez Zespół Szkół Agropresiębiorczości w Zambrowie kadra kształcąca w zawodzie **technik rolnik** gwarantuje pełną realizację programu nauczania i osiągnięcie przez uczniów efektów kształcenia z podstawy programowej kształcenia w tym zawodzie. Z uzyskanych w trakcie wizyty w szkole informacji wynika, że kadre do nauczania zawodu **technik rolnik** stanowią trzy osoby. Osoby stanowiące kadre to osoby będące w pełni praktykami w kształconym przez nich zawodzie. Wszystkie osoby stanowiące kadre mają kwalifikacje do prowadzenia zajęć praktycznych i teoretycznych z przedmiotów zawodowych. Wszystkie osoby stanowiące kadre do nauczania przedmiotów zawodowych to osoby, które ukończyły studia na kierunku Rolnictwo. Osoby stanowiące kadre są praktykami i posiadają doświadczenie zawodowe wyniesione z praktyki tj. oprócz pracy w szkole posiadają własne gospodarstwa rolne. Jedną z osób stanowiących kadre do nauczania przedmiotów zawodowych pracuje dodatkowo również w Zespole Szkół Rolniczych im. Stefanii Karpowicz w Krzyżewie.

Zajęcia praktyczne z przedmiotów zawodowych są prowadzone w gospodarstwach rolnych przez osoby posiadające olbrzymie doświadczenie praktyczne, przy udziale nauczycieli do nauczania zawodu technik rolnik, w związku z tym należy stwierdzić, że zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych mają również kwalifikacje do prowadzenia egzaminów zawodowych w swojej szkole jak również w innych szkołach o podobnym profilu nauczania.

Wszyscy nauczyciele w obrębie kształcenia zawodu **technik rolnik** posiadają odpowiednie kwalifikacje i kompetencje adekwatne do realizacji efektów kształcenia zawartych w odpowiednich podstawach programowych w oparciu o opracowane programy nauczania.

Wszyscy nauczyciel przedmiotów zawodowych podnoszą swoją wiedzę i kompetencję praktyczne dzięki możliwościom jakie daje szkoła tj. dzięki dodatkowym kursom, szkoleniom, warsztatom, udział w których finansuje szkoła. Brali oni udział w wielu kursach np. „Nowości w agrotechnice”, „Programy nawozowe”, które mają potwierdzone stosownymi certyfikatami. Co trzy lata każdy nauczyciel zawodu odbywa co najmniej 40 godzin stażu. Nauczyciele zawodu z ZSA w Zambrowie odbywali staże w Gospodarstwie rolnym Gosk Leszek oraz staż w Gospodarstwie rolnym Damian Kowalewski.

Nauczyciele przedmiotów zawodowych **technik rolnik** w szkole są przygotowani do stosowania nowoczesnych metod i technik dydaktycznych, zarówno w nauczaniu stacjonarnym, jak i zdalnym. Prowadzili zajęcia z wykorzystaniem platformy MS Teams, jednakże w chwili obecnej szkoła nie prowadzi żadnych zajęć zdalnych i w/w platformy są wykorzystywane w niewielkim stopniu, pomimo że nauczyciele posiadają kompetencje umożliwiające skuteczne prowadzenie zajęć w trybie online.

Szkoła dysponuje nowoczesnym zapleczem technologicznym, komputerami w pracowniach, w tym urządzeniami multimedialnymi, które nauczyciele wykorzystują podczas zajęć. W pracy dydaktycznej kadra nauczycielska korzysta z tych nowoczesnych technologii i specjalistycznego oprogramowania np. „Agrosystem” lub z programu nawozowego „Agrochem” np. w ramach nauczania z przedmiotów: „Produkcja roślinna”, „Technika w rolnictwie”, czy też „Pracownia produkcji rolniczej”.

Z informacji nauczycieli przedmiotów zawodowych wynika, że w niewielkim stopniu wykorzystywane są materiały zamieszczane na m.in Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej, rozwiązania wypracowane w ramach PO WER np. w ramach projektu „INNOWACYJNA EDUKACJA – NOWE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE” oraz zasobów opracowanych w ramach innych projektów edukacyjnych.

Prowadzona w szkole polityka kadrowa na kierunku kształcenia **technik rolnik** zapewnia gwarantuje kadre o odpowiednich kwalifikacjach, w większości w średnim przedziale wiekowym. Z informacji Pani Dyrektor szkoły wynika, iż szkoła w chwili obecnej posiada optymalną kadre do kształcenia przedmiotów zawodowych w zawodzie technik rolnik. Posiadany profil zespołu dydaktycznego w zupełności wystarcza do efektywnej realizacji procesu dydaktycznego.

Prowadzona polityka kadrowa sprzyja międzynarodowej mobilności kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia w zawodzie technik rolnik. Szkoła współpracuje z agendami rządowymi w zakresie organizacji wyjazdów na praktyki zawodowe oraz staże zagraniczne. W wyjazdach tych biorą również uczniowie zawodu technik rolnik, pomimo pracy uczniów we własnych gospodarstwach w czasie wolnym od nauki (wakacje), to część uczniów przejawia zainteresowani wyjazdami zagranicznymi np. z programu Erasmus+. W ostatnich latach odbyły się wyjazdy 30 uczniów z technikum rolniczego wraz z opiekunami, z projektu „Ponadnarodowa mobilność uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego” finansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój” do gospodarstw rolnych w Grecji. Uczniowie i nauczyciele mieli możliwość poznania nowych doświadczeń w stosunkowo niedużych gospodarstwach rolnych w tych krajach zajmujących się produkcją kiwi, produkcją oliwek, produkcją bawełny, produkcją kukurydzy.

Innym przykładem mobilności uczniów ZSA w Zambrowie były wyjazdy uczniów do Portugalii w ramach projektu pn. „Mobilność edukacyjna szansą na rozwój kompetencji językowych i zrównoważonych postaw wśród uczniów”, współfinansowanego przez Unię Europejską. Projekt nr 2021-2-PL01-KA122-SCH-000041981, Akcja kluczowa 1: Edukacja szkolna.

Kadra pedagogiczna w szkole systematycznie podnosi swoje kwalifikacje, ze szczególnym uwzględnieniem doskonalenia dydaktyki oraz umiejętności pracy z uczniami. Z informacji zarówno Dyrektora szkoły jak i nauczycieli zawodu wynika, że w szkole funkcjonuje system rozpoznawania i

monitorowania indywidualnych potrzeb szkoleniowych nauczycieli w zakresie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego. Nauczyciele w razie potrzeby, konieczności lub chęci odbycia wybranego szkolenia lub kursu zgłaszają do Dyrekcji taką potrzebę. Koszty zgłaszanych przez nauczycieli szkoleń lub kursów są finansowane przez szkołę. Inną formą wsparcia zawodowego nauczycieli są programy stażowe dla nauczycieli, realizowane dotychczas w ramach projektów zewnętrznych np. programu Erasmus+.

Szkoła poświęca również dużo uwagi na rozwój indywidualnych zdolności uczniów i ich przygotowanie nie tylko do pracy zawodowej, ale także do pełnoprawnego funkcjonowania w społeczeństwie. W szkole funkcjonuje jeden doradca zawodowy współpracujący z doradcami zawodowymi z zewnątrz. W dworactwie zawodowym uczestniczy również pedagog szkolny. Dworactwo zawodowe zajął się również z pomocą psychiczno-pedagogiczną dla uczniów, dla których prowadzone są także zajęcia związane ze zdrowiem psychicznym.

W szkole jest nauczyciel wspomagający uczniów z dysfunkcjami (uczniów z orzeczeniami i z opiniami o dysfunkcjach).

W ramach realizacji Dodatkowych Umiejętności Zawodowych w ZSA organizowane są kursy prawa jazdy dla uczniów wszystkich zawodów (w tym również dla zawodu technik rolnik) oraz kurs „agrotronika w rolnictwie” dla uczniów zawodu technik rolnik.

W ostatnim czasie szkoła sfinansowała udział nauczycieli w kursach i szkoleniach: np. z programu Erasmus+, w ramach realizacji projektu „AGRO-elearning”, w ramach którego odbyły się wyjazdy nauczycieli do Grecji na szkolenie z zakresu stosowania technik rolnictwa precyzyjnego z wykorzystaniem geoinformatyki, którzy to nauczyciele w późniejszym czasie zorganizowali szkolenia dla uczniów na bazie tego wyjazdu.

Kadra kierownicza szkoły podnosi systematycznie swoje kompetencje w zakresie wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia poprzez uczestnictwo w różnych szkoleniach i webinarium. Dyrekcja szkoły uczestniczy w Forum Dyrektorów oraz w Ogólnopolskim Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Rekomenduje się ubieganie się o kolejne projekty zewnętrzne np. programu Erasmus +, projekty służące mobilności nauczycieli i uczniów szkoły, i zachęcanie kolejnych uczniów, a w szczególności w zawodzie technik rolnik, które pozwolą im na zdobycie kolejnych nowych doświadczeń zawodowych, obserwację dobrych praktyk w rolnictwie w innych krajach i ich adoptowanie w swoich gospodarstwach.

Rekomendowane jest również szersze wykorzystywanie przez nauczycieli przedmiotów zawodowych platform do nauczania zdalnego m.in. Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej, rozwiązań wypracowanych w ramach PO WER np. w ramach projektu „INNOWACYJNA EDUKACJA – NOWE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE”, które przedstawiają różne Innowacyjne Modele Kształcenia Praktycznego, a implementacja któregoś z nich w warunkach szkoły mogłaby wpłynąć na podniesienie jakości kształcenia.

IV. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców

- 4.1. Baza dydaktyczna jest zgodna z warunkami realizacji uczenia się w zawodzie określonymi w podstawie programowej, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na danym kierunku kształcenia.
- 4.2. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym pracowni/warsztatów są dostosowane do liczby uczniów.
- 4.3. Szkoła posiada oraz systematycznie wzbogaca i modernizuje bazę dydaktyczną, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej, zgodnie z potrzebami pracodawców, z uwzględnieniem perspektywicznego efektywnego wykorzystania sprzętu i rozwijanej infrastruktury.
- 4.4. Szkoła rozwija posiadaną bazę dydaktyczną w ramach analizowanego kierunku, uwzględniając możliwości dostępu do wyposażenia będącego w dyspozycji pracodawców, z którymi szkoła współpracuje, z uwzględnieniem najnowszych trendów technologicznych.
- 4.5. Szkoła wykorzystuje platformę elektroniczną (np. e-learningową), korzysta z zasobów e-edukacji, w procesie wsparcia efektów uczenia się na analizowanym kierunku kształcenia.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: WYRÓŻNIAJACY

2. Opis potencjału szkoły

Kształcenie z przedmiotów zawodowych w zawodzie technik rolnik realizowane jest zarówno w szkole (w pracowniach przedmiotów zawodowych) jaki i w gospodarstwach rolnych rodziców poszczególnych uczniów, którzy dysponują nowoczesnym wyposażeniem (specjalistyczne, duże i drogie maszyny rolnicze, np. kombajny zbożowe) jak również użyczają swojej ziemi do realizacji poszczególnych zajęć praktycznych, z racji, że szkoła nie posiada własnej ziemi i własnych upraw. Część zajęć praktycznych z przedmiotów zawodowych z wykorzystaniem dużych maszyn (ciągnik, pługi obracalne, siewnik zbożowy talerzowy, sadzarka do ziemniaków, agregat uprawowy, opryskiwacz, przetrząsarko-zgrabiarka), którymi dysponuje szkoła, odbywa się w gospodarstwie jednego z nauczycieli zawodu, w którym są one magazynowane (przechowywane), i które to gospodarstwo jest udostępniane do realizacji części zajęć praktycznych.

ZSA w Zambrowie w pełni spełnia wymogi szkoły organizującej egzaminy zawodowe, a więc posiada wyposażenie takiego ośrodka. W warunkach szkolnych, do dyspozycji uczniów są dwie nowoczesne klasopracownie dydaktyczne. Obydwie pracownie wyposażone są w specjalistyczne stanowiska dydaktyczne np. dydaktyczny model anatomiczny krowy, gabloty roślin uprawnych, profile glebowe, gabloty nasion, gabloty chorób roślin, gabloty szkodników upraw, atlasy ras zwierząt gospodarskich). W pracowniach dostępne są i często wykorzystywane w dydaktyce interaktywne tablice multimedialne, sprzęt do pomiaru powierzchni pól, drobny sprzęt pomiarowy, katalogi, próbki nawozów, próbki pasz itd., pozwalające na prowadzenie zajęć z przedmiotów: „Pracownia produkcji rolniczej”, „Technika w rolnictwie”, „Produkcja roślinna”, „Produkcja zwierzęca”. Do prowadzenia zajęć z w/w przedmiotów wykorzystywane są również filmy pokazowe i prezentacje multimedialne. W pracowniach dostępne są prenumerowane przez szkołę czasopisma branżowych: np. „Przegląd rolniczy” i inne. Z większości jednak czasopism uczniowie korzystają przez dostęp internetowy. W pracowniach są również dostępne materiały informacyjne z ODR Szepietowo. Obydwie pracownie

szkolne do nauczania przedmiotów zawodowych są w pełni dostosowane do potrzeb uczniów i liczności grup, które są stosunkowo małe, liczące od 9 do 14 osób w grupie.

Wypożyczenie obu pracowni, posiadane duże maszyny rolnicze, którymi dysponuje jaką swoją bazą szkoła, które to są magazynowane w gospodarstwie jednego z nauczycieli zawodu oraz możliwość realizacji części zajęć na specjalistycznych maszynach rolników, z którymi współpracuje szkoła zapewnia uczniom zawodu **technik rolnik** zdobycie praktycznych umiejętności i kompetencji zgodnych z wymaganiami rynku pracy i daje solidne podstawy do samodzielnego i świadomego funkcjonowania w przyszłości w ich własnych gospodarstwach.

Szkoła stara się wzbogacać swoją bazę dydaktyczną, ale tylko dzięki środkom pozyskiwanym od organu prowadzącego oraz w ramach realizacji różnych projektów edukacyjnych. Ostatnie zakupy i doposażenie bazy dydaktycznej w pracowniach dokonano ok. 4 lata temu w ramach realizacji projektu **pt. „Zawodowy paszport do kariery” w ramach programu realizowanego w ramach Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.2 Podniesienie jakości i atrakcyjności szkolnictwa zawodowego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.**

Dodatkowo, szkoła organizuje wyjazdy edukacyjne uczniów do firm, takich jak Samasz Zabłudów, MetalFach Sokółka, InterTech Zambrów, wyjazdy na targi rolnicze: Agrotech w Kielcach, Polagra w Poznaniu, wyjazdy edukacyjne do ODR Szepietowo i poprzez ODR wyjazdy na pokazy np. w ostatnim roku pokazy organizowane przez firmę Samasz. Wizyty te, a także realizowane w nich zajęcia, obserwacje, jazdy próbne, pozwalają uczniom obserwować nowoczesne maszyny i technologie i w konsekwencji zdobywać wiedzę praktyczną.

W szkole dostępne i wykorzystywane są platformy elektroniczne i zasoby e-edukacji, aby wspierać proces uczenia się na kierunku kształcenia technik rolnik. Szkoła wykorzystuje ogólnie dostępne bazy z profesjonalnych portali, takich jak baza zadań z EPKZ na stronie **zawodowyegzamin.pl** oraz **arkusze.pl**, które umożliwiają kompleksowe przygotowanie do egzaminów zawodowych.

Nauczyciel zawodu **technik rolnik** Stanisław Kowalewski brał udział w spotkaniu w ramach programu edukacyjnego PIP „Kultura bezpieczeństwa”, z inspektorem pracy, którego celem jest między innymi: Podniesienie poziomu wiedzy młodzieży na temat prawnej ochrony pracy oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Zdobyta wiedzę przekazują uczniom nie tylko w sposób tradycyjny, ale także sporządzają systematycznie materiały dydaktyczne dla uczniów, które następnie udostępniają zainteresowanym uczniom.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Zaleca się organizowanie wyjazdów studyjnych do dużych specjalistycznych gospodarstw rolnych specjalizujących się, w innej niż produkcja w najbliższych okolicach Zambrowa, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej, co pozwoli na zapoznanie się również z innymi specjalistycznymi maszynami, urządzeniami oraz realizowanymi w tych gospodarstwach technologiami.

Rekomenduje się monitorowanie możliwości pozyskania nowych środków finansowych bądź innych możliwości np. współpracy z samorządem lokalnym, które pozwoliłyby na wynajem hali w bezpośredniej bliskości szkoły (w obrębie miasta Zambrów) do przetrzymywania dużych maszyn rolniczych (będących na wyposażeniu szkoły), i który pozwoliłby na realizację zajęć praktycznych z przedmiotów zawodowych oraz na organizację egzaminów zawodowych na miejscu w Zambrowie.

Należałoby również rozważyć w przyszłych zakupach aparatury na potrzeby pracowni możliwości rozszerzenia pracowni o małe minilinie np. do wytwarzania granulatu (pelletu) paszowego (opałowego lub nawozowego) na bazie odpadów i ubocznych surowców rolno-spożywczych, które mogą być ciekawą propozycją dla uczniów w zawodzie technik rolnik, którzy mogą być w przyszłości

zainteresowani wprowadzeniem do swoich gospodarstw rolnych takich technologii na własne potrzeby.

Zaleca się również do bardziej intensywnego procesu uczenia się z wykorzystaniem różnego rodzaju platform e-learningowych, które oferują uczniom wiele interaktywnych zasobów dydaktycznych, np. katalogi, poradniki, interaktywne quizy, interaktywne gry terenowe, testy do egzaminów zawodowych itp.

V. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

- 5.1. Szkoła zapewnia pomoc dydaktyczną i materialną, sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu uczniów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi.
- 5.2. Szkoła oferuje uczniom kursy i szkolenia, pozwalające na uzyskanie Dodatkowych Umiejętności Zawodowych (DUZ), istotnych z punktu widzenia wykonywania pracy na określonych stanowiskach w kształconym zawodzie.¹⁴
- 5.3. Szkoła zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-edukacji.
- 5.4. Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, poprzez mobilność uczniów.
- 5.5. Szkoła wspiera uczniów w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku, w tym uczelniami.
- 5.6. Szkoła zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie uczenia się.
- 5.7. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych. Wspiera ucznia w dokonaniu oceny trafności wyboru zawodu, w podejmowaniu decyzji w zakresie zmiany kierunku uczenia się, kontynuacji nauki na poziomie szkolnictwa wyższego lub w ramach systemu szkolnictwa zawodowego, przygotowuje ucznia do wejścia na rynek pracy.
- 5.8. Szkoła realizuje doradztwo zawodowe oraz wspiera uczniów z uwzględnieniem tematyki związanej ze współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi np. edukacja medialna, higiena cyfrowa, cyberprzemoc, kompetencje miękkie np. praca w zespole, myślenie: abstrakcyjne, krytyczne, komputacyjne, umiejętność dzielenia się wiedzą.
- 5.9. Szkoła podejmuje działania na rzecz wsparcia zdrowia psychicznego uczniów.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Technik rolnik jest najczęściej reprezentowanym w szkole zawodem, bowiem kształci się w nim 54 uczniów. Celem realizacji kształcenia na wszystkich proponowanych w szkole kierunkach, placówka zapewnienia uczniom możliwość podjęcia nauki w poszczególnych zawodach, nawet w przypadku

¹⁴ Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) daje możliwość uzyskania przez uczniów dodatkowych umiejętności w zawodach zwiększających ich szanse na zatrudnienie.

małej liczby chętnych, bowiem szkoła prowadzi zajęcia łączone, polegające na łączeniu 2-3 klas na czas realizacji zajęć ogólnokształcących, zaś dzieleniu uczniów na grupy podczas realizacji zajęć z przedmiotów zawodowych – zgodnie z wybranym przez nich zawodem. Kadra (składająca się m.in. z praktyków) jest odpowiednio wykwalifikowana i dostosowana do potrzeb edukacyjnych poszczególnych zawodów. Nauczyciele są dostępni także w godzinach pozalekcyjnych (zgodnie z harmonogramem dostępności nauczycieli na rok szkolny 2024/2025). Nauczyciele wspierają uczniów na każdym etapie, m.in. poprzez prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, dodatkowo celem przygotowania do egzaminów dyrekcja przekazuje dodatkowe godziny lekcyjne (dyrektorskie). Pedagodzy wprowadzają także innowacje pedagogiczne, np. Kreatywne powtórki z Lapbookiem (w ramach zajęć z matematyki). Organizowane są także praktyczne zajęcia na zewnątrz placówki (np. z pracownikami Wojska Polskiego).

Nadmienić ponadto należy, iż ZSA w Zambrowie stanowi ośrodek egzaminacyjny we wszystkich zawodach, w których kształci, co oznacza, że posiada pracownie dostosowane do wytycznych/wymagań egzaminacyjnych. Problemem jest jednak brak chęci/możliwości doposażania pracowni przez lokalnych przedsiębiorców, tym samym zakup nowych sprzętów jest możliwy tylko i wyłącznie z pieniędzy projektowych.

Szkoła umożliwia swoim uczniom udział w kursach i szkoleniach, dla przykładu technicy rolnicy w ramach DUZ mają możliwość uczestnictwa i ukończenia kursu „Agrotronika w rolnictwie” (nadmienić jednocześnie należy, że kurs kończy się zaliczeniem) oraz realizacji kursu prawa jazdy kat. B.)

Szkoła ma wprowadzić możliwość (bowiem dysponuje zapleczem organizacyjnym, technicznym i metodycznym) w zakresie uczestniczenia w e-edukacji, jednak odchodzi od tej formy kształcenia. E-learning jest wykorzystywany wyłącznie w przypadku indywidualnego programu nauczania. Ponadto nauczyciele wykorzystują portal Librus oraz media społecznościowe, np. Messenger do przekazywania uczniom materiałów, wiadomości.

Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez mobilność uczniów, bowiem co roku realizowany jest co najmniej jeden wyjazd w ramach programu Erasmus+ (w ramach jednego wyjazdu jadą przedstawiciele min. 3 zawodów). Program cieszy się dużą popularnością wśród uczniów.

ZSA w Zambrowie odnotowuje niestety niewystarczającą liczbę lokalnych firm, które byłyby chętne do współpracy. Obecnie niewiele przedsiębiorstw zgłasza swój akces do współpracy, przy czym odbywa się ona głównie w formie technicznej, tj. podpisywania umów na czas trwania praktyk, czy też staży zawodowych. Przy czym uczniowie odbywają praktyki zawodowe przede wszystkim w oparciu o indywidualne gospodarstwa rolne. Do tej pory szkoła nie ma podpisanych umów z przedsiębiorstwami/uczelniami wyższymi o objęcie patronatem poszczególnych klas.

W ramach kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym przedsiębiorstwa organizują „dni otwarte”, warsztaty, wizyty studyjne, przyjeżdżają do szkoły, urządzają pokazy, przedstawiają nowości, którymi dysponują, przy czym efektem finalnym współpracy nie jest przekazanie maszyn/sprzętów do użytku placówki. Takie wydarzenia dają jednak możliwość nawiązania bliższego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, dla przykładu we wrześniu 2024 w ZSA odbyła się Giełda Pracy zorganizowana przez Młodzieżowe Centrum Kariery z właścicielką sklepu zoologicznego Saba w Zambrowie, która opowiedziała o początkach swojej działalności oraz specyfice pracy w branży handlowej, ponadto zachęciła uczniów do składania CV i rozpoczęcia z nią współpracy.

Placówka oświatowa bierze także czynny udział w zewnętrznych inicjatywach czy projektach, dla przykładu: "Podlaskie Forum Kompetentnej Młodzieży - rozwój samorządów szkół zawodowych: BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ" (organizatorzy: BFKK, UwB), projekt „Nakręć się na zawód” w ramach „Podlaskiej sieci doradztwa zawodowego”.

Uczniowie kształcący się w zawodzie technik rolnik wykazują się aktywnością i biorą udział w konkursach, np. „Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym” zorganizowanym przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, czy też konkurs wiedzy z zakresu uprawy roślin bobowatych (Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego).

Istotnym jest, że placówka zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, m.in. w postaci organizacji nauczania indywidualnego. Ponadto ZSA w Zambrowie już podczas procesu rekrutacji rozpoznaje potrzeby uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami i nie odsyła do innych szkół, a przyjmuje w poczet swoich uczniów i przygotowuje indywidualne ścieżki edukacyjne. Nauczyciele podkreślają dobre przygotowanie placówki do wsparcia uczniów (nauczyciele szkolą się wewnętrznie w zakresie pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami). Obecnie (stan na grudzień 2024) w szkole kształci się 17 uczniów w orzeczeniach oraz ponad 20 uczniów z opiniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych (w zakresie fobii, bądź niedostosowania społecznego). Wsparcie dydaktyczne jest organizowane także w formie zapewnienia odpowiednich form kształcenia uczniom cierpiącym na choroby przewlekłe.

Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych, bowiem w placówce jest zatrudniony doradca zawodowy. W 1 roku kształcenia uczniowie realizują obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego (w przypadku wszystkich zawodów). Ponadto, w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy do szkoły przychodzą doradcy zatrudnieni w PUP, jak również uczniowie chodzą do PUP, celem uzyskania kompleksowego wsparcia w zakresie wyboru ścieżki zawodowej. Uczniowie wypełniają także testy kompetencji oraz uczestniczą w dodatkowych konsultacjach z zakresu doradztwa zawodowego (zgodnie z indywidualnymi potrzebami). W procesie wsparcia z zakresu wyboru ścieżki zawodowej aktywnie uczestniczy także pedagog szkolny. Ponadto nauczyciele starają się „wplatać” tematy z obszaru doradztwa zawodowego (w miarę możliwości) w treść prowadzonych przez siebie lekcji (nie tylko w ramach godzin wychowawczych).

Istotnym jest, że uczniowie mają możliwość zmiany wybranego przez siebie kierunku, na początku procesu kształcenia w ZSA (głównie w 1 semestrze 1 klasy). W wyjątkowych przypadkach (kiedy uczeń nie jest w stanie przyswoić objętego programem materiału) istnieje jeszcze możliwość zmiany kierunku po 1 roku (zwykle z technikum na szkołę zawodową). Nauczyciele aktywnie uczestniczą w tym procesie, by jego przebieg był jak najprostszy; obserwują uczniów i w razie potrzeby doradzają. Szkoła wspiera uczniów uwzględniając prace w zakresie obszarów tematycznych związanych ze współczesnymi wyzwaniem edukacyjnymi. Dla przykładu uczniowie brali udział w wykładzie (prowadzonym przez funkcjonariuszy policji z Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie) dotyczącym handlu ludźmi i sposobów ochrony przed tym procederem. Z kolei w ramach Międzynarodowego Dnia Tolerancji uczniowie wzięli udział w wykładzie mającym na celu przybliżenie zjawiska tolerancji oraz jej braku we współczesnym świecie, prowadzonym przez zewnętrznego praktyka. W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Przemocy, uczniowie klas pierwszych rozmawiali o różnych aspektach przemocy, zapoznali się z praktycznymi sposobami, jakie można stosować w celu tworzenia społeczeństwa opartego na szacunku i pokojowej współpracy.

Szkoła z inicjatywy Samorządu Szkolnego organizuje liczne kiermasze, włącza się także w działania wolontariatu, co sprzyja kształtowaniu kompetencji miękkich oraz pogłębia umiejętności pracy w zespole. Samorząd organizuje także spotkania z osobami znanymi (pisarze, podróżnicy) oraz inne eventy które mają za zadanie zintegrowanie uczniów, jak również kształtowanie ich kompetencji komunikacyjnych.

W zakresie wsparcia w związku z współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi dużą rolę odgrywają wychowawcy klas, którzy nie tylko poruszają tematy w zakresie edukacji i higieny medialnej, jak również sposobów uczenia się oraz dzielenia się wiedzą. Tematy hejtu i cyberprzemocy są poruszane podczas spotkań z funkcjonariuszami policji, jak również podczas zajęć z informatyki; ponadto psycholog (w ramach godzin wychowawczych) także omawia tematy cyberprzemocy czy hejtu w sieci. Szkoła dba o zdrowie psychiczne swoich uczniów zapewniając im stały kontakt z psychologiem, który formalnie jest dostępny w placówce w wymiarze 15 godz., jednak w praktyce, z uwagi na dodatkowe obowiązki, jest dostępny w dużo większym wymiarze. Dodatkowo Szkoła zatrudnia również pedagoga oraz pedagoga specjalnego. Ponadto w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego (październik 2024) uczniowie brali udział w warsztatach dotyczących stereotypów związanych z

chorobami psychicznymi, poznali przy tym sposoby przeciwdziałania stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Również wychowawcy monitorują kondycję psychiczną uczniów, szkoła systematycznie reaguje na potrzeby uczniów, zaś uczniowie potwierdzają, iż wiedzą, gdzie się zgłosić, gdyby znaleźli się w sytuacji kryzysu psychicznego, potwierdzają także dostępność psychologa.

Ponadto szkoła zapewnia uczniom także strefy relaksu, których powierzchnia zostanie powiększona (w ramach swoich środków).

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

1. Zaleca się przywiązanie większej wagi do nawiązania współpracy z uczelniami wyższymi.
2. Zaleca się stałe monitorowanie organizowanych w szkolnictwie konkursów przeznaczonych dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz zachęcanie swoich uczniów do aktywnego uczestnictwa w takich przedsięwzięciach. Wydarzenia konkursowe będą łatwiejsze do monitorowania po nawiązaniu współpracy z uczelniami wyższymi, które w dużej mierze same organizują, bądź biorą udział w organizacji różnorodnych konkursów.
3. Dobrze byłoby rozważyć możliwość zaangażowania lokalnych pracodawców w wybrane działania z zakresu organizacji/przygotowania programu kształcenia, dla przykładu: udział przedstawicieli lokalnych pracodawców w modyfikacjach programów kształcenia, zasad realizacji oraz szczegółowych programów praktyk zawodowych itp.
4. Zaleca się rozważenie wprowadzenia klas patronackich i doprowadzenie do sytuacji, w której na każdym kierunku kształcenia byłaby choć jedna klasa patronacka (pod patronatem lokalnego przedsiębiorstwa). Takie działanie nie tylko zwiększy prestiż kierunku, zbuduje morale uczniów, ale także wpłynie na pogłębienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
5. Dobrze byłoby rozważyć zmianę sposobu zakończenia kursów w ramach DUZ. Obecnie kursy kończą się na zasadzie zaliczenia, a wartością dodaną kursów byłby fakt ich zakończenia dodatkowym certyfikatem.
6. Zaleca się rozważenie wprowadzenia możliwości uczestniczenia nauczycieli w cyklicznych kursach w zakresie nowych trendów pracy z uczniami, pojawiających się problemów w szkolnictwie, czy też współczesnych wyzwań edukacyjnych.

*Dodatkowe uwagi, w tym dobre praktyki, stanowiące podstawę do przyznania szkole **Certyfikatu Doskonałości Kształcenia** w analizowanym zawodzie*

Sugerowana liczba znaków 3 600 (ze spacjami)

RAPORT ZESPOŁU DORADCZEGO

I. Nazwa szkoły zawodowej:

**Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropresiębiorczości im. Szkół
Podchorążych Rezerwy w Zambrowie**

II. Nazwa zawodu: Technik ekonomista

III. Skład Zespołu Doradczego:

Przewodnicząca Zespołu Doradczego:

1. Prof. AŁ. dr hab. Cecylia Sadowska-Snarska – Członek ZAD

Członkowie:

2. Prof. UwB dr hab. Grażyna Michalczuk - ekspert ds. rynku pracy
3. Dr Anna Szafranek (UwB) - ekspert ds. uczniowskich
4. Dr Andrzej Kondej (UwB) – ekspert (przedstawiciel pracodawców)

**POZIOM DOSTOSOWANIA ANALIZOWANEGO ZAWODU DO POTRZEB
RYNKU PRACY I PRACODAWCÓW**

Obszar dostosowania	Stopień dostosowania kształcenia w analizowanym zawodzie do potrzeb rynku pracy i pracodawców ¹		
	Wyróżniający	Pozytywny	Wymagający doskonalenia
1. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy, są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. podlaskiego		x	
2. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie		x	
3. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową		x	
4. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców		x	
5. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		x	

¹ **Wyróżniający** (W), oznaczający poziom, który w sposób szczególny **wyróżnia się** na tle innych szkół, może stanowić wzór/przykład do naśladowania (dobra praktyka); **Pozytywny** (P), oznaczający poziom, który stanowi **potwierdzenie** spełniania kryteriów; **Wymagający doskonalenia** (WD), oznaczający poziom, który zawiera elementy **zalecane** do poprawy. W szkole, w której zostaną zidentyfikowane dobre praktyki, zostanie przyznany **Certyfikat Doskonałości Kształcenia**.

I. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy i są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. podlaskiego

- 1.1. Szkoła podejmuje kształcenie w zawodzie dopasowanym do istniejącego i prognozowanego zapotrzebowania w skali regionalnej², w tym z uwzględnieniem zawodów przyszłości, w tym Przemysłu 4.0.
- 1.2. Kształcenie odbywa się w zawodzie zgodnym ze strukturą kluczowych gałęzi gospodarki w skali regionalnej, w tym ze strukturą zawodową inteligentnych specjalizacji w woj. podlaskim³.
- 1.3. Program nauczania w zawodzie tworzony/modyfikowany jest z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniający uczniom możliwości rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją.
- 1.4. W programie nauczania uwzględnione są kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu.
- 1.5. Szkoła dokonuje analizy wyników egzaminów zawodowych, szczególnie w części praktycznej⁴, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia⁵.
- 1.6. Szkoła analizuje dane z monitoringu karier absolwentów⁶, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Zawód technika ekonomisty jest szerokoprofilowy, powiązany z niemal każdą dziedziną działalności. Nie należy do zawodów związanych z inteligentnymi specjalizacjami woj. podlaskiego, z ograniczonym popytem ze strony pracodawców.

² Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (<https://www.gov.pl/web/edukacja/prognoza-zapotrzebowania-na-pracownikow-w-zawodach-szkolnictwa-branzowego>).

³ Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 (https://strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia_rozwoju_wojewodztwa_podlaskiego_2030/) oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego 2021-2027+ RIS3 2027+ (https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/zapoznaj_sie_z_prawem_i_dokument/plan-rozwoju-przedsiębiorczosci-w-oparciu-o-inteligentne-specjalizacje-województwa-podlaskiego.html).

⁴ Należy przedstawić dane o wynikach egzaminu zawodowego w oparciu o dane CKE.

⁵ Zgodnie z Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) szkoła około 20%-30% puli godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych może przeznaczyć na dostosowanie kształcenia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, m.in. poprzez nabywanie dodatkowych umiejętności, przygotowanie do uzyskania dodatkowych uprawnień lub certyfikowanej kwalifikacji rynkowej.

⁶ Zgodnie m.in. z danymi z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (<https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych3>)

Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy⁷ publikowaną przez MEN, zawód technik ekonomista jest w grupie zawodów, dla których jest **prognozowane umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników w woj. podlaskim w perspektywie najbliższych lat.**

Na podstawie przeglądu dostępnych badań i literatury przedmiotu w raporcie „Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości”⁸ wyodrębniono branże, w których przewiduje się największe zapotrzebowanie na pracowników w skali krajowej w najbliższych latach i zawody, które z dzisiejszej perspektywy można uznać za zawody przyszłości i oczekiwać, że zapotrzebowanie na wskazane zawody będzie w najbliższym czasie wzrastać. Technik ekonomista, co prawda nie został wskazany w grupie tych zawodów to jednak jest to zawód ponadczasowy, niezwykle atrakcyjny i popularny na rynku pracy. Przedstawiciele zawodu uczestniczą w zarządzaniu, planowaniu, organizowaniu oraz kontroli wielu obszarów funkcjonowania różnych organizacji. Szeroka wiedza i umiejętności stwarzają elastyczne możliwości zatrudnienia ekonomisty, począwszy od prowadzenia własnej działalności poprzez pracę w firmach produkcyjnych i w bankach. Osoby wykonujące zawód technika ekonomisty świadczą działalność usługową na rzecz innych zawodów. Dotyczą to wszystkich branż.

Ze statystyk Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, że ten kierunek kształcenia należy do grupy kierunków, w których kształcą się w województwie podlaskim stosunkowo dużo uczniów. Liczba uczniów kształcących się w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie w latach 2020-2023 utrzymywała się w kolejnych latach na zbliżonym poziomie. W roku 2023 obserwowany jest wzrost liczby uczniów.

Tabela 1.

Liczba absolwentów i uczniów kształconych w zawodzie technik ekonomista w latach 2021-2023

Liczba absolwentów			Liczba uczniów
2020-2021	2021-2022	2022-2023	Stan na 30.09.2023 r.
284	253	278	1390

Źródło: Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

Ze statystyk Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku dotyczących bezrobotnych i ofert pracy według zawodów i specjalności za 2024 r. wynika, że bezrobotni w zawodzie technik ekonomista na koniec okresu sprawozdawczego stanowili dość liczną grupę.⁹

⁷ Obwieszczenie Ministra Edukacji dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej, poz. 85, Warszawa 30 stycznia 2024 r.

⁸ Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

⁹ <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 12.01.2025

Tabela 2.

Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy za 2024 rok w zawodzie technik ekonomista w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	Zarejestrowani bezrobotni		Bezrobotni absolwenci (do 12 miesięcy od ukończenia nauki)		Liczba ofert pracy w ciągu roku
	w ciągu roku	według stanu na koniec roku	w ciągu roku	na koniec roku	
Województwo podlaskie	533	380	66	16	0
Zambrów	28	15	5	2	0

Źródło: Opracowanie na podstawie Bezrobotni i oferty pracy według zawodów i specjalności za 2024 r., <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 27.01.2025 r.

W ciągu roku 2024 w zawodzie technik ekonomista w województwie podlaskim było zarejestrowanych ponad 500 osób, z czego około 8% to bezrobotni absolwenci do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Na koniec 2024 roku liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 28,8%. W Zambrowie były zarejestrowanych w ciągu roku 28 bezrobotnych z czego około 5 bezrobotnych absolwentów do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Na koniec roku liczba bezrobotnych absolwentów zmniejszyła się prawie o połowę. Oznacza to, że absolwenci kierunku technik ekonomista znajdują stopniowo zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Ponadto brak ofert w urzędzie pracy oznacza, że firmy same są w stanie znaleźć pracowników w zawodzie technik ekonomista.

Wyniki IX edycji badania Barometr zawodów dla województwa podlaskiego obrazujące, jak będzie się kształtowała relacja między popytem na pracowników i podażą pracowników w poszczególnych zawodach w 2024 r. na regionalnym rynku pracy uwiadcniają, że w grupie pracowników sklasyfikowanych jako pracownicy ds. rachunkowości i księgowości (w grupie tej znajduje się zawód technik ekonomista) w zdecydowanej większości powiatów województwa podlaskiego występuje równowaga¹⁰. Natomiast w powiecie bielskim, sejneńskim, siemiatyckim oraz wysokomazowieckim występuje deficyt tych osób na rynku pracy.

Opracowany program nauczania na kierunku technik ekonomista opiera się na podstawie programowej kształcenia zawodowego - 2019¹¹. Opracowane programy nauczania poszczególnych przedmiotów zawierają własne modyfikacje autorskie, często wychodzące poza zakres treści kształcenia, który jest ustalony w podstawie programowej. Programy nauczania poszczególnych przedmiotów są modyfikowane z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniając przy tym możliwość rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją. W przypadku kierunku technik ekonomista istotne znaczenie ma rozwijanie umiejętności związanych z cyfrową transformacją. Oprócz przedmiotu *informatyka* w programie nauczania zagadnienia te poruszane są na wielu przedmiotach m.in. *prowadzenie dokumentacji w jednostce organizacyjnej*, *prowadzenie spraw kadrowo-płacowych*. Uczniowie wyposażeni są w umiejętności związane z obsługą programów: biurowych; innych programów stosowanych w pracy administracyjno-

¹⁰ Barometr Zawodów 2024, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, M. Wasilewska (red.).

¹¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)

biurowej; obsługi sprzedaży i gospodarki magazynowej; prowadzenia uproszczonych ewidencji podatkowych; kadrowo i płacowych, prowadzenia rozliczeń z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

W ramach opracowanych programów nauczania na kierunku technik ekonomista nie są wprowadzone odrębne przedmioty uwzględniające kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu. Zagadnienia te ze względu na ich aktualność są poruszane na różnych przedmiotach m.in. *geografia, biologia, chemia*. Ponadto treści te wchodzą w zakres podstawy programowej takich przedmiotów *biznes i zarządzanie*. Również w ramach innych przedmiotów, które realizują efekt kształcenia *Bezpieczeństwo i higiena pracy*, *rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią*.

Uczniowie w umiejętności w obszarze zielonej transformacji, w tym zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu oraz umiejętności cyfrowych wyposażeni są też w ramach podejmowanych przez szkołę inicjatyw. Przykładem są:

- 1) Sprzątanie świata pod hasłem: Sprzątanie Świata łączy ludzi (wrzesień 2023 rok);
- 2) Olimpiada Wiedzy o Ubezpieczeniach Społecznych - edycja 2023/2024 (listopad 2023 rok);
- 3) Szkolny etap Olimpiady Wiedzy Ekologicznej (luty 2024 rok);
- 4) Dzień Bezpiecznego Internetu – poruszenie zagadnień na lekcjach informatyki i wykonanie przez uczniów prac z zasadami netykiety (luty 2024);
- 5) Międzyklasowy Turniej z okazji Dnia Ziemi - wystawa prac: plakaty proekologiczne (kwiecień 2024 rok).

Bardzo ważną kwestią z punktu widzenia jakości kształcenia jest analiza wyników egzaminów w zawodzie technik ekonomista. Szczególnie dotyczy to części praktycznej, gdyż pokazuje w jakim zakresie szkoła przygotowuje do wykonywania zawodu. Do 2019 roku możliwa była tylko analiza ilościowa, ze względu na brak szczegółowych danych z OKE. Od 2019 roku możliwa jest również analiza jakościowa praktycznej części egzaminu. Efekty analizy są podstawą do formułowania wniosków do dalszej pracy. Działaniami, które wdrożono na podstawie ww. analiz były np.: modyfikacja wymiaru godzin przeznaczonego na realizację wybranych treści dla danego działu w ramach nauczanego przedmiotu, modyfikacja bazy dydaktycznej.

W zawodzie technik ekonomista po zdaniu egzaminu uczeń zdobywa kwalifikacje:

- EKA.04. Prowadzenie dokumentacji w jednostce organizacyjnej
- EKA.05. Prowadzenie spraw kadrowo-płacowych i gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych

Tabela 3.

Wyniki egzaminu w zawodzie technik ekonomista w kwalifikacji EKA.04 i EKA.05. w 2023 i 2024 roku

Symbol	Zdało egzamin	Liczba świadectw	Zdawalność w województwie podlaskim
2023 rok			
EKA.05.	21	96,5%	89,3%
2024 rok			
EKA.04.	9	100%	92,9%

Źródło: Źródło: Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2023 r.; dostęp on-line: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1916; Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2024 r.; dostęp online: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1991.

W roku 2023 egzamin w kwalifikacji EKA.05. zdało 96,5 % uczniów, co wskazuje na bardzo wysoki wskaźnik zdawalności. W województwie podlaskim zdawalność wyniosła 89,3%. Z kolei w 2024 roku w kwalifikacji EKA.04. zdawalność była maksymalna i wyniosła 100% i była wyższa od zdawalności w województwie podlaskim o 7,1 punkta procentowego. Takie wysokie wskaźniki zdawalności świadczą o bardzo dobrym przygotowaniu uczniów zarówno pod względem teoretycznym, jak i praktycznym. Tak wysoka zdawalność jest bardzo ważna, gdyż egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik ekonomista jest formą oceny poziomu opanowania wiedzy i umiejętności z zakresu danego zawodu, ustalonych w standardach wymagań. Ponadto wyniki egzaminu prezentowane są na dyplomie i są istotną informacją dla pracodawców o przydatności absolwenta do wykonywania wyuczonego zawodu.

Monitorowanie losów absolwentów kierunku technik ekonomista jest bardzo ważne z perspektywy oceny efektywności procesu kształcenia, jak i uzyskania informacji na temat sposobu funkcjonowania absolwentów na kolejnych etapach edukacji oraz w środowisku lokalnym i na rynku pracy. Analiza losów absolwentów kończących kierunek jest robiona systematycznie. Realizowane jest to w różny sposób m.in. poprzez kontakt z pracodawcami zatrudniającymi absolwentów, jak też z samymi absolwentami. Jeżeli chodzi o absolwentów kontakt odbywa się za pośrednictwem nauczycieli oraz mediów społecznościowych. Ponadto zbieraniem informacji na temat absolwentów zajmuje się pedagog szkolny, która też dokonuje w tym obszarze analiz. Szkoła monitoruje absolwentów nie tylko w aspekcie podejmowania pracy, ale też kontynuowania nauki na uczelniach wyższych. Źródłem analizy są też publikowane dane z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Zawierają one, co prawda informacje dotyczące całej polski, ale ich analiza pozwala na ocenę trendów zachodzących w kształceniu na kierunku technik ekonomista. Ponadto źródłem informacji są dane z PUP w Zambrowie.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

1. Ze względu na to, że technik ekonomista należy do zawodów wyjątkowo popularnych, z dużą skalą kształcenia, kontynuowanie kształcenia w tym zawodzie musi odbywać się w ścisłej współpracy z pracodawcami.
2. Wzmocnienie monitoringu i analizy losów absolwentów kierunku technik ekonomista, ze względu na skalę bezrobocia w tym zawodzie. Szkoła winna też analizować dane z monitoringu karier absolwentów, przeprowadzanego przez MEN, zawartych na stronie: <https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych>
3. Ciągłe doskonalenie treści programowych, jak też wdrażania różnych form popularyzacji nowych trendów w gospodarce, w tym idei zrównoważonego rozwoju, czy zmian klimatu.

II. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie

- 2.1. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/modyfikacji programu nauczania w zawodzie.
- 2.2. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/ modernizacji bazy i wyposażenia dydaktycznego.
- 2.3. Pracodawcy są zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego, w tym praktycznej nauki zawodu (organizacja staży, praktyk zawodowych).
- 2.4. Pracodawcy biorą udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- 2.5. Pracodawcy sprawują patronat nad wybranymi klasami w ocenianym zawodzie.
- 2.6. Szkoła realizuje kształcenie dualne w zawodzie (realizacja części zajęć w rzeczywistych warunkach pracy).

- 2.7. Pracodawcy są włączeni w system diagnozowania wiedzy i umiejętności nabytych przez uczniów i praktykantów.
- 2.8. Inne formy współpracy z pracodawcami np. uczestnictwo pracodawców w promocji i rekrutacji kandydatów do kształcenia w ocenianym zawodzie; realizacja wspólnie z pracodawcami projektów edukacyjnych, w tym prezentacji, warsztatów praktycznych; udział pracodawców w radzie doradczej w analizowanym zawodzie.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły:

Pomimo praktycznego charakteru nauczania w tym zakresie Szkoła nie ma nawiązanej bezpośredniej współpracy z pracodawcami w formie zawartych formalnych umów. Nie występuje również forma patronatu określonych przedsiębiorstw nad Szkołą.

Główną barierą w zakresie braku ścisłej sformalizowanej współpracy z pracodawcami, którą prezentują przedstawiciele Szkoły jest brak zainteresowania ze strony pracodawców współpracą, która wymaga poświęcenia uwagi i czasu na różnorodne formy działania (np. praktyki, wizyty w szkole, współtworzenie efektów uczenia się w zawodzie. Z perspektywy pracodawców jest to aktywność, która nie oferuje konkretnych i widocznych korzyści, a z kolei koncentrują się oni na dominujących, głównych sferach działalności biznesowej. W konsekwencji pracodawcy nie są bezpośrednio zaangażowani w tworzenie programów kształcenia w zawodzie technik ekonomista.

Pomimo braku formalnych umów można stwierdzić występowanie dosyć zaawansowanej bieżącej współpracy z wybranymi przedsiębiorstwami. Polega to na organizowaniu przez pracodawców warsztatów, pokazów czy wizyt studyjnych. W Szkole pojawiają się również zaproszeni przedstawiciele lokalnych przedsiębiorstw i instytucji, którzy prezentują swoje organizacje podczas dedykowanych zajęć lekcyjnych. Pozytywnym przykładem takiej inicjatywy była wizyta przedstawicieli Krajowej Administracji Skarbowej, którzy w przystępny sposób opowiedzieli młodzieży o podatkach, zaletach legalnej działalności gospodarczej oraz konsekwencjach nielegalności zatrudnienia, handlu i obowiązków podatkowego.

Należy zaznaczyć również występowanie pośredniej współpracy z pracodawcami poprzez utrzymywanie przez szkołę bezpośrednich relacji z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie. W ramach tej współpracy uczniowie klas maturalnych uzyskują cenne informacje na temat form pomocy może uzyskać absolwent średniej szkoły na współczesnym rynku pracy oraz o wsparcia przedsiębiorców na starcie. Uczniowie zapraszani są przez PUP na testy kompetencyjne, a również pedagodzy szkolni realizują działania w ramach doradztwa zawodowego.

Stosunkowo intensywna i stała współpraca z wieloma lokalnymi przedsiębiorstwami rozwija się na bazie organizacji staży i praktyk zawodowych. Szczególnym zainteresowaniem pracodawców cieszyły się płatne staże, w ramach których gratyfikację finansową uzyskiwał stażysta oraz opiekun reprezentujący pracodawcę. Przedsiębiorstwo, z kolei, uzyskiwało możliwość uzyskania środków na doposażenie określonego stanowiska pracy.

Szkoła kształci aktualnie 38 uczniów w zawodzie technik ekonomista. Absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie w urzędach i instytucjach administracyjnych, w biurach rachunkowo-księgowych czy w działach administracyjnych służb mundurowych.

Przygotowany przez Szkołę program praktyk zawodowych obejmuje następujący harmonogram:

II klasa – dwa tygodnie praktyk

III klasa – dwa tygodnie praktyk

IV klasa – 2 tygodnie praktyk.

Program praktyk, z uwzględnieniem liczby uczniów na poszczególnych kierunkach, uzgadniany jest następnie z przedsiębiorstwami, w których istnieje już tego typu współpraca. W wielu przypadkach inicjatywa znalezienia i wyboru miejsca praktyki leży w gestii samych uczniów. W odniesieniu do zawodu ekonomisty, są biura, urzędy (w tym urząd skarbowy), banki lub biura rachunkowe. Pozytywnym zjawiskiem jest, iż praktycznie Szkoła nie spotyka się z odmową w zakresie organizacji praktyk uczniowskich.

Dodatkowo, w praktyki realizowane są również w ramach programu Erasmus+, czego przykładem są wyjazdy uczniów z nauczycielami do Grecji pod koniec września 2024 roku. Pozwala to uczniom zdobyć doświadczenie w środowisku międzynarodowym, co jest szczególnie istotne w czasach rozwijania się kultury współpracy w organizacjach osób pochodzących z różnych krajów i środowisk kulturowych.

Efektem niesformalizowanej, lecz realnej współpracy z pracodawcami jest podejmowanie zatrudnienia przez znaczną część uczniów piątych klas. Praca ta wykonywana jest najczęściej w niepełnym wymiarze czasowym, zarówno w zawodach zgodnych z profilem nauczania, jak również w innych zawodach. Tego rodzaju naturalne połączenie edukacji szkolnej z realną pracą powoduje, iż absolwenci Szkoły mają już na starcie swojej kariery zawodowej określone doświadczenie, które pomaga im odpowiednio odnaleźć się na rynku pracy.

Pośrednia forma relacji z pracodawcami polega również na monitorowaniu losów absolwentów Szkoły. Badanie to polega na pozyskiwaniu informacji bezpośrednio od absolwentów i ich rodzin, jak również nawiązywaniu kontaktów w tym zakresie bezpośrednio u lokalnych pracodawców. Na tej podstawie pozyskiwane są informacje, a następnie wyciągane wnioski w zakresie modyfikacji programów nauczania i tematyki prowadzonych zajęć edukacyjnych.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Znajomość rynku pracy na podstawie relacji z pracodawcami pozwala Szkole na bieżąco monitorować zmiany i tendencje na nim zachodzące.

Zalecany jest rozwój współpracy z pracodawcami poprzez praktyki z możliwością ich dofinansowania. Zwiększyłoby to zakres i intensywność współpracy między Szkołą a pracodawcami, co stworzyłoby silny impuls do zróżnicowanych form współpracy, wybiegających poza zakres organizacji i realizacji praktyk zawodowych. Należy przyjąć założenie, że pracodawcy – działając zazwyczaj na trudnym konkurencyjnym rynku – podchodzą do tego typu działań w formule transakcyjnej, tj. uwzględniając ponoszone nakłady (w zakresie opieki nad praktykantami) oraz spodziewanymi kosztami (częściowe i ograniczone wsparcie przy wykonywaniu bezpośrednich obowiązków zawodowych) oraz możliwość późniejszego zatrudnienia obecnych uczniów-praktykantów.

Praca w szeroko pojętym zawodzie ekonomisty związana jest obecnie z umiejętnością wykorzystywania różnych programów podatkowo- księgowych, finansowych i ogólnie – zarządczych, np. Program KPiR. Księga podatkowa. Kompletny system do prowadzenia księgowości małej firmy czy Program SKP Formsoft do pełnej obsługi firmy.

Dostęp do programów i prowadzenie zajęć na nich opartych w sposób znaczący podniosłoby zarówno atrakcyjność zajęć szkolnych dla uczniów, ale przede wszystkim podwyższyłoby ich nabyte umiejętności i kompetencje zawodowe. Warto dodać, że istnieją zróżnicowane formy pozyskiwania takich programów. Niektóre z nich dostępne są formie bezpłatnej, inne mają określony (np. miesięczny) okres testowego dostępu, istnieje również możliwość uzyskania wysokiego upustu w zakresie wykorzystania programów do celów szkolnych. Przy wyborze tych programów wskazane jest przeprowadzenie konsultacji z wybranymi pracodawcami, którzy dzięki temu będą mieli dostęp do

absolwentów bezpośrednio przygotowanych do pracy na stosowanych w tych organizacjach programach.

Zalecić można również stworzenie organu doradczego (rady) składającego się z wybranych przedstawicieli lokalnego biznesu, którzy podczas cyklicznych (np. kwartalnych) spotkań przekazywać mogą wartościowe wskazówki odnośnie procesu projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w szeroko pojętym zawodzie ekonomisty. Udział w radzie konsultacyjnej pracodawców doskonale mieści się w zakresie działań społecznej odpowiedzialności biznesu (ESG), co w czasach rosnącej świadomości nabywców jest jednym z kluczowych czynników komunikacji organizacji z otoczeniem społecznym.

III. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową

- 3.1. Szkoła zapewnia kadrę posiadającą odpowiednie kwalifikacje i kompetencje adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów uczenia się, które są dostosowane do potrzeb rynku pracy i pracodawców na ocenianym kierunku.
- 3.2. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone na analizowanym kierunku kształcenia przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkołą, w tym przede wszystkim na stanowiskach pracy, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.
- 3.3. Nauczyciele są przygotowani i wykorzystują nowoczesne metody i techniki w dydaktyce, w tym kształcenie on-line.
- 3.4. Nauczyciele w dydaktyce wykorzystują zasoby dostępne na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej lub rozwiązania wypracowane w ramach PO WER np. w ramach projektu „INNOWACYJNA EDUKACJA – NOWE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE”.
- 3.5. Prowadzona polityka kadrowa sprzyja międzynarodowej mobilności kadry dydaktycznej.
- 3.6. Szkoła opracowała i wdrożyła system dotyczący rozpoznania indywidualnych potrzeb w zakresie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, wynikające z planu rozwoju Szkoły, i udziela wszechstronnego wsparcia w realizacji doskonalenia zawodowego, w tym szkolenia w zakresie wsparcia psychicznego uczniów.
- 3.7. Kadra kierownicza Szkoły podnosi kompetencje w zakresie wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia w szkolnictwie zawodowym.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Jedną ze znaczących form podwyższania kompetencji personelu jest udział w wyjazdach studyjnych w formie praktyk zawodowych organizowanych w ramach projektu Erasmus+. W przypadku Szkoły w roku szkolnym 2023/24 były to wyjazdy do Portugalii i Grecji (maj 2024), w których oprócz nauczycieli brali udział uczniowie z kierunków technik handlowiec, technik ekonomista i technik budowlany.

Przy tworzeniu i modyfikowaniu programów uczenia się Szkoła uwzględnia prognozy ministerialne i prognozy dotyczące sytuacji na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Na tej podstawie modyfikowane są programy nauczania, a niekiedy tworzone są nowe autorskie programy, co wymaga wysokich kompetencji kadry dydaktycznej.

Szczególnych kompetencji zawodowych wymaga prowadzenie zajęć rewalidacyjnych dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym – dla uczniów z niepełnosprawnościami intelektualnymi w stopniu lekkim. Dotyczy to głównie 17 uczniów z orzeczeniami w zakresie

niepełnosprawności. Nauczyciele szkoły wspierani są przez panią psycholog, która w wymiarze 12 godzin tygodniowo zajmuje się uczniami w formie poradnictwa w odniesieniu do uczniów.

W Szkole zatrudnieni są nauczyciele z długoletnim stażem zawodowym posiadający wysokie kompetencje zawodowe. Kadra nauczycieli w zawodach technik ekonomista liczy cztery osoby, co w pełni zaspokaja potrzeby Szkoły w tym zakresie. Są to osoby z wieloletnim praktycznym doświadczeniem w zawodach, w ramach których prowadzą zajęcia szkolne. Co więcej, nauczyciele w zawodach technik ekonomista i technik handlowiec stale się doszkalają, w tym w zakresie stosowania nowoczesnych urządzeń w handlu i w zakresie prac administracyjnych (np. księgowych czy finansowych).

Formą obiektywnej weryfikacji realizacji programów i jakości nauczania są wyniki egzaminów zawodowych. Kierownictwo Szkoły wychodzi z założenia, że w sytuacji wysokiego poziomu zdawalności egzaminów i analogicznie dobrych wyników nie jest wymagana zmiana programów nauczania. Taka sytuacja ma zaś miejsce w ocenianej Szkole.

Wysoki poziom nauczania w Szkole znalazł odzwierciedlenie w wysokim miejscu 15 w rankingu Perspektyw w rankingu techników województwa podlaskiego w roku szkolnym 2023/2024.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Zaleca się, by Szkoła w maksymalnym zakresie korzystała z możliwości oferowanych w ramach programu Erasmus+. Dotyczy to zarówno wyjazdów uczniów i nauczycieli na wizyty i praktyki do innych krajów, jak również goszczenia w Zambrowie ekip uczniowskich i nauczycieli z innych krajów. Tego typu wymiana i współpraca stwarza możliwości zdobycia kompetencji funkcjonowania w środowisku międzynarodowym, które stanowi jedną z najbardziej charakterystycznych cech współczesnego handlu detalicznego. Wartość dodaną w zakresie polityki kadrowej jest również zapraszanie zagranicznych nauczycieli do prowadzenia selektywnych zajęć dydaktycznych w Szkole. Wszelkie tego rodzaju kontakty i doświadczenia pozwolą uczniom i kadrze pedagogicznej poszerzyć kompetencje zawodowe, jak również – co jest nie mniej istotne – nabyć umiejętność funkcjonowania w międzynarodowym środowisku interkulturowym. Jest to ze wszech miar wskazane również ze względu na fakt, że część absolwentów Szkoły wyemigruje do większych ośrodków lub zagranicę, gdzie takie nabyte kompetencje będą wprost niezbędne.

Należy przy tym zwrócić uwagę na znaczenie znajomości języka angielskiego przez uczniów i nauczycieli, co staje się jednym z podstawowych wymogów skutecznego funkcjonowania na współczesnym rynku pracy.

Kompetencje nauczycieli przedmiotów ekonomicznych muszą na bieżąco uwzględniać postęp technologiczny i w zakresie software w dziedzinie ekonomii i finansów. W szczególności wymaga to ich bardzo selektywne podwyższanie kompetencji zawodowych w zakresie nowoczesnych form stosowanych w tych dziedzinach.

Wybór programów powinien być skonsultowany z przedstawicielami lokalnych pracodawców, w tym z tymi, którzy będą członkami możliwie powołanej przy Szkole rady doradczej pracodawców.

Reasumując, jakość nauczania przedmiotów ekonomicznych w Szkole musi uwzględniać zmiany, jakie zachodzą w tym zakresie w przedsiębiorstwach i organizacjach (wdrażanie nowoczesnego oprogramowania komputerowego), co musi mieć odzwierciedlenie w bieżącym dostosowaniu kompetencji dydaktycznych nauczycieli tych przedmiotów. W szczególności, powinni oni najpierw sami starannie zapoznać się z tym oprogramowaniem, by następnie móc przekazywać wiedzę swoim uczniom. W tym względzie istnieje możliwość nawiązania współpracy w formach programistycznymi IT, które mogą w formie preferencyjnej przeszkolić nauczycieli w zakresie obsługi oferowanych programów komputerowych.

Podobnie, nauczyciele przedmiotów ekonomicznych mogą opanować umiejętność prowadzenia zajęć przy pomocy gier edukacyjnych, które są bardzo pozytywnie odbierane przez uczniów. Dążyć należy do tego, by nauczyciele przedmiotów ekonomicznych w możliwie szerokim

zakresie stosowali dostępne nowoczesne pomoce dydaktyczne, co podniesie zarówno poziom nauczania (osiągania efektów uczenia się), jak również uatrakcyjni zajęcia dla uczniów.

IV. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców

- 4.1. Baza dydaktyczna jest zgodna z warunkami realizacji uczenia się w zawodzie określonymi w podstawie programowej, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na danym kierunku kształcenia.
- 4.2. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym pracowni/warsztatów są dostosowane do liczby uczniów.
- 4.3. Szkoła posiada oraz systematycznie wzbogaca i modernizuje bazę dydaktyczną, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej, zgodnie z potrzebami pracodawców, z uwzględnieniem perspektywicznego efektywnego wykorzystania sprzętu i rozwijanej infrastruktury.
- 4.4. Szkoła rozwija posiadaną bazę dydaktyczną w ramach analizowanego kierunku, uwzględniając możliwości dostępu do wyposażenia będącego w dyspozycji pracodawców, z którymi szkoła współpracuje, z uwzględnieniem najnowszych trendów technologicznych.
- 4.5. Szkoła wykorzystuje platformę elektroniczną (np. e-learningową), korzysta z zasobów e-edukacji, w procesie wsparcia efektów uczenia się na analizowanym kierunku kształcenia.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Szkoła posiada pracownie lekcyjne umożliwiające prowadzenie zajęć dydaktycznych (w tym praktycznych) na odpowiednim poziomie. Ze względu na ograniczone własne środki finansowe, Szkoła w szerokim zakresie wykorzystuje finansowanie z projektów unijnych do zakupu kolejnych niezbędnych urządzeń i wyposażenia pracowni.

Sprzyjającym czynnikiem utrzymania infrastruktury szkolnej na wysokim poziomie jest fakt, iż Szkoła pełni funkcję ośrodka egzaminacyjnego w zawodach technik ekonomista i technik handlowiec. Wymusza to niejako konieczność posiadania na wyposażeniu odpowiedniego oprogramowania i sprzętu, który zgodny jest z wymogami ministerialnymi w tym zakresie.

Szkołą nie posiada własnego centrum kształcenia zawodowego. Kwestię zajęć specjalizacyjnych rozwiązują jednak odpowiednio wyposażone pracownie, w tym pracownia ekonomiczna. Wspecjalizowane sale szkolne wyposażone są w urządzenia w liczbie na tyle odpowiedniej liczbie, umożliwiającej prowadzenie lekcji praktycznych w pełnej obsadzie uczniowskiej.

Szkoła znajduje się w gestii Starostwa Powiatowego w Zambrowie, co powoduje, iż wszelkie decyzje inwestycyjne muszą być zatwierdzane przez ten organ właścicielski. Ze względu na ograniczone możliwości inwestycyjne starostwa, Szkoła maksymalnym zakresie wykorzystuje środki finansowe dostępne w różnych unijnych programach finansowych. Przykładem takiego działania jest projekt „Kompleksowy program rozwoju Zespołu Szkół Agropresiębiorczości w Zambrowie” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Celem projektu było nabycie kompetencji lub uzyskanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów zmierzające do zwiększenia ich szans na regionalnym rynku pracy. W ramach projektu zrealizowano i

sfinansowano m.in. staże zawodowe u pracodawców, kursy i szkolenia oraz zajęcia dodatkowe. W ramach tego projektu doposażono również pracownie w celu podniesienia jakości nauczania.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Pełnienie przez Szkołę funkcji autoryzowanego ośrodka egzaminacyjnego stanowi czynnik pozytywny umożliwiający tej placówce nadążać z jakością nauczania za wymogami współczesnego rynku. Pozytywnym efektem jest przygotowanie uczniów do wykonywania zawodu handlowca i ekonomisty z zastosowaniem narzędzi, sprzętu i oprogramowania stosowanego przez instytucje i przedsiębiorstwa. Z drugiej jednak strony szybki postęp technologiczny powoduje, że infrastruktura techniczna stosowane realnie w handlu i usługach ulega procesowi szybkiej tzw. moralnej dezaktualizacji. Stwarza to wymóg ponoszenia nakładów finansowych na zakup nowych urządzeń i oprogramowania. Przykładem takiego zjawiska była konieczność wymiany przestarzałych kas fiskalnych marki NK na kasy marki Posnet.

W celu uzyskania pozytywnego efektu oddziaływania ośrodka egzaminacyjnego na poziom nauczania w Szkole konieczne jest ubieganie się i uzyskanie możliwości finansowania takich zakupów. Jednocześnie, Szkoła może odpowiednio wypromować swój ośrodek egzaminacyjny, który w konsekwencji może pełnić funkcję egzaminacyjną w szerszej skali Polski północno-wschodniej.

Pozytywne aplikowanie w podobnych programach w sposób znaczący pozwoli znacząco podnieść poziom nauczania poprzez rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli, jak również dostosować infrastrukturę szkolną do wymogów współczesnego rynku.

Należy zwrócić uwagę, że obecnie istnieje wiele różnych sposobów wzbogacania infrastruktury szkolnej w odpowiednie przyrządy, urządzenia i oprogramowanie. Zamiast tradycyjnego zakupu, może to być formie czasowego wypożyczenia, długotrwałego leasingu czy też otrzymania sprzętu lub programów do czasowego testowego zastosowania. Innym sposobem relatywnie taniego pozyskania tych walorów jest zakup urządzeń poleasingowych, oferowany zwykle w atrakcyjnie niskich cenach.

W przypadku nawiązania szerszej współpracy z wybranymi pracodawcami, pojawić się może opcja przeprowadzenia części praktycznych zajęć szkolnych w siedzibie współpracującej firmy. Dzięki takiej formie zajęć, można uzyskać wiele korzyści, z których najważniejsze to: w pełni praktyczny charakter zajęć i atrakcyjność takich zajęć zewnętrznych dla uczniów.

Współczesna infrastruktura szkolna, oprócz sprzętu i urządzeń technicznych, w rosnącym zakresie składa się z software, tzn. różnego rodzaju programów komputerowych i aplikacji. Część z nich dostępna jest w formie bezpłatnej, inne – bezpłatnej na określony czas ich testowania. Większość producentów i dystrybutorów oprogramowania udostępnia je również szkołom na warunkach preferencyjnych. Ważną kwestią jest zatem określenie własnych potrzeb w zakresie sprzętu, urządzeń i oprogramowania, a następnie znalezienie źródeł finansowania i najbardziej atrakcyjnych pod względem finansowym form dystrybucji i sprzedaży. Wbrew pozorom, wykazywanie własnej inicjatywy w tym zakresie, pozwala znaleźć rozwiązania, które są znacznie bardziej elastyczne niż klasyczna forma zakupu nowego sprzętu i programów komputerowych. Opcji na rynku jest wiele, a ich wykorzystanie wymaga dużej własnej inicjatywy i kreatywności w doborze form pozyskiwania tych zasobów (materialnych i niematerialnych).

V. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

- 5.1. Szkoła zapewnia pomoc dydaktyczną i materialną, sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu uczniów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli, pomoc w procesie

- uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi.
- 5.2. Szkoła oferuje uczniom kursy i szkolenia, pozwalające na uzyskanie Dodatkowych Umiejętności Zawodowych (DUZ), istotnych z punktu widzenia wykonywania pracy na określonych stanowiskach w kształconym zawodzie.¹²
 - 5.3. Szkoła zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-edukacji.
 - 5.4. Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, poprzez mobilność uczniów.
 - 5.5. Szkoła wspiera uczniów w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku, w tym uczelniami.
 - 5.6. Szkoła zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie uczenia się.
 - 5.7. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych. Wspiera ucznia w dokonaniu oceny trafności wyboru zawodu, w podejmowaniu decyzji w zakresie zmiany kierunku uczenia się, kontynuacji nauki na poziomie szkolnictwa wyższego lub w ramach systemu szkolnictwa zawodowego, przygotowuje ucznia do wejścia na rynek pracy.
 - 5.8. Szkoła realizuje doradztwo zawodowe oraz wspiera uczniów z uwzględnieniem tematyki związanej ze współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi np. edukacja medialna, higiena cyfrowa, cyberprzemoc, kompetencje miękkie np. praca w zespole, myślenie: abstrakcyjne, krytyczne, komputacyjne, umiejętność dzielenia się wiedzą.
 - 5.9. Szkoła podejmuje działania na rzecz wsparcia zdrowia psychicznego uczniów.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Celem realizacji kształcenia na wszystkich proponowanych w szkole kierunkach, placówka zapewnienia uczniom możliwość podjęcia nauki w poszczególnych zawodach, nawet w przypadku małej liczby chętnych, bowiem szkoła prowadzi zajęcia łączone, polegające na łączeniu 2-3 klas na czas realizacji zajęć ogólnokształcących, zaś dzieleniu uczniów na grupy podczas realizacji zajęć z przedmiotów zawodowych – zgodnie z wybranym przez nich zawodem. Kadra (składająca się m.in. z praktyków) jest odpowiednio wykwalifikowana i dostosowana do potrzeb edukacyjnych poszczególnych zawodów. Nauczyciele są dostępni także w godzinach pozalekcyjnych (zgodnie z harmonogramem dostępności nauczycieli na rok szkolny 2024/2025). Nauczyciele wspierają uczniów na każdym etapie, m.in. poprzez prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, dodatkowo celem przygotowania do egzaminów dyrekcja przekazuje dodatkowe godziny lekcyjne (dyrektorskie).

Pedagodzy wprowadzają także innowacje pedagogiczne, np. Kreatywne powtórki z Lapbookiem (w ramach zajęć z matematyki). Organizowane są także praktyczne zajęcia na zewnątrz placówki (np. z pracownikami Wojska Polskiego).

Nadmienić ponadto należy, iż ZSA w Zambrowie stanowi ośrodek egzaminacyjny we wszystkich zawodach, w których kształci, co oznacza, że posiada pracownie dostosowane do wytycznych/wymagań egzaminacyjnych. Problemem jest jednak brak chęci/możliwości doposażania

¹² Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) daje możliwość uzyskania przez uczniów dodatkowych umiejętności w zawodach zwiększających ich szanse na zatrudnienie.

pracowni przez lokalnych przedsiębiorców, tym samym zakup nowych sprzętów jest możliwy tylko i wyłącznie z pieniędzy projektowych.

Szkoła umożliwia swoim uczniom udział w kursach i szkoleniach, dla przykładu technicy ekonomisci w ramach DUZ mają możliwość uczestnictwa i ukończenia kursu „Biuro rachunkowe” (nadmienić jednocześnie należy, że kurs kończy się zaliczeniem) oraz realizacji kursu prawa jazdy kat. B.

Szkoła ma wprawdzie możliwość (bowiem dysponuje zapleczem organizacyjnym, technicznym i metodycznym) w zakresie uczestniczenia w e-edukacji, jednak odchodzi od tej formy kształcenia. E-learning jest wykorzystywany wyłącznie w przypadku indywidualnego programu nauczania. Ponadto nauczyciele wykorzystują portal Librus oraz media społecznościowe, np. Messenger do przekazywania uczniom materiałów, wiadomości.

Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez mobilność uczniów, bowiem co roku realizowany jest co najmniej jeden wyjazd w ramach programu Erasmus+ (w ramach jednego wyjazdu jadą przedstawiciele min. 3 zawodów). Program cieszy się dużą popularnością wśród uczniów.

ZSA w Zambrowie odnotowuje niestety niewystarczającą liczbę lokalnych firm, które byłyby chętne do współpracy. Obecnie niewiele przedsiębiorstw zgłasza swój akces do współpracy, przy czym odbywa się ona głównie w formie technicznej, tj. podpisywania umów na czas trwania praktyk, czy też staży zawodowych. Do tej pory szkoła nie ma podpisanych umów z przedsiębiorstwami/uczelniami wyższymi o objęcie patronatem poszczególnych klas.

W ramach kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym przedsiębiorstwa organizują „dni otwarte”, warsztaty, wizyty studyjne, przyjeżdżają do szkoły, urządzają pokazy, przedstawiają nowości, którymi dysponują, przy czym efektem finalnym współpracy nie jest przekazanie maszyn/sprzętów do użytku placówki. Takie wydarzenia dają jednak możliwość nawiązania bliższego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, dla przykładu we wrześniu 2024 w ZSA odbyła się Giełda Pracy zorganizowana przez Młodzieżowe Centrum Kariery z właścicielką sklepu zoologicznego Saba w Zambrowie, która opowiedziała o początkach swojej działalności oraz specyfice pracy w branży handlowej, ponadto zachęciła uczniów do składania CV i rozpoczęcia z nią współpracy.

Placówka oświatowa bierze także czynny udział w zewnętrznych inicjatywach czy projektach, dla przykładu: „Podlaskie Forum Kompetentnej Młodzieży - rozwój samorządów szkół zawodowych: BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ” (organizatorzy: BFKK, UwB), projekt „Nakręć się na zawód” w ramach „Podlaskiej sieci doradztwa zawodowego”.

Ponadto uczniowie klas technikum o profilu ekonomicznym dwukrotnie brali udział w lekcjach prowadzonych przez pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ramach ogólnopolskiego projektu „Lekcje z ZUS” (drugie spotkanie zakończyło się zachęceniem uczniów do składania CV w związku z ofertami pracy w ZUS). Uczniowie kształcący się w zawodzie technik ekonomista wzięli także udział w szkolnym etapie Olimpiady Wiedzy o Ubezpieczeniach Społecznych.

Istotnym jest, że placówka zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, m.in. w postaci organizacji nauczania indywidualnego. Ponadto ZSA w Zambrowie już podczas procesu rekrutacji rozpoznaje potrzeby uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami i nie odsyła do innych szkół, a przyjmuje w poczet swoich uczniów i przygotowuje indywidualne ścieżki edukacyjne. Nauczyciele podkreślają dobre przygotowanie placówki do wsparcia uczniów (nauczyciele szkolą się wewnętrznie w zakresie pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami). Obecnie (stan na grudzień 2024) w szkole kształcą się 17 uczniów w orzeczeniami oraz ponad 20 uczniów z opiniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych (w zakresie fobii, bądź niedostosowania społecznego). Wsparcie dydaktyczne jest organizowane także w formie zapewnienia odpowiednich form kształcenia uczniom cierpiącym na choroby przewlekłe.

Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych, bowiem w placówce jest zatrudniony doradca zawodowy. W 1 roku kształcenia uczniowie realizują obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego (w przypadku wszystkich zawodów). Ponadto, w ramach

współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy do szkoły przychodzą doradcy zatrudnieni w PUP, jak również uczniowie chodzą do PUP, celem uzyskania kompleksowego wsparcia w zakresie wyboru ścieżki zawodowej. Uczniowie wypełniają także testy kompetencji oraz uczestniczą w dodatkowych konsultacjach z zakresu doradztwa zawodowego (zgodnie z indywidualnymi potrzebami). W procesie wsparcia z zakresu wyboru ścieżki zawodowej aktywnie uczestniczy także pedagog szkolny. Ponadto nauczyciele starają się „wplatać” tematy z obszaru doradztwa zawodowego (w miarę możliwości) w treść prowadzonych przez siebie lekcji (nie tylko w ramach godzin wychowawczych).

Istotnym jest, że uczniowie mają możliwość zmiany wybranego przez siebie kierunku, na początku procesu kształcenia w ZSA (głównie w 1 semestrze 1 klasy). W wyjątkowych przypadkach (kiedy uczeń nie jest w stanie przyswoić objętego programem materiału) istnieje jeszcze możliwość zmiany kierunku po 1 roku (zwykle z technikum na szkołę zawodową). Nauczyciele aktywnie uczestniczą w tym procesie, by jego przebieg był jak najprostszy; obserwują uczniów i w razie potrzeby doradzają.

Szkoła wspiera uczniów uwzględniając prace w zakresie obszarów tematycznych związanych ze współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi. Dla przykładu uczniowie brali udział w wykładzie (prowadzonym przez funkcjonariuszy policji z Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie) dotyczącym handlu ludźmi i sposobów ochrony przed tym procederem. Z kolei w ramach Międzynarodowego Dnia Tolerancji uczniowie wzięli udział w wykładzie mającym na celu przybliżenie zjawiska tolerancji oraz jej braku we współczesnym świecie, prowadzonym przez zewnętrznego praktyka. W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Przemocy, uczniowie klas pierwszych rozmawiali o różnych aspektach przemocy, zapoznali się z praktycznymi sposobami, jakie można stosować w celu tworzenia społeczeństwa opartego na szacunku i pokojowej współpracy.

Szkoła z inicjatywy Samorządu Szkolnego organizuje liczne kiermasze, włącza się także w działania wolontariatu, co sprzyja kształtowaniu kompetencji miękkich oraz pogłębia umiejętności pracy w zespole. Samorząd organizuje także spotkania z osobami znanymi (pisarze, podróżnicy) oraz inne eventy które mają za zadanie zintegrowanie uczniów, jak również kształtowanie ich kompetencji komunikacyjnych.

W zakresie wsparcia w związku z współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi dużą rolę odgrywają wychowawcy klas, którzy nie tylko poruszają tematy w zakresie edukacji i higieny medialnej, jak również sposobów uczenia się oraz dzielenia się wiedzą. Tematy hejtu i cyberprzemocy są poruszane podczas spotkań z funkcjonariuszami policji, jak również podczas zajęć z informatyki; ponadto psycholog (w ramach godzin wychowawczych) także omawia tematy cyberprzemocy czy hejtu w sieci.

Szkoła dba o zdrowie psychiczne swoich uczniów zapewniając im stały kontakt z psychologiem, który formalnie jest dostępny w placówce w wymiarze 15 godz., jednak w praktyce, z uwagi na dodatkowe obowiązki, jest dostępny w dużo większym wymiarze. Dodatkowo Szkoła zatrudnia również pedagoga oraz pedagoga specjalnego. Ponadto w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego (październik 2024) uczniowie brali udział w warsztatach dotyczących stereotypów związanych z chorobami psychicznymi, poznali przy tym sposoby przeciwdziałania stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Również wychowawcy monitorują kondycję psychiczną uczniów, szkoła systematycznie reaguje na potrzeby uczniów, zaś uczniowie potwierdzają, iż wiedzą, gdzie się zgłosić, gdyby znaleźli się w sytuacji kryzysu psychicznego, potwierdzają także dostępność psychologa.

Ponadto szkoła zapewnia uczniom także strefy relaksu, których powierzchnia zostanie powiększona (w ramach swoich środków).

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

1. Zaleca się przywiązanie większej wagi do nawiązania współpracy z uczelniami wyższymi.

2. Zaleca się stałe monitorowanie organizowanych w szkolnictwie konkursów przeznaczonych dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz zachęcanie swoich uczniów do aktywnego uczestnictwa w takich przedsięwzięciach. Wydarzenia konkursowe będą łatwiejsze do monitorowania po nawiązaniu współpracy z uczelniami wyższymi, które w dużej mierze same organizują, bądź biorą udział w organizacji różnorodnych konkursów.
3. Dobrze byłoby rozważyć możliwość zaangażowania lokalnych pracodawców w wybrane działania z zakresu organizacji/przygotowania programu kształcenia, dla przykładu: udział przedstawicieli lokalnych pracodawców w modyfikacjach programów kształcenia, zasad realizacji oraz szczegółowych programów praktyk zawodowych itp.
4. Zaleca się rozważenie wprowadzenia klas patronackich i doprowadzenie do sytuacji, w której na każdym kierunku kształcenia byłaby choć jedna klasa patronacka (pod patronatem lokalnego przedsiębiorstwa). Takie działanie nie tylko zwiększy prestiż kierunku, zbuduje morale uczniów, ale także wpłynie na pogłębienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
5. Dobrze byłoby rozważyć zmianę sposobu zakończenia kursów w ramach DUZ. Obecnie kursy kończą się na zasadzie zaliczenia, a wartością dodaną kursów byłby fakt ich zakończenia dodatkowym certyfikatem.
6. Zaleca się rozważenie wprowadzenia możliwości uczestniczenia nauczycieli w cyklicznych kursach w zakresie nowych trendów pracy z uczniami, pojawiających się problemów w szkolnictwie, czy też współczesnych wyzwań edukacyjnych.

*Dodatkowe uwagi, w tym dobre praktyki, stanowiące podstawę do przyznania szkole **Certyfikatu Doskonałości Kształcenia** w analizowanym zawodzie.*

Ogólna ocena Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropodsiębiorczości im. Szkół Podchorążych Rezerwy w Zambrowie musi uwzględniać specyfikę tej szkoły, biorąc pod uwagę takie czynniki, jak: lokalizacja (miasto powiatowe), wielkość (liczba uczniów) i warunki lokalowe (zabytkowy budynek). Oznacza to, iż jest to niewielka placówka szkolna zlokalizowana w stosunkowo niewielkiej miejscowości ze znaczącymi ograniczeniami wynikającymi z ograniczeń inwestycyjnych w zabytkowym budynku. Nieskazane jest zatem bezpośrednie porównywanie tej placówki edukacyjnej z dużymi szkołami średnimi zlokalizowanymi w dużym mieście, jakim jest chociażby Białystok, jako stolica województwa podlaskiego.

Biorąc pod uwagę te ograniczenia należy wysoko ocenić funkcjonowanie tej placówki, w tym m.in. aktywność dyrekcji w zakresie pozyskiwania środków finansowych, dbanie o jakość nauczania i odpowiedni poziom infrastruktury.

Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropodsiębiorczości im. Szkół Podchorążych Rezerwy w Zambrowie powinno jednak w sposób optymalny wykorzystywać możliwości dalszej poprawy jakości nauczania poprzez takie działania, jak:

- intensywne pozyskiwanie środków finansowych z programów pomocowych UE;
- nawiązywanie współpracy i rozwijanie wymiany uczniów i nauczycieli w ramach programu erasmus+;
- nawiązywanie współpracy z pracodawcami z regionu zambrowskiego oraz – szerzej – w regionie polski północno-wschodniej;
- nawiązywanie relacji z uczelniami wyższymi prowadzącymi analogiczne kierunki, tj. ekonomię, zarządzanie, ekonomię, marketing i sprzedaż;
- szersze uwzględnienie nowoczesnych rozwiązań, w tym w zakresie sztucznej inteligencji w handlu i ekonomii, co z czasem może stać się czynnikiem przewagi konkurencyjnej i unikatowości tej placówki szkolnej.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe funkcjonowanie i inicjatywy tej placówki szkolnej, jako dobre praktyki należy wymienić:

- intensywne pozyskiwanie środków ze źródeł pomocowych i z budżetu starostwa powiatowego w Zambrowie,
- otwartość na wymianę zagraniczną w ramach programu Erasmus+;
- konsekwentne prowadzenie ośrodka egzaminacyjnego, co pozytywnie wpływa na jakość nauczania w zakresie praktycznym.

RAPORT ZESPOŁU DORADCZEGO

I. Nazwa szkoły zawodowej:

**Technikum nr 2 w Zespole Szkół Agropresiębiorczości im. Szkół
Podchorążych Rezerwy w Zambrowie**

II. Nazwa zawodu: Technik robót wykończeniowych w budownictwie

III. Skład Zespołu Doradczego:

Przewodnicząca Zespołu Doradczego:

1. Prof. AŁ. dr hab. Cecylia Sadowska-Snarska – Członek ZAD

Członkowie:

2. Prof. UwB dr hab. Grażyna Michalczuk - ekspert ds. rynku pracy
3. Dr Anna Szafranek (UwB) - ekspert ds. uczniowskich
4. Dr inż. Agnieszka Jabłońska-Krysiewicz (PB) – ekspert (przedstawiciel
pracodawców)

**POZIOM DOSTOSOWANIA ANALIZOWANEGO ZAWODU DO POTRZEB
RYNKU PRACY I PRACODAWCÓW**

Obszar dostosowania	Stopień dostosowania kształcenia w analizowanym zawodzie do potrzeb rynku pracy i pracodawców ¹		
	Wyróżniający	Pozytywny	Wymagający doskonalenia
1. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy, są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. podlaskiego		x	
2. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie		x	
3. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową		x	
4. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców		x	
5. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		x	

¹ **Wyróżniający** (W), oznaczający poziom, który w sposób szczególny **wyróżnia się** na tle innych szkół, może stanowić wzór/przykład do naśladowania (dobra praktyka); **Pozytywny** (P), oznaczający poziom, który stanowi **potwierdzenie** spełniania kryteriów; **Wymagający doskonalenia** (WD), oznaczający poziom, który zawiera elementy **zalecane** do poprawy. W szkole, w której zostaną zidentyfikowane dobre praktyki, zostanie przyznany **Certyfikat Doskonałości Kształcenia**.

I. Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy i są zgodne z dokumentami strategicznymi woj. Podlaskiego

- 1.1. Szkoła podejmuje kształcenie w zawodzie dopasowanym do istniejącego i prognozowanego zapotrzebowania w skali regionalnej², w tym z uwzględnieniem zawodów przyszłości, w tym Przemysłu 4.0.
- 1.2. Kształcenie odbywa się w zawodzie zgodnym ze strukturą kluczowych gałęzi gospodarki w skali regionalnej, w tym ze strukturą zawodową inteligentnych specjalizacji w woj. podlaskim³.
- 1.3. Program nauczania w zawodzie tworzony/modyfikowany jest z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniający uczniom możliwości rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją.
- 1.4. W programie nauczania uwzględnione są kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu.
- 1.5. Szkoła dokonuje analizy wyników egzaminów zawodowych, szczególnie w części praktycznej⁴, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia⁵.
- 1.6. Szkoła analizuje dane z monitoringu karier absolwentów⁶, a wyniki wykorzystuje w procesie kształcenia.

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły:

Kierunek w pełni dostosowany do wymogów przyszłego rynku pracy i potrzeb gospodarki regionu podlaskiego. Uwzględnia tendencje kształtujące się na rynku pracy w kontekście zawodów przyszłości, w tym Przemysłu 4.0. Jest zgodny ze strukturą kluczowych gałęzi gospodarki w skali regionalnej określoną w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030, w tym ze strukturą

² Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (<https://www.gov.pl/web/edukacja/prognoza-zapotrzebowania-na-pracownikow-w-zawodach-szkolnictwa-branzowego>).

³ Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 (https://strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia_rozwoju_wojewodztwa_podlaskiego_2030/) oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego 2021-2027+ RIS3 2027+ (https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/zapoznaj_sie_z_prawem_i_dokument/plan-rozwoju-przedsiwbiorcosci-w-oparciu-o-inteligentne-specjalizacje-wojewodztwa-podlaskiego.html).

⁴ Należy przedstawić dane o wynikach egzaminu zawodowego w oparciu o dane CKE.

⁵ Zgodnie z Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) szkoła około 20%-30% puli godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych może przeznaczyć na dostosowanie kształcenia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, m.in. poprzez nabywanie dodatkowych umiejętności, przygotowanie do uzyskania dodatkowych uprawnień lub certyfikowanej kwalifikacji rynkowej.

⁶ Zgodnie m.in. z danymi z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (<https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych3>)

zawodową inteligentnych specjalizacji w województwie podlaskim oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego.⁷

Analizowany kierunek kształcenia i jego program nauczania uwzględniają współczesne trendy rozwojowe, odpowiadają potrzebom rynku pracy i są zgodne z dokumentami strategicznymi województwa podlaskiego. Zgodnie z doroczną prognozą Ministra Edukacji Narodowej zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy⁸ publikowaną przez MEN, zawód technik robót wykończeniowych w budownictwie, dla których jest prognozowane **istotne zapotrzebowanie na pracowników w woj. podlaskim w perspektywie najbliższych lat.**

Na podstawie przeglądu dostępnych badań i literatury przedmiotu w raporcie „Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości”⁹ wyodrębniono branże, w których przewiduje się największe zapotrzebowanie na pracowników w skali krajowej w najbliższych latach i zawody, które z dzisiejszej perspektywy można uznać za zawody przyszłości i oczekiwać, że zapotrzebowanie na wskazane zawody będzie w najbliższym czasie wzrastać. Zgodnie z koncepcjami zmian na rynkach pracy, przewidywania dotyczące zapotrzebowania na pracowników w regionach wyżej rozwiniętych mogą pojawić się w kolejnych latach także w województwie podlaskim.

Wśród pięciu wskazanych branż, w których prognozuje się największy wzrost zatrudnienia w Polsce znajduje się **branża budowlana** w związku z utrzymującym się wzrostem gospodarczym w Polsce, ciągle rosnącym popytem na mieszkania i dynamicznym rozwojem budownictwa indywidualnego. W branży tej obserwowane są dwa nakładające się na siebie zjawiska – po pierwsze starzenie się kadr, po drugie odpływ pracowników z polskiego rynku budowlanego do pracy za granicą, skutkujące poważnymi niedoborami pracowników.

Technik robót wykończeniowych w budownictwie należy do grupy poszukiwanych zawodów w kraju i za granicą. Jest to zawód bardzo uniwersalny, dający kwalifikacje do wykonywania wielu prac wykończeniowych. Technik robót wykończeniowych w budownictwie wykonuje roboty montażowe, okładzinowe i wykończeniowe wykorzystując nowoczesne technologie z zastosowaniem nowoczesnych materiałów oraz organizuje, kontroluje roboty wykończeniowe w budownictwie, sporządza kosztorysy robót budowlanych. Posługuje się dokumentacją budowlaną. Opracowuje projekty organizacji budowy i robót wykończeniowych. Absolwent tego kierunku może prowadzić własną firmę remontowo-budowlaną, pracować w przedsiębiorstwach prowadzących kompleksowe usługi budowlane, w małych i średnich przedsiębiorstwach prowadzących usługi remontowo-budowlane oraz w zakładach rzemieślniczych, biurach projektowych projektujących obiekty budowlane, organach administracji państwowej i samorządowej, wytwórniach i składach materiałów budowlanych, firmach zarządzających nieruchomościami.

⁷ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

(https://strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia_rozwoju_wojewodztwa_podlaskiego_2030/) oraz Planem rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego 2021-2027+ RIS3 2027+ (https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/zapoznaj_sie_z_prawem_i_dokument/plan-rozwoju-przedsiębiorczości-w-oparciu-o-inteligentne-specjalizacje-województwa-podlaskiego.html).

⁸ Obwieszczenie Ministra Edukacji dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej, poz. 85, Warszawa 30 stycznia 2024 r.

⁹ Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

Wraz z dynamicznym rozwojem sektora budownictwa, istnieje duże zapotrzebowanie na pracowników w zawodzie. Uzasadnia to potrzebę dalszego prowadzenia kształcenia na tym kierunku.

Ze statystyk Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, że ten kierunek kształcenia należy do grupy kierunków, w których kształcą się w województwie podlaskim stosunkowo mało uczniów biorąc pod uwagę rozwój branży budowlanej. Liczba uczniów kształcących się w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie w latach 2020-2023 utrzymywała się w kolejnych latach na zbliżonym poziomie. W roku 2023 obserwowany jest wzrost liczby uczniów, co w kontekście trendów na rynku pracy jest zjawiskiem pożądanym.

Tabela 1.

Liczba absolwentów i uczniów kształconych w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie w latach 2021-2023

Liczba absolwentów			Liczba uczniów
2020-2021	2021-2022	2022-2023	Stan na 30.09.2023 r.
57	71	80	347

Zródło: Analiza spójności oferty kształcenia szkół zawodowych w województwie podlaskim z wymogami przyszłego rynku pracy z uwzględnieniem trendów w zakresie zawodów przyszłości (2024), K. Leszczewska (red.), Akademia Łomżyńska.

Z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży wynika, że w 2024 roku do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje (BUD.11. i BUD.25.) wyodrębnione w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie przystąpiło 220 osób, w tym w kwalifikacji BUD.11. – 124 osoby i BUD.25. – 96 osób. Dyplom potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w 2024 r. uzyskało łącznie 175 osób, z czego w kwalifikacji BUD. 11. – 101 osób i BUD.25. – 64 osoby¹⁰

Ze statystyk Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku dotyczących bezrobotnych i ofert pracy według zawodów i specjalności za 2024 r. wynika, że bezrobotni w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie na koniec okresu sprawozdawczego stanowili niezbyt liczną grupę.¹¹

Tabela 2.

Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy za 2024 rok w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	Zarejestrowani bezrobotni		Bezrobotni absolwenci (do 12 miesięcy od ukończenia nauki)		Liczba ofert pracy w ciągu roku
	w ciągu roku	według stanu na koniec roku	w ciągu roku	na koniec roku	
Województwo podlaskie	37	20	20	10	0

¹⁰ Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2024 r.; dostęp on-line: https://www.oke.lomza.pl/images/pliki/zaw_formula_2019/2024/sprawozdanie_zawodowe_f2019_2024_podlaskie.pdf dostęp z dnia 12.01.2025

¹¹ <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 12.01.2025

Zambrów	4	1	4	1	0
---------	---	---	---	---	---

Źródło: Opracowanie na podstawie Bezrobotni i oferty pracy według zawodów i specjalności za 2024 r., <https://wupbialystok.praca.gov.pl/statystyki-dotyczace-bezrobotnych-i-ofert-pracy> dostęp z dnia 27.01.2025 r.

Na koniec 2024 roku w województwie podlaskim było zarejestrowanych 20 osób bezrobotnych, w tym 10 osób, to bezrobotni absolwenci do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu roku, około połowa z nich znalazła pracę. Natomiast w Zambrówie były zarejestrowane w ciągu roku zaledwie 4 osoby natomiast na koniec roku był tylko 1 bezrobotny. Oznacza to, że absolwenci znajdują zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Ponadto brak ofert w urzędzie pracy oznacza, że firmy same są w stanie znaleźć pracowników w tak pożądanym zawodzie jak technik budownictwa.

Wyniki IX edycji badania Barometr zawodów dla województwa podlaskiego obrazujące, jak będzie się kształtowała relacja między popytem na pracowników a podażą pracowników w poszczególnych zawodach w 2024 r. na regionalnym rynku pracy uwiadamiają, że w grupie pracowników sklasyfikowanych jako technicy budownictwa (w grupie tej znajduje się zawód technik robót wykończeniowych w budownictwie) w zdecydowanej większości powiatów województwa podlaskiego występuje równowaga¹². Tylko w powiecie bielskim zawód ten należy do zawodów deficytowych, a mieście Białystok i powiecie białostockim występuje na rynku pracy nadwyżka osób w zawodzie technik budownictwa.

Szkoła tworzy, a następnie w miarę potrzeb modyfikuje program nauczania na kierunku kształcącym w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie. Jest to wyrazem realizacji misji i wizji szkoły, która zakłada m.in. wyposażanie swoich uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do dalszego kształcenia, pomaganie w zdobywaniu wiedzy, pozwalającej każdemu uczniowi znaleźć swoje miejsce w życiu oraz kreowanie postaw twórczych i aktywnych, niezbędnych do życia w społeczeństwie podlegającym ciągłym zmianom.

Opracowany program kształcenia na kierunku technik robót wykończeniowych w budownictwie pozwala na wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędnych do wykonywania zawodu tj. wykonywania robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii z zastosowaniem nowoczesnych materiałów oraz organizowania, kontrolowania robót wykończeniowych w budownictwie, sporządzania kosztorysów robót budowlanych, posługiwania się dokumentacją budowlaną. Ponadto opracowywania projektów organizacji budowy i robót wykończeniowych.

Opracowany program nauczania na kierunku technik robót wykończeniowych w budownictwie opiera się na podstawie programowej kształcenia zawodowego - 2019¹³. Opracowane programy nauczania poszczególnych przedmiotów zawierają własne modyfikacje autorskie, często wychodzące poza zakres treści kształcenia, który jest ustalony w podstawie programowej. Programy nauczania poszczególnych przedmiotów są modyfikowane z uwzględnieniem wyników rozpoznania aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy, zapewniając przy tym możliwość rozwijania umiejętności związanych z zieloną i cyfrową transformacją. Umiejętności związane z zieloną gospodarką dotyczą stosowania materiałów o niskiej szkodliwości dla środowiska i dokonywania kompleksowej oceny cyklu życia budynku. Zagadnienia te są podejmowane na różnych przedmiotach np. *podstawy budownictwa*, *technologia systemów suchej zabudowy*, *technologia robót malarsko-tapicerskich*. W przypadku zawodu

¹² Barometr Zawodów 2024, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, M. Wasilewska (red.).

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)

technik robót wykończeniowych w budownictwie w dobie postępu technicznego i automatyzacji ważne jest posiadanie umiejętności cyfrowych. Uczniowie wyposażani są w te umiejętności w ramach przedmiotów, m.in.: *informatyka, organizacja robót budowlanych, organizacja, kontrola i sporządzanie kosztorysów robót wykończeniowych w budownictwie, instalacje sanitarne*. W ramach przedmiotów zawodowych praca na programach umożliwiających tworzenie prostych grafik, wykonywanie rysunków technicznych, harmonogramów i kosztorysów budowlanych wyposaża w dużym stopniu w umiejętności cyfrowe.

W ramach opracowanych programów nauczania na kierunku technik robót wykończeniowych w budownictwie nie są wprowadzone odrębne przedmioty uwzględniające kwestie z zakresu zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu. Zagadnienia te ze względu na ich aktualność są poruszane na różnych przedmiotach m.in. *geografia, biologia, chemia*. Ponadto treści te wchodzi w zakres podstawy programowej takich przedmiotów *biznes i zarządzanie*. Również w ramach innych przedmiotów, które realizują efekt kształcenia *Bezpieczeństwo i higiena pracy tj. rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią*.

Uczniowie w umiejętności w obszarze zielonej transformacji, w tym zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu oraz umiejętności cyfrowych wyposażani są też w ramach podejmowanych przez szkołę inicjatyw. Przykładem są:

- 1) Sprzątanie świata pod hasłem: Sprzątanie Świata łączy ludzi (wrzesień 2023 rok);
- 2) Wystawa elektronarzędzi firmy Milwaukee i Dewalt, zapoznanie się z nowymi technologiami sprzętu budowlanego (wrzesień 2023 rok);
- 3) Wyjazd uczniów na Targi Poznańskie - szkolenie w zakresie nowych technologii dla technika robót wykończeniowych w budownictwie (październik 2023 rok);
- 4) Szkolny etap Olimpiady Wiedzy Ekologicznej (luty 2024 rok);
- 5) Dzień Bezpiecznego Internetu – poruszenie zagadnień na lekcjach informatyki i wykonanie przez uczniów prac z zasadami netykiety (luty 2024);
- 6) Międzyklasowy Turniej z okazji Dnia Ziemi - wystawa prac: plakaty proekologiczne (kwiecień 2024 rok).

Bardzo ważną kwestią z punktu widzenia jakości kształcenia jest analiza wyników egzaminów w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie. Szczególnie dotyczy to części praktycznej, gdyż pokazuje w jakim zakresie szkoła przygotowuje do wykonywania zawodu. Do 2019 roku możliwa była tylko analiza ilościowa, ze względu na brak szczegółowych danych z OKE. Od 2019 roku możliwa jest również analiza jakościowa praktycznej części egzaminu. Efekty analizy są podstawą do formułowania wniosków do dalszej pracy. Działaniami, które wdrożono na podstawie ww. analiz były np.: modyfikacja wymiaru godzin przeznaczonego na realizację wybranych treści dla danego działu w ramach nauczanego przedmiotu, modyfikacja bazy dydaktycznej.

W zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie po zdaniu egzaminu uczeń zdobywa kwalifikacje:

- BUD.11. Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych
- BUD.25. Organizacja, kontrola i sporządzanie kosztorysów robót wykończeniowych w budownictwie

Tabela 3.

Wyniki egzaminu w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie w kwalifikacji BD.11. i BD.25. w 2023 i 2024 roku

Symbol	Zdało egzamin	Liczba świadectw	Zdawalność w województwie podlaskim
2023 rok			

BUD.11.	11	84,6%	85,6%
BUD.25.	4	57,1%	36,4%
2024 rok			
BUD.11.	4	80%	81,5%
BUD.25	9	90,5%	65,5%

Źródło: Źródło: Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2023 r.; dostęp on-line: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1916; Informacja o wynikach egzaminu zawodowego - 2024 r.; dostęp online: https://www.oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1991.

W roku 2023 egzamin w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie w kwalifikacji BUD.11. zdało prawie 85% uczniów, co jest zbliżone do zdawalności w województwie podlaskim. Znacznie gorzej przedstawia się zdawalność w kwalifikacji BUD.25., która wyniosła 57,1 %. Pomimo niskiej zdawalności jest to wynik wyższy niż zdawalność w województwie podlaskim, który ukształtował się na poziomie około 36%. Oznacza to, że zaledwie ponad 1/3 osób przystępujących do egzaminu we wskazanej kwalifikacji zdała pozytywnie zarówno część teoretyczną, jak i praktyczną. Wyniki egzaminów analizowane są przez nauczycieli zawodów, w celu poprawy zdawalności. Ponadto organizowane są dodatkowe zajęcia przygotowujące do egzaminu teoretycznego. Znalazło to swoje przełożenie na wyniki zdawalności w 2024 roku. Jest to bardzo ważne, gdyż egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie jest formą oceny poziomu opanowania wiedzy i umiejętności z zakresu danego zawodu, ustalonych w standardach wymagań. Jego wyniki prezentowane są na dyplomie i są istotną informacją dla pracodawców o przydatności absolwenta do wykonywania wyuczonego zawodu. Egzamin w kwalifikacji BUD.25. zdało ponad 90%, gdy średnia zdawalności w województwie podlaskim kształtowała się zaledwie na poziomie 65,5%. Świadczy to o bardzo dobrym przygotowaniu uczniów przez szkołę. Na nieco niższym poziomie ukształtowała się zdawalność w kwalifikacji BUD.11. Wyniosła ona 80%. Jest to poziom zbliżony do zdawalności w województwie podlaskim.

Monitorowanie losów absolwentów kierunku technik robót wykończeniowych w budownictwie jest bardzo ważne z perspektywy oceny efektywności procesu kształcenia, jak i uzyskania informacji na temat sposobu funkcjonowania absolwentów na kolejnych etapach edukacji oraz w środowisku lokalnym i na rynku pracy. Analiza losów absolwentów kończących kierunek jest robiona systematycznie. Realizowane jest to w różny sposób m.in. poprzez kontakt z pracodawcami zatrudniającymi absolwentów, jak też z samymi absolwentami. Jeżeli chodzi o absolwentów kontakt odbywa się za pośrednictwem nauczycieli oraz mediów społecznościowych. Ponadto zbieraniem informacji na temat absolwentów zajmuje się pedagog szkolny, która też dokonuje w tym obszarze analiz. Szkoła monitoruje absolwentów nie tylko w aspekcie podejmowania pracy, ale też kontynuowania nauki na uczelniach wyższych. Źródłem analizy są też publikowane dane z monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Zawierają one, co prawda informacje dotyczące całej polski, ale ich analiza pozwala na ocenę trendów zachodzących w kształceniu na kierunku technik robót wykończeniowych w budownictwie. Ponadto źródłem informacji są dane z PUP w Zambrowie.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

- 1) Kontynuowanie kształcenia w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie w ściślejszej współpracy z pracodawcami.
- 2) Dalsze działania podejmowane w celu utrzymania wysokiej zdawalności egzaminów zawodowych.
- 3) Wzmocnienie monitoringu i analizy losów absolwentów kierunku technik robót wykończeniowych w budownictwie.

II. Pracodawcy są włączeni w proces projektowania, realizacji i oceny efektów uczenia się w zawodzie

- 2.1. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/modyfikacji programu nauczania w zawodzie.
- 2.2. Pracodawcy biorą udział w tworzeniu/ modernizacji bazy i wyposażenia dydaktycznego.
- 2.3. Pracodawcy są zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego, w tym praktycznej nauki zawodu (organizacja staży, praktyk zawodowych).
- 2.4. Pracodawcy biorą udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- 2.5. Pracodawcy sprawują patronat nad wybranymi klasami w ocenianym zawodzie.
- 2.6. Szkoła realizuje kształcenie dualne w zawodzie (realizacja części zajęć w rzeczywistych warunkach pracy).
- 2.7. Pracodawcy są włączeni w system diagnozowania wiedzy i umiejętności nabytych przez uczniów i praktykantów.
- 2.8. Inne formy współpracy z pracodawcami np. uczestnictwo pracodawców w promocji i rekrutacji kandydatów do kształcenia w ocenianym zawodzie; realizacja wspólnie z pracodawcami projektów edukacyjnych, w tym prezentacji, warsztatów praktycznych; udział pracodawców w radzie doradczej w analizowanym zawodzie.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły:

Pracodawcy nie biorą udziału w tworzeniu i modyfikacji programów nauczania dla zawodu technik robót wykończeniowych w budownictwie. Szkoła bazuje na programach nauczania dostępnych w ORE, które są modyfikowane przez nauczycieli prowadzących zajęcia z zawodowych przedmiotów teoretycznych i praktycznych. W szkole działa Komisja Przedmiotów Zawodowych, która obejmuje wszystkich nauczycieli uczących przedmiotów zawodowych.

Baza i wyposażenie dydaktyczne nie jest konsultowane z pracodawcami. Pracodawcy nie biorą czynnego udziału w doposażaniu bazy dydaktycznej. Szkoła pozyskuje dodatkowe fundusze na modernizację sal dydaktycznych głównie z projektów.

Pracodawcy są zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego przede wszystkim poprzez umowy na praktyki zawodowe i staże. Są to głównie pracodawcy funkcjonujący na lokalnym rynku pracy, zarówno większe firmy budowlane (Rembud) jak i te małe (jedno- lub dwuosobowe). Ponadto w ramach realizacji procesu dydaktycznego u pracodawców realizowane są wizyty studyjne, staże zawodowe oraz szkolenia branżowe. Szkoła organizuje także wycieczki techniczne na targi BUDMA i Targi w Kielcach, które umożliwiają uczniom zapoznanie się z najnowszymi technologiami dostępnymi na rynku budowlanym. Uczniowie mają możliwość uzyskania certyfikatów ze szkoleń prowadzonych w ramach projektów, realizowanych przez Szkołę (Kurs kosztorysowania Norma Pro, kurs prawa jazdy na kategorię B).

Klasy technik robót wykończeniowych w budownictwie nie są objęte patronatem pracodawców. Szkoła podejmuje działania w zakresie pozyskiwania partnerów celem objęcia patronatem klas, ale z uwagi na specyfikę lokalnego rynku pracy (średnie i małe firmy z branży budowlanej) wydaje się to dosyć trudne do zrealizowania.

Szkoła nie realizuje kształcenia dualnego.

Pracodawcy są włączeni w system diagnozowania wiedzy i umiejętności nabytych przez uczniów i praktykantów tylko poprzez ocenę wiedzy i postępów uczniów biorących udział w praktyce zawodowej. Szkoła nie posiada Rady Doradczej, której członkami byłiby pracodawcy.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Szkoła powinna podjąć starania aby pozyskać do współpracy pracodawców działających nie tylko na rynku lokalnym, ale także na rynku krajowym i międzynarodowym. W obecnej sytuacji na rynku pracy pracodawcy poszukują kontaktu ze szkołami kształcącymi na poziomie technika. Wiele firm oferuje współpracę w formie organizowania wizyt studyjnych w zakładach pracy, jak i wizyt szkoleniowych w szkole, które umożliwiłyby uczniom poznanie pracodawcy i pozyskanie informacji o wymaganiach jakie stawia potencjalnym pracownikom.

III. Szkoła prowadzi skuteczną politykę kadrową

- 3.1. Szkoła zapewnia kadrę posiadającą odpowiednie kwalifikacje i kompetencje adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów uczenia się, które są dostosowane do potrzeb rynku pracy i pracodawców na ocenianym kierunku.
- 3.2. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone na analizowanym kierunku kształcenia przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkołą, w tym przede wszystkim na stanowiskach pracy, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.
- 3.3. Nauczyciele są przygotowani i wykorzystują nowoczesne metody i techniki w dydaktyce, w tym kształcenie on-line.
- 3.4. Nauczyciele w dydaktyce wykorzystują zasoby dostępne na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej lub rozwiązania wypracowane w ramach PO WER np. w ramach projektu „INNOWACYJNA EDUKACJA – NOWE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE”.
- 3.5. Prowadzona polityka kadrowa sprzyja międzynarodowej mobilności kadry dydaktycznej.
- 3.6. Szkoła opracowała i wdrożyła system dotyczący rozpoznania indywidualnych potrzeb w zakresie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, wynikające z planu rozwoju Szkoły, i udziela wszechstronnego wsparcia w realizacji doskonalenia zawodowego, w tym szkolenia w zakresie wsparcia psychicznego uczniów.
- 3.7. Kadra kierownicza Szkoły podnosi kompetencje w zakresie wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia w szkolnictwie zawodowym.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Szkoła zatrudnia 4 nauczycieli, prowadzących przedmioty zawodowe związane z zawodem technik robót wykończeniowych w budownictwie. Prawie wszyscy nauczyciele posiadają odpowiednie kwalifikacje i kompetencje adekwatne do realizowanych programów i zakładanych efektów kształcenia. Trzech nauczycieli ma wymagane wykształcenie budowlane do prowadzenia zajęć teoretycznych i praktycznych, jeden z nauczycieli ma wykształcenie techniczne pokrewne (ukończony kierunek inżynieria środowiska). Większość nauczycieli posiada uprawnienia egzaminatora. Nauczyciele uczący przedmiotów zawodowych pracują na część etatu z uwagi na ilość klas i uczniów, uczących się w klasach technikum robót wykończeniowych w budownictwie (łącznie 46 uczniów). Szkoła dzięki wsparciu finansowemu organu prowadzącego oraz dodatkowym funduszom pozyskiwanym z projektów, umożliwia nauczycielom uzyskiwanie dodatkowych niezbędnych kwalifikacji zawodowych oraz odbywanie szkoleń branżowych i 40-godzinnych staży, które są wymagane zgodnie z zapisami KN.

Wszyscy nauczyciele realizujący kształcenie zawodowe praktyczne i teoretyczne posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte także poza szkołą. Dwaj nauczyciele posiadają uprawnienia elektryczne SEP do 1kV. Dodatkowo jeden z nauczycieli ma uprawnienia spawalnicze na metodę TIG

i spawanie acetylenowo-tlenowe. Dodatkowe wykształcenie zawodowe w zawodzie monter urządzeń sieci sanitarnych, uzyskane przez jednego z nauczycieli, umożliwia prowadzenie zajęć dla uczniów w ramach DUZ w klasie V z montażu podstawowych instalacji sanitarnych. Nauczyciele ukończyli także kurs kosztorysowania co wpływa na poziom prowadzonych przez nich zajęć, przygotowujących do uzyskania kwalifikacji BUD.27.

Nauczyciele posiadają odpowiednie przeszkolenia z zakresu edukacji zdalnej, wykorzystują nowoczesne metody i techniki dydaktyczne z wykorzystaniem platform do kształcenia on-line. Należy zaznaczyć, że nauczyciele korzystają z platform e-learningowych także podczas realizacji stacjonarnych zajęć z zakresu kształcenia zawodowego. Często instruując uczniów nawet podczas zajęć praktycznych sięgają po dostępne na stronach firm produkujących materiały budowlane, filmy instruktażowe. W dzienniku Librus nauczyciele zamieszczają także linki do materiałów szkoleniowych.

W ramach programu ERASMUS+ nauczyciele wyjeżdżają na zagraniczne szkolenia, wizyty studyjne, rozwijając przy tym nie tylko umiejętności i wiedzę z zakresu kształcenia zawodowego, ale też pogłębiając znajomość języka angielskiego (2023 i 2024- Grecja).

Szkoła opracowała i wdrożyła system dotyczący rozpoznania indywidualnych potrzeb w zakresie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, wynikające z planu rozwoju Szkoły, i udziela wszechstronnego wsparcia w realizacji doskonalenia zawodowego, w tym szkolenia w zakresie wsparcia psychicznego uczniów. Jeden z nauczycieli, uczący zawodowych przedmiotów budowlanych, ma ukończone studia podyplomowe w zakresie oligofrenopedagogiki, co umożliwia pracę z uczniami ze szczególnymi potrzebami. Nauczyciele, w każdym roku szkolnym, mają możliwość wskazania indywidualnych potrzeb w zakresie kompetencji kształcenia zawodowego, szkoła i organ prowadzący organizacyjnie i finansowo wspierają nauczycieli w ww. zakresie.

Kadra kierownicza nieustannie podnosi swoje kompetencje poprzez uczestniczenie w różnego rodzaju seminariach, konferencjach i warsztatach. Stara się także pozyskiwać fundusze z projektów, umożliwiające sukcesywne doposażanie sal, w których są prowadzone zawodowe przedmioty teoretyczne i praktyczne oraz realizację staży zawodowych.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Problemem, który może wpłynąć na funkcjonowanie Szkoły, wydaje się niż demograficzny i spadek zainteresowania kształceniem w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie. Szkoła kształciła jeszcze do niedawna w zawodzie technik budowy dróg, ale z uwagi na brak zainteresowania kandydatów tym kierunkiem kształcenia został on wygaszony. Podjęcie kształcenia w zawodzie technik robót wykończeniowych wydaje się słuszną decyzją z uwagi na posiadaną bazę dydaktyczną szkoły oraz zatrudnienie nauczycieli posiadających stosowne kwalifikacje. Niestety część nauczycieli jest zatrudniona na część etatu, co wydaje się zrozumiałe przy obecnej liczbie uczniów, ale może stanowić problem w przyszłości przy potencjalnym zwiększeniu chętnych do kształcenia w zawodzie technik robót wykończeniowych.

IV. Szkoła dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów uczenia się w kontekście nowych trendów rozwojowych, potrzeb rynku pracy i pracodawców

- 4.1. Baza dydaktyczna jest zgodna z warunkami realizacji uczenia się w zawodzie określonymi w podstawie programowej, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na danym kierunku kształcenia.
- 4.2. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym pracowni/warsztatów są dostosowane do liczby uczniów.

- 4.3. Szkoła posiada oraz systematycznie wzbogaca i modernizuje bazę dydaktyczną, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej, zgodnie z potrzebami pracodawców, z uwzględnieniem perspektywicznego efektywnego wykorzystania sprzętu i rozwijanej infrastruktury.
- 4.4. Szkoła rozwija posiadaną bazę dydaktyczną w ramach analizowanego kierunku, uwzględniając możliwości dostępu do wyposażenia będącego w dyspozycji pracodawców, z którymi szkoła współpracuje, z uwzględnieniem najnowszych trendów technologicznych.
- 4.5. Szkoła wykorzystuje platformę elektroniczną (np. e-learningową), korzysta z zasobów e-edukacji, w procesie wsparcia efektów uczenia się na analizowanym kierunku kształcenia.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły

Baza dydaktyczna jest zgodna z warunkami realizacji kształcenia w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie oraz wytycznymi dla organizacji egzaminów zawodowych. Szkoła posiada pracownię dydaktyczną do zajęć praktycznych umożliwiającą kształcenie w ramach przedmiotu „Wykonywanie robót montażowych i wykończeniowych”, będącego podstawą do uzyskania przez uczniów kwalifikacji zawodowej BUD.11. Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych. Sala, w której są realizowane zajęcia praktyczne, jest wyposażona w 3 stanowiska, na których jest możliwość realizowania robót związanych z montażem systemów suchej zabudowy, robót malarskich i tapeciarskich oraz robót posadzkarskich i okładzinowych. W sali znajdują się także niezbędne do w/w robót przyrządy kontrolno-pomiarowe, przyrządy do trasowania, narzędzia oraz elektronarzędzia. Dodatkowo w sali znajduje się stanowisko komputerowe z dużym monitorem umożliwiającym pokaz filmów instruktażowych i rysunków technicznych.

Liczba sal dydaktycznych, pracowni i warsztatów jest dostosowana do liczby uczniów. Uczniowie, w celu realizacji poszczególnych zajęć praktycznych są dzieleni na grupy o liczebności uczniów dostosowanej do ilości stanowisk dydaktycznych.

Szkoła posiada pracownie komputerowe z oprogramowaniem niezbędnym do kształcenia i przygotowania do egzaminu zawodowego w kwalifikacji BUD.11. i BUD27, wyposażone w 10 komputerów stacjonarnych i 15 laptopów, na których zainstalowano oprogramowanie NORMA PRO do sporządzania kosztorysów robót budowlanych.

Baza dydaktyczna jest sukcesywnie wzbogacana i modernizowana, uwzględniając wytyczne ministerialne oraz trendy na rynku pracy. Wzbogacanie bazy szkoła realizuje w ramach środków budżetowych i pozabudżetowych. Szkoła aktywnie zabiega o środki z projektów, które są przeznaczone także na doposażanie pracowni do zajęć zawodowych teoretycznych i praktycznych.

Szkoła posiada system e-learningowy będący w szkolnych zasobach serwerowych. Nauczyciele korzystają głównie z dziennika Librus do zamieszczania materiałów edukacyjno-szkoleniowych. W edukacji wykorzystywane są także dostępne testy online, które pomagają uczniom przygotować się do egzaminów zawodowych.

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

Baza lokalowa szkoły to pojedyncze pracownie. Może warto byłoby rozważyć, wspólnie z organem prowadzącym, utworzenie Centrum Kształcenia Zawodowego.

Szkoła powinna pójść w stronę intensyfikacji współpracy z pracodawcami, mającej na celu sukcesywne doposażanie pracowni do zajęć teoretycznych i praktycznych w materiały i sprzęt. Współpraca z firmami o zasięgu krajowym pozwoli uczniom na pozyskanie nowych kompetencji i umiejętności oraz umożliwi zapoznanie się z najnowszymi technologiami, które nie mogą być dostępne w szkole z uwagi na koszty sprzętu, narzędzi i aparatury.

V. Szkoła zapewnia uczniom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

- 5.1. Szkoła zapewnia pomoc dydaktyczną i materialną, sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu uczniów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi.
- 5.2. Szkoła oferuje uczniom kursy i szkolenia, pozwalające na uzyskanie Dodatkowych Umiejętności Zawodowych (DUZ), istotnych z punktu widzenia wykonywania pracy na określonych stanowiskach w kształconym zawodzie.¹⁴
- 5.3. Szkoła zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-edukacji.
- 5.4. Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, poprzez mobilność uczniów.
- 5.5. Szkoła wspiera uczniów w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku, w tym uczelniami.
- 5.6. Szkoła zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie uczenia się.
- 5.7. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych. Wspiera ucznia w dokonaniu oceny trafności wyboru zawodu, w podejmowaniu decyzji w zakresie zmiany kierunku uczenia się, kontynuacji nauki na poziomie szkolnictwa wyższego lub w ramach systemu szkolnictwa zawodowego, przygotowuje ucznia do wejścia na rynek pracy.
- 5.8. Szkoła realizuje doradztwo zawodowe oraz wspiera uczniów z uwzględnieniem tematyki związanej ze współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi np. edukacja medialna, higiena cyfrowa, cyberprzemoc, kompetencje miękkie np. praca w zespole, myślenie: abstrakcyjne, krytyczne, komputacyjne, umiejętność dzielenia się wiedzą.
- 5.9. Szkoła podejmuje działania na rzecz wsparcia zdrowia psychicznego uczniów.

Sugerowana liczba znaków 5 400 (ze spacjami)

1. Poziom dostosowania: POZYTYWNY

2. Opis potencjału szkoły:

Celem realizacji kształcenia na wszystkich proponowanych w szkole kierunkach, placówka zapewnienia uczniom możliwość podjęcia nauki w poszczególnych zawodach, nawet w przypadku małej liczby chętnych, bowiem szkoła prowadzi zajęcia łączone, polegające na łączeniu 2-3 klas na czas realizacji zajęć ogólnokształcących, zaś dzieleniu uczniów na grupy podczas realizacji zajęć z przedmiotów zawodowych – zgodnie z wybranym przez nich zawodem. Kadra (składająca się m.in. z praktyków) jest odpowiednio wykwalifikowana i dostosowana do potrzeb edukacyjnych poszczególnych zawodów. Nauczyciele są dostępni także w godzinach pozalekcyjnych (zgodnie z harmonogramem dostępności nauczycieli na rok szkolny 2024/2025). Kadra nauczycielska jest wspomagana dydaktykami przyjeżdżającymi z Łomży i Wyszkowa.

¹⁴ Art. 122a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) daje możliwość uzyskania przez uczniów dodatkowych umiejętności w zawodach zwiększających ich szanse na zatrudnienie.

Nauczyciele wspierają uczniów na każdym etapie, m.in. poprzez prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, dodatkowo celem przygotowania do egzaminów dyrekcja przekazuje dodatkowe godziny lekcyjne (dyrektorskie).

Pedagodzy wprowadzają także innowacje pedagogiczne, np. Kreatywne powtórki z Lapbookiem (w ramach zajęć z matematyki). Organizowane są także praktyczne zajęcia na zewnątrz placówki (np. z pracownikami Wojska Polskiego).

Nadmienić ponadto należy, iż ZSA w Zambrowie stanowi ośrodek egzaminacyjny we wszystkich zawodach, w których kształci, co oznacza, że posiada pracownie dostosowane do wytycznych/wymagań egzaminacyjnych. Problemem jest jednak brak chęci/możliwości doposażania pracowni przez lokalnych przedsiębiorców, tym samym zakup nowych sprzętów jest możliwy tylko i wyłącznie z pieniędzy projektowych.

Szkoła umożliwia swoim uczniom udział w kursach i szkoleniach, dla przykładu technicy robót wykończeniowych w budownictwie w ramach DUZ mają możliwość uczestnictwa i ukończenia kursu „Instalacje sanitarne” (nadmienić jednocześnie należy, że kurs kończy się zaliczeniem) oraz realizacji kursu prawa jazdy kat. B.

Szkoła ma wprawdzie możliwość (bowiem dysponuje zapleczem organizacyjnym, technicznym i metodycznym) w zakresie uczestniczenia w e-edukacji, jednak odchodzi od tej formy kształcenia. E-learning jest wykorzystywany wyłącznie w przypadku indywidualnego programu nauczania. Ponadto nauczyciele wykorzystują portal Librus oraz media społecznościowe, np. Messenger do przekazywania uczniom materiałów, wiadomości.

Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez mobilność uczniów, bowiem co roku realizowany jest co najmniej jeden wyjazd w ramach programu Erasmus+ (w ramach jednego wyjazdu jadą przedstawiciele min. 3 zawodów). Program cieszy się dużą popularnością wśród uczniów.

ZSA w Zambrowie odnotowuje niestety niewystarczającą liczbę lokalnych firm, które byłyby chętne do współpracy. Obecnie niewiele przedsiębiorstw zgłasza swój akces do współpracy, przy czym odbywa się ona głównie w formie technicznej, tj. podpisywania umów na czas trwania praktyk, czy też staży zawodowych. Uczniowie przygotowujący się do wykonywania zawodu technik robót wykończeniowych w budownictwie często odbywają praktyki w przedsiębiorstwie Rembud.

Do tej pory szkoła nie ma podpisanych umów z przedsiębiorstwami/uczelniami wyższymi o objęcie patronatem poszczególnych klas.

W ramach kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym przedsiębiorstwa organizują „dni otwarte”, warsztaty, wizyty studyjne, przyjeżdżają do szkoły, urządzają pokazy, przedstawiają nowości, którymi dysponują, przy czym efektem finalnym współpracy nie jest przekazanie maszyn/sprzętów do użytku placówki. Takie wydarzenia dają jednak możliwość nawiązania bliższego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, dla przykładu we wrześniu 2024 w ZSA odbyła się Giełda Pracy zorganizowana przez Młodzieżowe Centrum Kariery z właścicielką sklepu zoologicznego Saba w Zambrowie, która opowiedziała o początkach swojej działalności oraz specyfice pracy w branży handlowej, ponadto zachęciła uczniów do składania CV i rozpoczęcia z nią współpracy.

Placówka oświatowa bierze także czynny udział w zewnętrznych inicjatywach czy projektach, dla przykładu: "Podlaskie Forum Kompetentnej Młodzieży - rozwój samorządów szkół zawodowych: BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ" (organizatorzy: BFKK, UwB), projekt „Nakręć się na zawód” w ramach „Podlaskiej sieci doradztwa zawodowego”.

Uczniowie kształcący się na kierunku technik robót wykończeniowych w budownictwie często uczestniczą w targach oraz szkoleniach; z kolei do szkoły systematycznie przychodzą przedstawiciele handlowi celem przybliżenia uczniom oferty przedsiębiorstw, które reprezentują.

Istotnym jest, że placówka zapewnia uczniom ze szczególnymi potrzebami wsparcie dydaktyczne i materialne, m.in. w postaci organizacji nauczania indywidualnego. Ponadto ZSA w Zambrowie już podczas procesu rekrutacji rozpoznaje potrzeby uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami i nie odsyła do innych szkół, a przyjmuje w poczet swoich uczniów i

przygotowuje indywidualne ścieżki edukacyjne. Nauczyciele podkreślają dobre przygotowanie placówki do wsparcia uczniów (nauczyciele szkolą się wewnętrznie w zakresie pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami). Obecnie (stan na grudzień 2024) w szkole kształcą się 17 uczniów w orzeczeniach oraz ponad 20 uczniów z opiniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych (w zakresie fobii, bądź niedostosowania społecznego). Wsparcie dydaktyczne jest organizowane także w formie zapewnienia odpowiednich form kształcenia uczniom cierpiącym na choroby przewlekłe.

Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych, bowiem w placówce jest zatrudniony doradca zawodowy. W 1 roku kształcenia uczniowie realizują obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego (w przypadku wszystkich zawodów). Ponadto, w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy do szkoły przychodzą doradcy zatrudnieni w PUP, jak również uczniowie chodzą do PUP, celem uzyskania kompleksowego wsparcia w zakresie wyboru ścieżki zawodowej. Uczniowie wypełniają także testy kompetencji oraz uczestniczą w dodatkowych konsultacjach z zakresu doradztwa zawodowego (zgodnie z indywidualnymi potrzebami). W procesie wsparcia z zakresu wyboru ścieżki zawodowej aktywnie uczestniczy także pedagog szkolny. Ponadto nauczyciele starają się „wplatać” tematy z obszaru doradztwa zawodowego (w miarę możliwości) w treść prowadzonych przez siebie lekcji (nie tylko w ramach godzin wychowawczych).

Istotnym jest, że uczniowie mają możliwość zmiany wybranego przez siebie kierunku, na początku procesu kształcenia w ZSA (głównie w 1 semestrze 1 klasy). W wyjątkowych przypadkach (kiedy uczeń nie jest w stanie przyswoić objętego programem materiału) istnieje jeszcze możliwość zmiany kierunku po 1 roku (zwykle z technikum na szkołę zawodową). Nauczyciele aktywnie uczestniczą w tym procesie, by jego przebieg był jak najprostszy; obserwują uczniów i w razie potrzeby doradzają. Szkoła wspiera uczniów uwzględniając prace w zakresie obszarów tematycznych związanych ze współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi. Dla przykładu uczniowie brali udział w wykładzie (prowadzonym przez funkcjonariuszy policji z Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie) dotyczącym handlu ludźmi i sposobów ochrony przed tym procederem. Z kolei w ramach Międzynarodowego Dnia Tolerancji uczniowie wzięli udział w wykładzie mającym na celu przybliżenie zjawiska tolerancji oraz jej braku we współczesnym świecie, prowadzonym przez zewnętrznego praktyka. W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Przemocy, uczniowie klas pierwszych rozmawiali o różnych aspektach przemocy, zapoznali się z praktycznymi sposobami, jakie można stosować w celu tworzenia społeczeństwa opartego na szacunku i pokojowej współpracy.

Szkoła z inicjatywy Samorządu Szkolnego organizuje liczne kiermasze, włącza się także w działania wolontariatu, co sprzyja kształtowaniu kompetencji miękkich oraz pogłębia umiejętności pracy w zespole. Samorząd organizuje także spotkania z osobami znanymi (pisarze, podróżnicy) oraz inne eventy które mają za zadanie zintegrowanie uczniów, jak również kształtowanie ich kompetencji komunikacyjnych.

W zakresie wsparcia w związku z współczesnymi wyzwaniami edukacyjnymi dużą rolę odgrywają wychowawcy klas, którzy nie tylko poruszają tematy w zakresie edukacji i higieny medialnej, jak również sposobów uczenia się oraz dzielenia się wiedzą. Tematy hejtu i cyberprzemocy są poruszane podczas spotkań z funkcjonariuszami policji, jak również podczas zajęć z informatyki; ponadto psycholog (w ramach godzin wychowawczych) także omawia tematy cyberprzemocy czy hejtu w sieci. Szkoła dba o zdrowie psychiczne swoich uczniów zapewniając im stały kontakt z psychologiem, który formalnie jest dostępny w placówce w wymiarze 15 godz., jednak w praktyce, z uwagi na dodatkowe obowiązki, jest dostępny w dużo większym wymiarze. Dodatkowo Szkoła zatrudnia również pedagoga oraz pedagoga specjalnego. Ponadto w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego (październik 2024) uczniowie brali udział w warsztatach dotyczących stereotypów związanych z chorobami psychicznymi, poznali przy tym sposoby przeciwdziałania stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Również wychowawcy monitorują kondycję psychiczną uczniów, szkoła systematycznie reaguje na potrzeby uczniów, zaś uczniowie potwierdzają, iż wiedzą, gdzie się zgłosić, gdyby znaleźli się w sytuacji kryzysu psychicznego, potwierdzają także dostępność psychologa.

Ponadto szkoła zapewnia uczniom także strefy relaksu, których powierzchnia zostanie powiększona (w ramach swoich środków).

3. Identyfikacja potrzeb i rekomendacje

1. Zaleca się przywiązanie większej wagi do nawiązania współpracy z uczelniami wyższymi.
2. Zaleca się stałe monitorowanie organizowanych w szkolnictwie konkursów przeznaczonych dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz zachęcanie swoich uczniów do aktywnego uczestnictwa w takich przedsięwzięciach. Wydarzenia konkursowe będą łatwiejsze do monitorowania po nawiązaniu współpracy z uczelniami wyższymi, które w dużej mierze same organizują, bądź biorą udział w organizacji różnorodnych konkursów.
3. Dobrze byłoby rozważyć możliwość zaangażowania lokalnych pracodawców w wybrane działania z zakresu organizacji/przygotowania programu kształcenia, dla przykładu: udział przedstawicieli lokalnych pracodawców w modyfikacjach programów kształcenia, zasad realizacji oraz szczegółowych programów praktyk zawodowych itp.
4. Zaleca się rozważenie wprowadzenie klas patronackich i doprowadzenie do sytuacji, w której na każdym kierunku kształcenia byłaby choć jedna klasa patronacka (pod patronatem lokalnego przedsiębiorstwa). Takie działanie nie tylko zwiększy prestiż kierunku, zbuduje morale uczniów, ale także wpłynie na pogłębienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
5. Dobrze byłoby rozważyć zmianę sposobu zakończenia kursów w ramach DUZ. Obecnie kursy kończą się na zasadzie zaliczenia, a wartością dodaną kursów byłby fakt ich zakończenia dodatkowym certyfikatem.
6. Zaleca się rozważenie wprowadzenia możliwości uczestniczenia nauczycieli w cyklicznych kursach w zakresie nowych trendów pracy z uczniami, pojawiających się problemów w szkolnictwie, czy też współczesnych wyzwań edukacyjnych.

*Dodatkowe uwagi, w tym dobre praktyki, stanowiące podstawę do przyznania szkole **Certyfikatu Doskonałości Kształcenia** w analizowanym zawodzie*

Sugerowana liczba znaków 3 600 (ze spacjami)